

ISSN No:2581-7477

సాహిత్య
ప్రశానం
ఆగస్టు 2019
వెల రూ. 20

సాహితీస్రవంతి

తొలిఘట్టం, మలిపాలనం

జైనన్నా కాదన్నా మనందరి జీవితాలు రాజకీయాలతో మరీ ముఖ్యంగా ప్రభుత్వాల పాలనతో ముడిపడివున్నాయి. ఎన్నికలు జరిగి కొత్త ప్రభుత్వాలు ఏర్పడిన తర్వాత వాటి గమనం మరింత కీలకంగా చూడవలసివుంటుంది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి ప్రభుత్వం తొలి అడుగులు వేస్తుంటే కేంద్రంలో బిజెపి ఎన్డిఎ ప్రధాని మోడీ మలిదఫా పాలన ప్రారంభించారు. ఉభయ ప్రభుత్వాలూ బడ్జెట్లను సమర్పించాయి కూడా. ఎపి శాసనసభలో పైన పార్లమెంటులోనూ బయట కూడా అనేక వాదోపవాదాలు విమర్శలూ వినిపిస్తున్నాయి. పాదయాత్రలో తను వాగ్ధానం చేసిన నవరత్నాలనే సంక్షేమ పథకాలను అమలు చేయడం, గతంలో చంద్రబాబు నాయుడు టిడిపి ప్రభుత్వ హయాంలో జరిగిన తప్పిపులు సమీక్షించి అవినీతి పాలైన సొమ్ములు రాబట్టడం తన విధానంగా జగన్ చెబుతున్నారు. పాలనా పరమైన ప్రతిష్టంభనకు దారితీయకూడదనే అభిప్రాయాలూ వున్నాయి. అమ్మఒడి, అక్షయాత్రకు, మధ్యాహ్న బోజనం వంటివి ప్రైవేటీకరణకు దారితీయకూడదనే భావన వుంది. ఇసుకలో అవినీతిని అరికట్టడం కోసం ఆపేస్తే భవన నిర్మాణ కార్మికులు ఆందోళన బాట పడుతున్నారు. కనుక సమీక్షలూ, సంక్షేమ పథకాలను స్వాగతించినా అనేక సమస్యలూ అస్పష్టతలూ వున్నాయి. వాటిపై అందరితో చర్చించి సరైన విధానంతో ముందుకు సాగవలసి వుంటుంది. ప్రత్యేక హోదా నిరాకరించడమే గాక పన్ను రాయితీలకు కూడా తిరస్కరించిన కేంద్రంపై అభిలషక వైఖరితో ఒత్తిడి తీసుకురావాలి. ఎపి, తెలంగాణ విభజన సమస్యలు గోదావరి నదీజలాల వంటివాటిపైనా పారదర్శకత స్పష్టత వుండాలి. ఇక రెండవసారి వచ్చిన మోడీ ప్రభుత్వం ఏకపక్ష పోకడలకు పాల్పడుతుందనే విమర్శలు గట్టిగా వినిపిస్తున్నాయి. (దానిపై లోపలి పేజీలలో ప్రత్యేక వ్యాసమే వుంది.) ప్రజల తీర్పు సార్థకం కావాలంటే ఈ ధోరణులను మార్చుకుని లౌకిక ప్రజాస్వామ్యాన్ని రాష్ట్రాల హక్కులను భావస్వేచ్ఛను గౌరవించవలసి వుంది.

సంపాదకవర్గం:
తెలకపల్లి రవి ప్రధాన సంపాదకుడు
వారప్రసాద్ వర్మింగ్ ఎడిటర్
కె. సత్యరంజన్ • చీకటి దివాకర్
గనారా • శమంతకమణి
కెంగార మోహన్
కె.లక్ష్మయ్య, మెనేజర్
 బొమ్మలు: తుంబలి శివాజి, చిదంబరం
గంగాధర్ పీల్ల
 కవర్ డిజైన్: బ్రౌన్

రచనలు, చందాలు, విరాళాలు, మనీ ఆర్డర్లు, చెక్కులు, డిడిలు పంపవలసిన చిరునామా:
సాహిత్య ప్రస్థానం, 27-30-4, ఎం.బి. విజ్ఞానకేంద్రం, 3వ అంతస్తు, ఆకులవారి వీధి,
గవర్నరుపేట, విజయవాడ - 520002, ఫోన్: 0866-2577248, సెల్: 9490099059
 ఇ-మెయిల్ : ssprasthanam@gmail.com, www.prasthanam.com
 ISSN No: 2581 - 7477
 సాహిత్య ప్రస్థానం మాసపత్రికకు చందా కట్టండి! తెలుగు భాషా, సాహిత్య కృషిలో భాగస్వాములు కండి!!
1 సంవత్సర చందా రూ. 240/- • **5 సంవత్సరాల చందా రూ. 1000/-**
 • **10 సంవత్సరాల చందా రూ. 2000/-**
 Bank A/c Details: A/c Name: PRASTHANAM, SBI, Governorpet, Vijayawada
 A/c No. 52001500585, IFSC: SBIN0020343
 చెక్కులు, డిడిలపై **prasthanam** అని రాయగలరు.

కథలు

కలిమి గోదారి కన్నీరు - గనారా..... 5
 బోన్సాయ్ బ్రతుకు - అబ్బూరి ఛాయాదేవి..... 13
 అభిమాన భంగం - డా॥ మాటూరి శ్రీనివాస్..... 38
 కలలు - కన్నీళ్ళు - కావేరిపాకం రవిశేఖర్..... 54

కవితలు

జీవితకాలపు రారాజు - వైష్ణవిశ్రీ..... 4
 పిచ్చుకకో ఉత్తరం - ఉదయమిత్ర..... 9
 మొలుచుకొచ్చిన ఆలోచన - విల్సన్ రావు కొమ్మవరపు 16
 ఊరి చెరువు - సందే వెంకట పద్మావతి..... 20
 ఆకలి నా జీవభాష - అరుణ్ బవేరా..... 21
 అక్షర కిరీటి - మార్ని జానకిరామ్ చౌదరి..... 23
 ఒక ముగింపు కోసం - ఆవుల వెంకటేశులు..... 33
 అనంత క్షోభ - లోసారి సుధాకర్..... 36
 ముళ్ళ పాఠం - తగుళ్ళ గోపాల్..... 37
 హైకూలు - మల్లారెడ్డి మురళీమోహన్..... 37
 రెక్కలు - రవి నన్నపనేని..... 44
 అలజడి - గిరిప్రసాద్ చెలమల్లు..... 50
 మేఘమా ఓ మేఘమా - లక్ష్మి కందిమళ్ళ..... 53
 మేఘానికి మనవి - మహబూబ్ భాషా చిల్లెం..... 53

చైతన్య కిరణం - డా॥ ఎ.ఎ. నాగేంద్ర..... 60
 సవాళ్ళు - చౌక్యాపు లక్ష్మనాయుడు..... 60

వ్యాసాలు

సాహిత్య ప్రస్థానం జూలై 2019 పురస్కారాలు..... 9
 స్త్రీ గా నా చైతన్యం, నా రచనలు
 - అబ్బూరి ఛాయాదేవి..... 11
21వ శతాబ్దంలో రాయలసీమ ఆధునిక వచన కవిత్వం
 - జి. వెంకటకృష్ణ..... 17
మూకదాడులను ఆపండి
 - 49 మంది రచయితల లేఖ..... 22
బహుముఖ దాడులతో అభద్ర భారతం
 - తెలకపల్లి రవి..... 24
కొకు ఎండమావులు నవల - ఒక పరిశీలన
 - భండారు విజయ..... 27
బిగి సడలని బతుకాట 'జిగిరి' - ఎమ్మీ రామిరెడ్డి 34
ఒక సజీవ దృశ్య కావ్యం - మందరపు హైమవతి..... 45
కవిత్వపు చైతన్య గీతిక - కెంగార మోహన్..... 48
పదునైన పాటలు - సయ్యద్ జహీర్ అహమ్మద్..... 51
ప్రకటనల్లో కిచిడీ భాష - యస్.యమ్.డి. షరీఫ్..... 57
స్వీకారం..... 61
డైరీ 62

కవిత

జీవితకాలపు రారాజు

- వైష్ణవి శ్రీ

8074210263

చీకటి దారుల్లో వెలుగు పూలు పూయిస్తూ
 ఒంటరి స్తంభంలా మిణుకుమిణుకుమనే
 ఆశల పాశం అతడు
 గరళాన్ని దిగమింగుతూ
 అమృతాన్ని పంచే భోళాశంకరుడు
 కష్టాలకొలిమిలో మాడిపోతూ
 ఆనందాల పంటను చేతికందిస్తాడు
 ఉదయాస్తమయాలకు భాష్యం తానంటాడు

నిత్యం బిడ్డల లక్ష్యాన్ని మోసే
 నింగికి నేలకు వేసిన భరోసా నిచ్చిన తాను
 సముద్రమంత గుంభనం
 అంతులేని సహనం
 నిప్పులపై నడుస్తూ
 తనను నమ్మినవాళ్ళకు పూలదారి తానవుతాడు

గుండెకెన్ని గాయాలైనా
 చిరునవ్వు లేవనాన్ని పూసుకుని

అలుపంటే ఎరుగని
 ఊపిరాడని బాధ్యతలకతడో చిరునామా
 ఇంటిల్లి పొదికీ జీవాన్ని పోసే సంజీవని నాన్న
 నాన్నంటే ఒకరోజు కాదు "జీవితకాలపు రారాజు"!!

కలిమి గోదారి కన్నీరు

- గనారా

99492 28298

ఊరి చివర రామాలయం మలుపు వద్దకు వచ్చాడు రవి. అప్పటికే చేరుకున్న అప్పారావు కలుసుకున్నాడు.

“చచ్చానురా బాబు! తప్పించుకోవడానికి గుడికి వెళ్ళి మా నాన్నకు కబురు చెప్పి వచ్చాను.” ఆయాసపడుతూ సంజాయిషి చెప్పుకున్నాడు శాస్త్రి.

“అది సరే రామారావుగాడు ఏడి?” అడిగాడు రవి.

“పదండై ఎవరైనా చూస్తారు! స్కూలు ఎగ్గొట్టి తోటలో తిరుగుతున్నామని ఇంటిదగ్గర చెప్పతారు” అన్నాడు అప్పారావు.

ముగ్గురు కలసి చెట్ల చాటు నుండి పోతుంటే ముందుగానే వచ్చి మామిడి పిందులు ఏరుకుంటున్న రామారావు కనిపించాడు. అంతా కలిసి ముందుకు వెళుతుంటే తోట పాడుకున్న కాపు కనిపించాడు. కోతికొమ్మచ్చి, గోటీబిళ్ళ, గోళీలు. ఈతకు తర్జన బర్జన చేసుకుంటున్నారు.

“స్కూలు ఎగ్గొట్టి ఇలా తోటలంట తిరుగుతున్నారా! రాజుగార్ని చెప్పలేను” రవి తండ్రిని ఉద్దేశించి అన్నాడు కాపు.

“లేదు ! పెదకాపు ! మాస్టారు భార్యని తీసుకొని ఆసుపత్రికి వెళ్ళాడు. అందుకే ఇలా వచ్చాం.”

రవి నమ్మించడానికి ప్రయత్నించాడు.

“మధ్యాహ్నం క్లాసు ఉంది!” అన్నాడు శాస్త్రి.

“మరి అటుకాని ఎందుకు?” కాలనీలో అటలాడడానికా!”

రవి నిక్కరులోంచి అర్థరూపాయి తీసి కాపు చేతిలో పెట్టాడు.

“పుగాకు కొనుక్కొ... పుస్తకాలు గుడిసెలో పెడతాలే” అన్నాడు రవి.

“కాలువులో దిగినా! ఈత కొట్టినా! ఇంట్లో చెప్పేస్తాను.... మీ ఇష్టం”

“అటు పోములే కాపు! తోటలో తిరిగి ఆడుకుంటాం” అన్నాడు శాస్త్రి.

“కాయలు కొట్టవద్దు గుడిసెలో చిన్నకాయలు ఉన్నాయి. నాలుగు జాంకాయలు తీసుకోండి” అంటూ కిందపడిన మామిడికాయలు ఇచ్చి కాపు ఇంటివైపు దారి తీసాడు.

కుర్రాళ్ళు ఎగిరి గంతు వేసారు. అంతా కలసి ఏదెనిమిది చదువుతున్నారు.

రామారావు ప్యాంటు జేబులోంచి ఉప్పు, కారం ప్యాకెట్స్ తీసాడు.

సరాసరి పాకలోకి వెళ్ళి మామిడికాయలు తీసుకొని గూట్లో ఉన్న కొడవలితో ముక్కల ముక్కలుగా చేసి ఉప్పుకారం అద్దుకొన్నారు.

పాపారావు బల్లకట్టు చెట్టుకి కట్టి ఎటో వెళ్ళాడు.

“మనం తాడు విప్పి అటువైపు వెళ్ళదాము. పాపారావు నాలుగు గంటల దాకా రాడు.” అన్నాడు రవి.

“వద్దురా బాబు! నీరు స్పీడుగా పారుతుంది” అన్నాడు అప్పారావు.

“అవును పాపారావు గెడ వేస్తాడు కాబట్టి, నిలకడగా వెళుతుంది. మన బలం సరిపోదు. నీరు లాగేస్తుంది” అన్నాడు శాస్త్రి.

“ఈత నీకు వచ్చు కదా!” అన్నాడు రవి.

“చాలాసార్లు ఈదాను. వెల్లకిలాపడి ఈదగలను. ఇప్పుడు చూపించనా ప్రతాపం” రెచ్చించిన ఉత్సాహంతో శాస్త్రి అన్నాడు.

“అయితే మేము ఇరవై లెక్కపెట్టేలోగా అవతల ఒడ్డుకి వెళ్ళి రాగలవా!”

“ఓ.. అదెంత! మరి మీరు స్పీడుగా లెక్కపెట్టకూడదు.”

రవి అంకెలు ప్రారంభించాడు. శాస్త్రి ఒక మాటున కాలువలో దూకి చేపపిల్లలాగా మునుగుతూ తేలుతూ అవతలి ఒడ్డు తాకి లెక్క పూర్తి అయ్యేలోగా తిరిగి వచ్చాడు.

స్నేహితుల ముందు శాస్త్రి హీరోలా మారిపోయాడు.

“ఓరే మాకు నేర్పరా” అంటూ ముగ్గురూ రిక్వెస్టు చేసారు.

“వద్దురా! పెద్దవాళ్ళు ఉండాలి. చేతులపై లేపి నేర్పిస్తారు.”

“పాపారావుని అడుగుదాం!” అన్నాడు అప్పారావు.

“మా ఇంట్లో చెప్పేస్తాడు” అన్నాడు రవి.

“కాపుకు ఇచ్చినట్టే డబ్బులిద్దాం” అన్నాడు శాస్త్రి.

ఆ రాత్రి రవికి నిద్ర పట్టలేదు. చేపలా నీళ్ళల్లో ఈడుతున్నట్లు పట్టెలు కొడుతున్నట్లు కలలు వచ్చాయి.

ఆదివారం ఉదయమే మిత్రులంతా పాపారావుతో మంతనాలు సాగించారు.

సరదాగా బల్లకట్టుపై అటు ఇటు తిరుగుతూ మాటలోకి దింపారు.

“నీవు లేకపోతే ఎలా దాటవచ్చు”

అమాయకంగా పాపారావు బదులు ఇచ్చాడు “గెడ వెయ్యగలిగితే వెళ్ళవచ్చు”

“మేము అయితే!”

“నేను ఉంటాను కదా!”

“లేకపోతే!”

“పెద్దవాళ్ళు దాటించాలి”

“మా శాస్త్రికి ఈత వచ్చు”

పాపారావు మాట్లాడలేదు,

“పాపారావు! పాపారావు! మాకు ఈత నేర్పవా!”

“బాబోయి! రాజు గార్ని తెలిస్తే నా బతుకు పోతాది.”

“మేము ఎవ్వరికి చెప్పం ఈ డబ్బులు ఉంచు” అంటూ రవి పది రూపాయలు చేతిలో పెట్టాడు.

పాపారావు మెత్తబడ్డాడు.

“ఒక్కరోజులో రాదు”

“మాకు స్కూలు లేనప్పుడూ ఆదివారాల్లో వస్తాం.”

మిత్రులంతా ఎవ్వరి కంటా పడకుండా ఈతలో ప్రావీణ్యం సంపాదించారు. వారంలో కనీసం ఒక్కసారైనా కాలువలో ఈతకు వెళ్ళాల్సిందే!

అప్పుడప్పుడు పెద్దరేవుకు కూడా వెళ్ళడం జరుగుతుంది. క్రమంగా గోదావరితో రవికి అనుబంధం ఏర్పడింది. తల్లిలా నిమిరే నీటి ప్రవాహంతో రవి మనసు తేలిగ్గా అనిపించింది. సంతోషం, ఆనందాన్ని ఇచ్చింది. ఈతలో అన్ని కళలు నేర్చుకున్నాడు. గోదావరి పారం చదువుతుంటే పశ్చిమ దిక్కు నుండి నాలుగు రాష్ట్రాలను ఆప్యాయంగా ఒరుసుకుంటూ తూర్పున బంగాళఖాతంలో కలిసేది మాత్రమే కాదు! తన శరీర నాడులకు జవసత్వాలు నింపే “దివ్యజైషధం” అని మనసుకు అనిపించేది. ఏదో అనుబంధం నిమిరినట్లు ఉండేది.

ఎక్కడ చూసినా పచ్చటి వరిచేలు, కొబ్బరితోటలు, మామిడితోటలు, వాటి చుట్టూ పారే గోదావరి పిల్ల కాలువలు. నవనవలాడే గ్రామాలు. వాటితో అనుబంధం రవికి ఇష్టం. పసితనం నుంచి అక్షరరూపం దాల్చిన అనుభూతి.

అదే సంవత్సరం గోదావరికి వరదలు వచ్చాయి. ఊళ్ళన్ని మునిగిపోయాయి. ఆ వరదలు కొందరి రైతుల్లో ఆనందం, కొందరి రైతుల్లో విషాదం మిగిల్చాయి. రవి మిత్రబృందం చొరవ తీసుకొని పల్ల ప్రాంతాల్లో ప్రజల్ని మెరక ప్రాంతాలకు పెద్ద పెద్ద లోగిల్లలోకి చేర్చడంలో సహాయపడ్డారు. నిర్భయంగా నీళ్ళల్లో నడుస్తూ అవసరమైన చోట ఈడుతూ తమ విన్యాసాలు ప్రదర్శించారు. ఊరంతా ఆకర్షించారు. వరద వల్ల గోడలకు ఏర్పడిన నీటి ఆనవాళ్ళను చాలాకాలం చెరపనీయకుండా పదిలంగా ఉంచాడు రవి తాత.

కొంతకాలానికి శాస్త్రి తండ్రి మరణించడంతో గత్యంతరం లేక అర్చక వృత్తిని చేబట్టాడు. అప్పారావు ఓ ఏడాది చదువు సాగించి, మోటారు మోకానిక్ గా మారిపోయాడు. రామారావు తండ్రికి వేరేప్రాంతం బదిలీ కావడంతో మకాం మారింది. స్నేహితులు తలో దిక్కయ్యారు. రవి హైదరాబాదు మేనత్త ఇంటికి చదువు నిమిత్తం వెళ్ళిపోయాడు.

◆◆◆

హైదరాబాద్ సిటీ వాతావరణం అతనిలో అనేక ఆదర్శాలు నింపింది. కాలేజీల్లోను, యూనివర్సిటీలో అనేక రాజకీయ, ఆర్థిక సిద్ధాంతాలు అర్థం అయ్యాయి. రైతు భూములు కోల్పోవడం, కూలీలుగా మారి కన్నతల్లిలాంటి ఊరుని వదలి వలసలు పోవడం అందుకు కారణమైన రాజకీయాలు అర్థమవుతున్న దశ. ఒక శాస్త్రీయమైన భావజాలం మొలకెత్తింది.

రవిని మరింత పెద్ద చదువులకు విదేశాలకు పంపాలని నిర్ణయించారు.

తన కలలు సాకారం కావాలని ఊరికి, పేద ప్రజలకు సేవ చేయాలని, తల్లిదండ్రుల పేరు నిలపాలని, ఆదర్శాలతో నిండిపోయాడు.

వెళ్ళే ముందు స్నేహితులను, బంధువులను, తన ఊరిని చూడాలని స్వగ్రామం వచ్చాడు.

శాస్త్రితో కలసి పిచ్చాపాటి మాట్లాడుతూ పొలంవైపు వెళ్ళాడు. రవి తాతగారు ఎవరి వాటా వారికి ఇచ్చేసాడు.

కాలక్రమంలో వ్యవసాయ పద్ధతులు మారాయి. నిర్వహణలో కష్టాలు వచ్చాయి. వ్యవసాయం దండగ మారిన వ్యవహారం అయింది.

పినతండ్రి తన వాటా యాభై ఎకరాలు చేపలు చెరువులు తవ్వకున్నాడు. తనతండ్రి పనికిరాని వ్యవసాయం చేస్తూ ఉండిపోయాడు.

రవికి అక్కడి వాతావరణం అసహజంగా కనిపించింది. శాస్త్రి చెప్పినదాని బట్టి చిన్నా చితక రైతులు చెరువులు తవ్వడాన్ని వ్యతిరేకించినా, పోలీసుల ప్రభుత్వ సహకారంతో పినతండ్రి తన పని తాను చేసుకుపోయాడు.

“చాలామంది రైతులు అయినకాడికి అమ్ముకుని మరోచోట భూములు కొనుక్కున్నారు. గిట్టుబాటు కాని

వ్యవసాయం. కొంతమంది చితికిపోయారు” అన్నాడు శాస్త్రి.

“ఊరంతా ఎప్పుడూ సందడిగా ఉండేది. ఆనాటి వాతావరణం కనబడటం లేదు”.

“ఏం చేస్తారు! కొందరు వలసలు పోతున్నారు. మరికొందరు చెరువుల దగ్గర కూలీలుగా మారారు.”

“అన్నిచోట్ల ఇలానే ఉందా!”

“అంతటా ఇంతే. మెరక భూములు రియల్ ఎస్టేట్ వారు కొన్నారు.”

“నాలుగేళ్ళలో ఎంత మారిపోయింది!”

“అవునురా! నా పరిస్థితే చూడు. గుడికి ఎంతో కొంత ఆదాయం వచ్చేది. ఏడాది పొడవున సరిపడే ధాన్యం వచ్చేది. ఇప్పుడు ప్రజలు చెల్లాచెదురు అయిపోయారు. ఉత్సవాలు నామమాత్రంగా జరుగుతున్నాయి. ఎక్కువ ఆదాయం వస్తుందని దేవుని మాన్యాలు కొంతమందితో కలసి మీ చిన్నాన్నే చెరువులుగా మార్చేసాడు. ఈ దేవుడు కూడా ఇక్కడ నిలవలేడేమో” అంటూ శాస్త్రి నిట్టూర్చేడు.

కాలువ వైపు వెళ్ళారు. బల్లకట్టు మాయమైంది. ఆ స్థానంలో వంతెన వచ్చింది. దానిపై నుండి ప్రొక్షయనర్ వెళ్ళింది. అది చూసి రవి గుండెల్లో సద్రున ఏదో గీచినట్లు అయింది.

“రవిబాబు” అని పిలుపుతో ఆటు చూసాడు.

పాపారావు కనిపించాడు. “బాగున్నారా బాబు” అడిగాడు.

“నీవెలా ఉన్నావు” రవి మనస్సులో ఉద్వేగం పొంగింది.

“బాగానే ఉన్నాను” బాబు.

పాపారావులో వృద్ధాప్యం జాడ కనిపించింది.

“ఏదో రోజులు గడుస్తున్నాయి. బల్లకట్టు అవసరం తీరిపోయింది. నన్ను పట్టించుకొనేవారే లేరు” అన్నాడు పాపారావు.

“అలాగా!”

“గోదావరిలో ఇనుక తెచ్చి అమ్ముకుంటూ గడుపుతున్నాను. ఏదో! రోజులు గడచిపోతున్నాయి”.

“నీ భార్య, పిల్లలు ఎలా ఉన్నారు?”

“పిల్లలు పనులు లేక ఒరిస్సావైపు వెళ్ళిపోయారు. వాళ్ళకు వండి పెట్టడానికి తల్లి వెంట పోయింది”.

రవి మనసు కకాలవికలమైంది.

జేబులో డబ్బులు తీసి పాపారావు జేబులో పెట్టాడు. అతని

చేతులు వణకడం గమనించాడు రవి. ఆప్యాయంగా కొగిలించుకున్నాడు.

పాపారావు కళ్ళల్లో నీళ్ళు జారిపడ్డాయి. గోదావరి ఒంపులు సోయగాల వలె చురుగ్గానే ఉండే అతని కండరాలు జవసత్వాలు కోల్పోయి కనిపించాయి.

“తమరు సంధికి రావట్లేదే బాబూ” అని శాస్త్రిని పలకరించాడు.

“ఆ ఏం వస్తాం పాపారావు! కాలువ నిండా మురికినీరే కదా, చెరువులు వదిలిన నీరే కదా అంతా. మైక్కు కొద్ది గోదావరి మురికి కాలువ అయిపోయింది!” అని శాస్త్రి,

“ఎగువున అనేక కొత్త ప్రాజెక్టులు తయారవుతున్నాయి. గోదావరి నీరు అందక వ్యవసాయం కుదేలైంది. రైతులు పొలాలు అమ్ముకొని వలసపోతున్నారు. చేవలకు, ఆక్వాకల్చర్ కు పెద్దరైతులు భూమి లీజుకు ఇచ్చి పిల్లల్ని చదివించడానికి పట్టణాలకు పోతున్నారు. గోదావరికీ మనకి ఉన్న ఆ కాస్త పేగుబంధం తీరిపోయింది. గట్టి ఉద్యమాలే లేచాయి. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే ఒక సామాజిక జీవితం బద్దలైపోయింది” అని రవినీ ఉద్దేశించి శాస్త్రి అంటూనే “మీ పినతండ్రి వందలాది ఎకరాల భూమిని సేకరించాడు. చాలా కుట్రలు చేసి పేదల భూమి కారుచవుకగా కొన్నాడు. చెరువులు తవ్వడం వల్ల పక్క భూములలో ఉప్పునీరు చేరడంతో అవి అన్ని అయినకాడకు అమ్ముకున్నాడు. ఈ మధ్యే ఆక్వా వ్యాపారులు అంటూ బడా వ్యాపారులతో కలిసి గ్రామం విద్వంసానికి పూనుకున్నాడు. రోగాలు, అంటువ్యాధులు సరే! తాగేందుకు నీరు దొరకడం లేదు. “చాలా వేదనగా చెప్పాడు”.

వేదనాభరితమైన ఈ మార్పును రవి స్వీరించలేకపోయాడు.

నదులు అంతరించిపోవడంపై పరిశోధన నిమిత్తం రవి అమెరికా వెళ్ళాడు. ప్రపంచంలో ప్రాజెక్టులలో పనిచేసే నదులు అంతరించడంపై పరిశోధనలు చేసాడు.

భారతదేశంలో కూడా నదుల సంరక్షణ ఉద్యమాలు మొదలయ్యాయి. ‘మేధాపాట్కర్, వందనాశివ, తీస్తా సెతల్వాడ్, వామపక్షాలు రంగంలోకి దిగాయి.

నదులపై విద్యుత్ ప్రాజెక్టులు, నదులు అనుసంధానం పేరిట ఒక రాజకీయ క్రీడ ప్రారంభం అయింది. సహజమైన నదీ ప్రవాహం అడ్డుకుంటే వచ్చే ప్రమాదాన్ని శాస్త్రవేత్తలు వివరిస్తున్నా అనేక పుస్తకాలు, వ్యాసాలు వ్రాసి హెచ్చరిక

చేస్తున్నా పాలకులు లెక్క చేయలేదు. అనేక సంస్థలు ఉద్యమాలు లేవదీసి ప్రజలకు వివరించడాన్ని పూనుకున్నాయి.

రాజకీయ నాయకులు పెద్ద ప్రాజెక్టులు నిర్మించడం వలన అనేక గ్రామాలు మునిగిపోయి ప్రజలు నిరాశ్రయులవుతున్నారు. కాంట్రాక్టర్లు, పర్యాటక సంస్థలు పంటపై పురుగుల్లా వచ్చిపడ్డారు.

రవి పత్రికల్లో ఇవన్నీ చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు. గోదావరిని చెత్తకుండీగా మార్చినట్లు గ్రహించాడు. ప్రభుత్వాలే ఈ చదరంగం ఆడిస్తున్నాయని అతనికి అర్థం అయ్యింది.

రవి స్వదేశం వచ్చి తన గ్రామం బయలుదేరాడు. చాలామంది రాజమండ్రి వాసులు పర్యావరణ ఉద్యమకారుడు వస్తున్నాడని తెలిసి సభ ఏర్పాటు చేసాడు. ఆ రోజు అక్కడే బసచేసి సభలో ఉపన్యసించాడు. పవిత్ర గోదావరి అని చెప్పుకుంటూ దాని చుట్టూ పరిశ్రమలు ఏర్పాటుచేశారు. వ్యర్థాలను విడవడంతో ప్రజా ఆరోగ్యం ఎలా దెబ్బతింటుంది వివరించాడు. అలా వ్యతిరేకంగా వచ్చే ఉద్యమాలను ఆహ్వానించాలని, అందుకు తాను ముందుండి నడవడానికి సిద్ధమని నదుల సంరక్షణే మా ధ్యేయమని ప్రసంగించాడు. అక్కడ నుంచి తన గ్రామంకి బయలుదేరాడు.

రంగురంగుల జెండాలు కట్టి ఎర్రమన్నుతో రోడ్లు పోసి ఇళ్ళ స్థలాలుగా మార్చిన భూమి వందల ఎకరాలు దారి పొడుగునా కనిపించాయి. పంటచేలు చెరువులుగా మారిపోయాయి. కల్లుపాక స్థానంలో బార్లు, ధాబాలు కనిపిస్తున్నాయి.

మనిషి మారిపోయే వైనమిది. సంక్షోభదశను గుర్తించాడు రవి.

అటువైపు బస్సులు, ఆటోలు రాకపోవడం గమనించి ఒకమైలు రాయిపై కూర్చున్నాడు. గోదావరి కలుషితం కాకముందు కుడిపించడానికి సిద్ధంగా ఉండే అమ్మలాగే కనిపించేది.

ఉదయం పది దాటింది. జనసంచారం లేదు. బంధు వాతావరణం.

పోలీసు వ్యాను రావడం గమనించి నిలబడ్డాడు రవి. అతని ముందుకు వచ్చి ఆగింది. వివరాలు అడిగారు, చెప్పాడు. అతని వైఖరి చూసి ఉద్యమకారుడని అనుమానించారు. అటుపోవడం కుదరదని హెచ్చరించారు. రవి ఎంత చెప్పినా వినిపించుకోకుండా వ్యానులో తోసి తీసుకుపోయారు. ◆

పురస్కారాలు

సాహిత్య ప్రస్థానం జూలై 2019 పురస్కారాలు

వృద్ధోపనిషత్ ఒక జీవన కావ్యం
వ్యాసం: రూ.500/-
రచయిత: పుట్టి గిరిధర్

మళ్ళీ నీళ్లు
కవితకు : రూ .500/-
రచయిత : డా॥ ఉద్యారమ్యజ్యోతి

మనిషి చేతిలో పడిందేమో
కవితకు : రూ .500/-
రచయిత : కొల్లూరు మురళీకుమార

■ ■ ■ ■

కథకు, కవితకు సినీ రచయిత జనార్దన మహర్షి అందిస్తున్న పురస్కారం,
వ్యాసానికి కర్లపాలెం రుక్మిణమ్మ పురస్కారం చెక్కులు ఈ రచయితలకు అందుతాయి

■ ■ ■ ■

పాఠకులు తాము చదివిన కవితలు, కథలు, వ్యాసాలలో నచ్చినవి కారణాలతో సూచించవచ్చు. సీనియర్, ప్రసిద్ధ రచయితల రచనలు కాక ఔత్సాహికులను, ఇటీవల రాస్తున్నవారిని ప్రోత్సహించడమే ఈ పురస్కారాల ఉద్దేశ్యంగా గ్రహించగలరు. తగిన రచనలు లేనప్పుడు పురస్కారాలు ప్రకటించబడవు.

- ఎడిటర్

ప్రి యమైన పిచ్చుకకురాసేది
నీవెప్పుడొస్తావా తెలియక
నేనీ ఉత్తరాన్ని రాస్తున్న .

నీ స్వర్ణలేక
మా కిటికీ ఊచలు
అందాన్ని గోల్పోయాాయి
నీ చప్పుడు వినక
మా జామచెట్టు ఆకులు
దీనంగ తలను వాల్రాయి
పక్షుల కువకువలు బోయి
లారీలరొదలు మిగిలాయి

నీకిది తెలిసిందా
పిచ్చుకల దినోత్సవమట

ఏటికాడ
నీరేటికాని జాడనే లేదు
చెరువుగట్టుకాడ
చెకుముకి పిట్ట చప్పుడే లేదు
చెరువుల
బుడుముంగల గంతుల్లేవు
పండుగొస్తై

పిచ్చుకకో ఉత్తరం

- ఉదయమిత్ర
9985203376

పాలపిట్టలు కానరావు

ఇంటున్నవా
పిచ్చుకల దినోత్సవమట

సెజ్ ల దెచ్చిరి
పల్లెల ధ్వంసం జేసిరి
సెల్ టవర్ల దెచ్చిరి
పక్షుల దూరం జేసిరి
మందు ఎరువులబోసి
భూమిని పచ్చి వుండు జేసిరి

కనుగుడ్లు బెరికి
కమనీయ దృశ్యం
జూడమంటరు
చెవుల సీసం బోసి
శ్రావ్య గానాల వినమంటరు

అంతా ఇంతేనేమొ
రేబొద్దన
అడవిని ధ్వంసంజేసి
ఆదివాసీని అంతం జేసి
ఆదివాసీ దినోత్సవమంటారేమొ

ఉంటామరి:
నీ చిరకాల మిత్రుడు ...

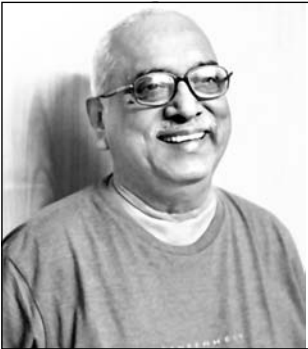

అబ్బూరి ఛాయాదేవి కన్నుమూత

ప్రముఖ రచయిత్రి, కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కార గ్రహీత అబ్బూరి ఛాయాదేవి (86) జూన్ 28న కన్నుమూశారు. 1933

అక్టోబరు 13న తూర్పుగోదావరి జిల్లా రాజమహేంద్రవరంలో జన్మించారు. ఆమె భర్త అబ్బూరి వరదరాజేశ్వరరావు సైతం ప్రముఖ రచయితే. 1951-53 మధ్య కాలంలో ఛాయాదేవి నిజాం కళాశాలలో ఎంఎ చదివారు. 1953లో కళాశాల ప్రత్యేక సంచికలో 'అనుభూతి' అనే ఆమె మొదటి కథ ప్రచురితమైంది. అనంతరం ఛాయాదేవి మధ్యతరగతి కుటుంబాలలోని స్త్రీలు ఎదుర్కొనే సమస్యలను, పురుషుల ఆధిపత్యంలో అణచివేతకు గురవుతున్న స్త్రీలను గురించి ఎన్నో కథలు రాశారు. ప్రధానంగా పురుషాధిక్యం స్త్రీలను

ఎదగనివ్వకుండా చేస్తోందనే ఆలోచనతో ఛాయాదేవి 'బోన్సాయ్ బతుకులు' పేరిట సంపుటి తీసుకొచ్చారు. దీనిని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 2000 సంవత్సరంలో 10వ తరగతి తెలుగు వాచకంలో పాఠ్యాంశంగా పెట్టింది. 'తన మార్గం', 'అబ్బూరి ఛాయాదేవి కథలు', పిల్లల కోసం 'అనగనగా జానపద గాథలు' జిడ్డు కృష్ణమూర్తిపై పుస్తకం, అఖిరికి అయిదు నక్షత్రాలు, ఉడ్రోజ్ కథలు తదితర రచనలు ఆమెకు మంచి పేరు తెచ్చిపెట్టాయి. 2005 సంవత్సరంలో 'తన మార్గం' అనే కథా సంకలనానికి 'కేంద్ర సాహిత్య అకాడమి' పురస్కారం ఆమెను వరించింది. ఆమె ఢిల్లీలోని జవహర్ లాల్ నెహ్రూ విశ్వవిద్యాలయం(జేఎన్ఎంయూ)లో లైబ్రెరియన్ గా పనిచేసి 1982లో స్వచ్ఛందంగా ఉద్యోగ విరమణ చేశారు. తెలుగు సాహిత్యంలో స్త్రీకోణంలోంచి కథలు రాసిన తొలితరం కథారచయిత్రి అబ్బూరి ఛాయాదేవి. వారికి సాహిత్య ప్రస్థానం మాసపత్రిక తరపున జోహార్లు. ♦

ఇంద్రగంటి శ్రీకాంత శర్మ ఇకలేరు

ప్రముఖ కవి, సాహితీవేత్త ఇంద్రగంటి శ్రీకాంతశర్మ (75) జూలై 25న హైదరాబాద్లో తుది శ్వాస విడిచారు. తూర్పు గోదావరి జిల్లా

రామచంద్రపురంలో ఇంద్రగంటి శ్రీకాంత శర్మ 1944 మే 29 న జన్మించారు. 1976లో ఆకాశవాణి విజయవాడ కేంద్రంలో అసిస్టెంట్ ఎడిటర్ గా చేరిన తదనంతరం కాలంలో ఆకాశవాణి కేంద్రానికి విశేష సేవలందించారు. కృష్ణావతారం (1982), నెలవంక (1983), రావు-గోపాలరావు(1984) మొదలైన చిత్రాలకు గీతరచన చేశారు. ఇంద్రగంటి శ్రీకాంతశర్మ ఆధునిక, ప్రాచీన సాహిత్యాన్ని సాధికారికంగా అధ్యయనం చేసిన ప్రతిభాశాలి. దీర్ఘకాలం విజయవాడ ఆకాశవాణిలో బాధ్యతలు నిర్వహించారు. అనంతరం ఆంధ్రజ్యోతిలోనూ, ఆంధ్రప్రభ వారపత్రికకు సంపాదకుడిగా పనిచేశారు. తెలుగు సాహిత్య క్షేత్రంలో కవిగా,

సాహిత్య విమర్శకుడిగా పేరు తెచ్చుకున్నారు. ప్రసిద్ధ సాహిత్యవేత్త ఇంద్రగంటి హనుమచ్ఛాస్త్రి తనయుడుగానే కాకుండా తనకంటూ ఒక ప్రత్యేక ముద్రతో తెలుగు సాహిత్యంలో ఆయన కొనసాగారు. ఔత్సాహిక, యువ రచయితలను కవిత్వం రాసేలా ప్రోత్సాహించేవారు. తెలుగు సాహిత్యంతో పాటు సంస్కృత సాహిత్యంలో కూడా మంచి పరిచయం కలిగిన శ్రీకాంతశర్మ పలు సంస్కృత గ్రంథాలను తెలుగులోకి అనువదించారు. పలు పుస్తకాలకు వ్యాఖ్యానాలు రాశారు. ఆలోచన (వ్యాసాలు), అనుభూతి గీతాలు కవితా సంపుటి, ఇంటిపేరు ఇంద్రగంటి పేరుతో రాసిన స్వీయ జీవిత చరిత్ర, సువర్ణ అంతరంగ మధనం కవిత్వం, ఏకాంత కోకిల కవిత్వం, ఉపనిషత్ కల్పతరువు తదితర రచనలు చేశారు. వారు రాసిన నాటకాలు, నాటికలు, వ్యాసాలు తదితర సాహిత్యం మొత్తం రెండు భాగాలుగా వెలువరించారు. తెలుగు భాషా సాహిత్యానికి ఇంద్రగంటి శ్రీకాంత శర్మ చేసిన కృషి ప్రశంసనీయమైనది. వారికి జోహార్లర్పిస్తూ, వారి కుటుంబానికి సాహితీప్రపంచ తరపున ప్రగాఢ సానుభూతిని తెలుపుతున్నాం. ♦

స్త్రీగా నా చైతన్యం, నా రచనలూ

- అబ్బూరి ఛాయాదేవి

అబ్బూరి ఛాయాదేవి రచించిన 'తనమార్గం' కథా సంపుటికి 2005 సంవత్సరానికి గాను కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం లభించింది. ఓ సంవత్సరం మధ్యతరగతి బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించిన ఛాయాదేవి ఉన్నత విద్యనభ్యసించారు. కాలక్రమంలో తన ఆలోచనలకు పడును వెట్టుకున్నారు. స్త్రీల కోణంలోంచి రచనలు చేయడంలో పరిణతి సాధించారు. ఆమె రచించిన పలు కథలూ, వ్యాసాలూ, కాలమ్స్ .. మొదలైనవన్నీ వర్తమాన సమాజంలో స్త్రీల స్థితిగతులకు దర్పణం పడతాయి. స్త్రీల పట్ల ఆమె నిబద్ధతను వ్యక్తం చేస్తాయి. "స్త్రీగా నా చైతన్యం, నా రచనలూ" పేరిట 2000వ సంవత్సరంలో కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయాన ఆమె చేసిన ప్రసంగంలోని కొన్ని భాగాలనిప్పుడు చదువుదాం.

నా పుట్టుకలోనే ఒక వైరుధ్యం ఉంది. రెండవ కొడుకు పుట్టాలనే కోరికతో దీక్షగా సూర్య నమస్కారాలు చేసేవారట. తీరా చూస్తే నేను పుట్టాను! అయినా, ఓటమిని అంగీకరించడం ఇష్టం లేక కావచ్చు, మా నాన్నగారు నన్ను మగపిల్లవాడిలా- మగపిల్లవాడి దుస్తులు వేసి, జుట్టు కత్తిరించి - పెంచారు.

స్కూల్ ఫైనల్లో ఉండగానే నాకు పెళ్లి చెయ్యాలనే ఆలోచన వచ్చింది మా నాన్నగారికి. కానీ ఆ సమయంలో మా అన్నయ్య ఇంగ్లాండులో పిహెచ్ డి చేస్తున్నాడు. వాడు లేకుండా నా పెళ్లి చేయడం ఇష్టం లేక, నన్ను ఇంటర్మీడియట్లో చేర్పించారు. నేను ఏ సబ్జెక్టు తీసుకోవాలో ఆయనే నిర్ణయించారు. అస్సికేషన్ ఆయనే పూర్తి చేసి నన్ను సంతకం పెట్టమనేవారు. పైన ఏముందో చూడాలంటే భయం. తల వంచుకుని సంతకం పెట్టేదాన్ని. తరువాత కాలంలో మా అన్నయ్య చెప్పాడు ఏదీ

చదవకుండా సంతకం పెట్టకూడదని. మా అన్నయ్య నా చేత కనీసం గ్రాడ్యుయేషన్ చేయించమని పట్టుపట్టాడు. మానాన్నగారు కాదనలేకపోయారు. బివీ పూర్తయ్యే ముందు ఒక సంబంధం చూశారు. అది కుదిరినట్టే కుదిరి చెడిపోయింది. నన్ను ఇంట్లో ఊరికే కూర్చోబెట్టడమెందుకని, రాజమండ్రి నుంచి హైదరాబాద్ కి రప్పించి ఎం.ఎ.లో నిజాం కాలేజీలో చేర్పించాడు మా అన్నయ్య. నాలో అణగి ఉన్న స్వేచ్ఛాభావాలకు మా అన్నయ్య చాలావరకు దోహదం చేశాడు.

మా వదిన రుక్మిణి గోపాల్ అప్పట్లో కథలు రాసేది. తను రాసిన కథలు చూశాక నాకూ కథలు రాయాలన్న స్ఫూర్తి కలిగింది. అంతకు ముందు నాటకాల మీద అభిరుచి ఉండేది. రాజమండ్రి ఆర్ట్స్ కాలేజీలో రెండు నాటకాల్లో చిన్న పాత్రలు ధరించాను. రేడియో నాటకాల్లో పాల్గొనేదాన్ని. బి.ఎ.లో నాన్ డిటెయిల్డ్ గా చదివిన 'బే రేట్స్ ఆఫ్ విమ్మెస్' స్ట్రీట్ అనే నాటకాన్ని తెలుగులోకి అనువదించి అనుసరణ చేశాను "పెంపకం" పేరుతో. అది రేడియోలో ప్రసారం అయింది - ఎం.ఎ. చదువుతుండగానే. అది తండ్రి నియంతృత్వం గురించి.. ప్రఖ్యాత ఆంగ్ల కవయిత్రి ఎలిజబెత్ బేరెట్ బ్రౌనింగ్ ప్రేమకథ అధారంగా రాసిన నాటకం. ఆ తండ్రి క్రమశిక్షణ, అధికారం మా నాన్నగారిని గుర్తుకు తెచ్చాయి. అందుకే ఆ నాటకం నన్ను ఆకట్టుకుంది. మా నాన్నగారు ఆ తెలుగు నాటకం స్క్రిప్టు పంపించమన్నారు. స్క్రిప్టు చదివి ఆర్థంగా నాకు ఉత్తరం రాశారు- తనని చూసి ఎప్పుడూ భయపడవద్దనీ, తనకి పిల్లలపైన ప్రేమ తప్ప మరొకటి లేదనీ రాశారు. నా రచన వల్ల మాకు పరస్పర అవగాహన కలిగింది. ఆయన నా

వ్యక్తిత్వాన్ని గుర్తించారనిపించింది. రచనకి ప్రయోజనం ఉంటుందని తెలుసుకున్నాను. 'భర్తని ఎన్నుకోవడం ఎలా?' అనే విషయంపైన రేడియోలో ప్రసంగించమన్నారు - రేడియోస్టేషన్లో తెలుగు ప్రోగ్రామ్స్ అప్పట్లో నిర్వహిస్తున్న ప్రముఖ కథకులు భాస్కరభట్ల కృష్ణారావుగారు. ఆ ప్రసంగం తరువాతే ఆయన నాకు అబ్బూరి వరద రాజేశ్వరరావుగారి సంబంధాన్ని సూచించారు. కట్నం తీసుకోలేదు. పెళ్లి తంతు సంప్రదాయబద్ధంగా జరిగినా, క్లష్టంగా జరిగింది. సత్యనారాయణ ప్రతం వంటివి పాటించలేదు. మా మామగారూ మా వారూ ఎంఎన్ రాయ్ అంతేవాసులు. మా అన్నయ్యకి మార్క్సిస్టు భావాలు ఉండేవి. వీరందరి ప్రభావంతో నాలో కూడా హేతువాద దృక్పథం ఏర్పడింది.

వివాహం తరువాత, సాహిత్యరంగంలో నాకు ఎక్కువ ప్రోత్సాహం లభించింది. పాశ్చాత్య సాహిత్యం చదివే అవకాశం లభించింది. వ్యాపారపత్రికలో ప్రచురించబడిన నా మొదటి కథ 'విమర్శకులు'. 'తెలుగు స్వతంత్ర'లో 1955లో అచ్చయ్యింది. ఆంధ్ర యువతీ మండలి (హైదరాబాద్)లో సభ్యురాలినయ్యాక, మండలి తరఫున 'వనిత' అనే మాసపత్రికను ఒక సంవత్సరం పాటు నడిపాను. స్త్రీల సమస్యల గురించి, కుటుంబ వ్యవస్థ గురించి, సమాజం గురించి ఆలోచించి, ఆలోచింపజేసే అవకాశం కలిగింది నాకు.

లెక్చరర్ గా ఉద్యోగం చేస్తుండగా వివాహం అయిన మా చిన్న ఆడపడుచు ఉద్యోగం మానేసి భర్త మీద ఆధారపడుతూ అసంతృప్తికి లోనవడం చూశాక 'ఉపగ్రహం - 1' అనే కథ రాశాను. ఓసారి సెలవులకి ఢిల్లీ నుండి హైదరాబాద్ వచ్చినప్పుడు, మా మరిది వాళ్లింట్లో రకరకాల బోన్సాయ్ చెట్లని పెంచడం చూశాను. మహావృక్షాలుగా రూపొందవలసిన వాటిని కళ పేరుతో చిన్న తొట్లలో మరగజు చెట్లలా కష్టపడి పెంచడాన్ని చూస్తే అనాదిగా స్త్రీని ఏ విధంగా సహజంగా ఎదగనివ్వకుండా ఇంటికి పరిమితం చేసి ఆమెను 'గృహలక్ష్మి' అంటూ పొగుడుతూ వచ్చారో స్ఫురించింది. స్త్రీని ఆధారపడేలా, నిస్సహాయురాలిగా ఎలా చేశారో చూపిస్తూ 'బోన్సాయ్ బ్రతుకు' అనే కథ రాశాను. ఆ కథ రాసినది 1974లో, ఒక సామాన్య పత్రికలో. అయినా ఆ కథ 1988లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ ప్రచురించిన కథా సంకలనంలో వచ్చాక అందరి దృష్టిని ఆకర్షించింది. అందులోని మౌలిక సత్యం అందరినీ ఆకట్టుకుంది. ఆ కథ పదవ తరగతి తెలుగు వాచకం (రెండోభాష)లో చేర్చబడింది.

1975వ సంవత్సరం 'అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం' ప్రకటించబడింది. ఆ సందర్భంగా 'కర్త, కర్మ,

క్రియ' అనే కథ రాసి ఆ సంవత్సరానికి అంకితం చేశాను. ఆఫీసుల్లో అధికారులు కొందరు పురుషాధిపత్యంతో ఉద్యోగినులను లైంగిక హింసకు గురి చేయడాన్ని చిత్రించాను ఆ కథలో. ఒక ఉద్యోగిని తన పై అధికారిని ఎలా ప్రతిఘటించడానికి ప్రయత్నించినా చూపించాను. 'పురుషులండు పుణ్యపురుషులు వేరయా' అన్నట్టు అక్కడక్కడ అధికారంలో ఉన్న మంచిపురుషులూ ఉంటారని కూడా స్పష్టం చేశాను.

'ధైర్యవాణి' అనే కథ నేపథ్యం కొంత చెప్పాలి. 1988లో అబ్బూరి రామకృష్ణారావు గారి సంస్కరణ సభ సందర్భంగా 'కన్యాశుల్కం'లోని ఒక దృశ్యాన్ని కొందరు రచయితలూ, నాటకరంగ మిత్రులూ కలిసి, ప్రదర్శించాలనుకున్నారు. మధురవాణి పాత్ర వెయ్యడానికి ఎవరూ సరియైన వాళ్లు దొరకడం లేదని సతమతమవుతున్నారు. నేను మా వారితో, మా ఆడపడచు సుజాత మధురవాణిగా వేస్తే బావుంటుందని సూచించాను. "ఛీ" అన్నారు తక్షణం. ఒక మర్యాదస్థురాలైన గృహిణి మధురవాణి వేషం వేయడం ఏమిటన్న ఛీత్యారం అది. నటనలో అనుభవం లేదన్న అంశం కాదు. మర్యాదస్థుడు, బహు కుటుంబీకుడూ అయిన ఎ.ఆర్.కృష్ణ రామప్పంతులు వేషం వేస్తే లేని తప్పు ఒక గృహిణి మధురవాణిగా నటిస్తే ఏమిటి తప్పు - అని మనసులోనే గింజుకున్నాను. ఎనిమిదేళ్ల తరువాత, ఆ అనుభవాన్ని ఆధారంగా చేసుకుని 'ధైర్యవాణి' అనే కథ రాశాను. భర్త 'ఛీ' అని పడకగదిలో అన్నా వినిపించుకోకుండా మిత్రబృందం ముందు ధైర్యం చేసి తను మధురవాణి పాత్రని వేస్తానంటుంది కథానాయిక. నలుగురూ ఏమనుకుంటారు అని సమాజానికి భయపడతాం కాని, "ఆ సమాజం ఎక్కడుంది, ముందు మనలోనేగా" అనుకుంటుంది కథానాయిక కథ ముగింపులో.

"మొత్తం సమాజంలో మార్పు వచ్చి సర్వమానవ సమానత్వం ఏర్పడినప్పుడు స్త్రీలకు కూడా సమానత్వం సిద్ధిస్తుంది. స్త్రీలు ప్రత్యేకంగా పోరాటం సాగించడం మంచిది కాదు" అనే వాదనతో ఏకీభవించను. స్త్రీలు తమ పరిస్థితుల పట్ల చైతన్యవంతులు కావడానికీ, పురుషుల్ని చైతన్యవంతులు చేయడానికి తమంతట తాము కృషిచేయవలసి ఉంది. ఎవరో సమాజం అంతటినీ సరిదిద్దిన తరువాత తమ పరిస్థితి కూడా మెరుగవుతుందని ఆశిస్తూ కూర్చోవడంలో అర్థం లేదు, ప్రయోజనం ఉండదు.

(కాత్యాయని విద్యుహే సంపాదకత్వంలో వెలువడిన 'తెలుగులో స్త్రీల సాహిత్యం' గ్రంథంలోంచి సంక్షిప్తంగా)

బోన్సాయ్ బ్రతుకు

- అబ్బూరి ఛాయాదేవి

ఆఫీసు నుంచి ఇంటికొచ్చేసరికి గుమ్మంలో ఎదురుగా ఉత్తరాలు కనిపిస్తే ఏదో చెప్పలేనంత ఉత్సాహం పుట్టుకొస్తుంది. ఆత్మీయులు ఎదురై ఆప్యాయంగా పలకరించినట్టే అనిపించి ఆఫీసు పనివల్ల కలిగిన అలసట అంతా ఇట్టే మాయం చేసినట్లు హాయిగా ఉంటుంది మనసుకి. ఆఫీసు నుంచి రాగానే ఈదురో దేముడా అంటూ వంటింట్లోకి అడుగుపెట్టేందుకు బదులు కూనిరాగం తీస్తూ కులాసాగా కాఫీ చేసుకుని తాగబుద్ధి అవుతుంది. అందులోనూ పరిచితమయిన దస్తూరితో ఇన్లాండ్ లెటర్స్ గాని కవర్లుగాని వస్తే చకచకా పకోడీలో, బజ్జీలో చేసుకుని తినేటంత ఓపిక, ఉత్సాహం పుట్టుకొస్తాయి. ఉత్తరాలు రాయటానికి బద్ధకం అనిపించినా ఎక్కడి నుంచైనా రోజూ ఉత్తరాలు రావాలనే ఆశ మాత్రం ఉంటుంది!

అనుకోని ఉత్తరం అది. అక్కయ్య ఏనాడూ ఉత్తరం రాయనిది ప్రత్యేకంగా రాసిందంటే ఏదో విశేషం ఉండి తీరాలి. ఉత్తరం విప్పుతూంటే కొంచెం భయంలాంటిది వేసింది - ఏమైనా దుర్వార్త కాదు కదా అని. అవునుమరి. అంతా సవ్యంగా ఉంటే ఒక్కక్కలా ఒక్క ఉత్తరం ముక్క రాయరు.

అమ్మలూ,
నా ఉత్తరం నీకు చాలా ఆశ్చర్యం కలిగించిందనుకుంటాను. నేనూ మీ బావగారూ అక్కడికి మీ

ఊరికి రాబోతున్నామని చెబితే మరింత ఆశ్చర్యపోవచ్చు. కాశీ, హరిద్వారం వెళ్లాలని ఎన్నాళ్ళనుంచో అనుకుంటున్నాము. ఈనాటికి వీలు చిక్కింది. మేము రావటం వల్ల మీకు ఏ విధమయిన ఇబ్బంది కలగదనుకుంటాను....

‘ఏమండీ, మా అక్క, బావగారూ వస్తున్నారట ఇక్కడికి’ అన్నాను ఉత్సాహంగా.

‘నిజంగానా! ఎప్పుడు? ఏదీ, ఉత్తరం ఇలాతే’ అంటూ నా చేతిలోంచి ఉత్తరం లాక్కున్నారాయన. నేను వంటింట్లోకి వెళ్లాను కాఫీ వగైరాలు రెడీ చెయ్యటానికి.

నా పెళ్లయిన తరవాత మొట్టమొదటిసారిగా ఈ ఊరికి మా ఇంటికొస్తున్నారు మా అక్క, బావగారూ, ఎన్ని సంవత్సరాల నుంచో ఎదురు చూసిన సంగతి. ఎప్పుడూ ఆ పల్లెటూరు వొదిలి కదలరు వాళ్ళిద్దరూ. పిల్లా పీచూ గొడ్డూ గోతం పంటలూ, కోతలూ అంటూ ఏవో వంకలు పెట్టి వాళ్ళ ఊరు వొదిలి ఎక్కడికీ వెళ్ళరు. అటువంటిది వాళ్ళు ఈ మహాపట్నానికి మా ఇంటికొస్తున్నారు ఈనాటికి.

అక్కయ్య నాకుమల్లే చదువుకోలేదు. చదువుకోలేదంటే - దాన్ని అయిదో క్లాసుతోటే చదువు మానిపించేశారు మా నాన్నగారు. ఆడపిల్లకి చదువేమిటి? చాకలిపద్దు రాయగలిగితే చాలదా అనుకునే రోజులవి. ఒక దశాబ్దం తరవాత పుట్టిన నా నాటికి ఆడపిల్లకి చదువు అవసరమా అనవసరమా అనే

మీమాంస తగ్గిపోయింది. కాలంతోపాటు నాన్నగారు కూడా మారటం నా అదృష్టం. నన్ను కాలేజీలో చేర్పించటానికి కూడా వెనుకాడలేదు. పెద్ద చదువు చదివిన తరువాత పెళ్ళి చేసుకుని ఇల్లా వాకిలీ చూసుకుంటూ కేవలం గృహిణిగా ఉండిపోవటానికి ఏ ఆడపిల్లకీ మనస్కరించదు. చదివిన చదువు సద్వినియోగం చేసుకోవాలనీ, జీవితంలో స్వయంగా ఏదో సాధించాలనే తపన బయలుదేరుతుంది. అదేవిధమయిన తపన నాలోనూ రేగింది. ఆయన మంచి ఉద్యోగంలో ఉన్నప్పటికీ నేనూ ఉద్యోగంలో చేరాను.

అక్కకి చదువు లేకపోవటంతో పల్లెటూరి సంబంధం కుదిరింది. బావగారు చదువుకున్నవాడే అయినా ఆదర్శభావాలతో వ్యవసాయాన్నే వృత్తిగా ఎన్నుకొని సొంత పొలాన్ని వండించుకుంటూ పల్లెటూరులోనే మకాం స్థిరపరచుకున్నారు. అక్కయ్య ఆ పల్లెటూరికే అలవాటు పడిపోయింది.

అక్కయ్య వచ్చేటప్పుడు దోసకాయలూ, గోంగూర, ములక్కాడలూ, అప్పడాలూ, వడియాలూ, కొబ్బరిఉండలూ లాంటివెన్నో తెచ్చింది. “ఏమిటోనే, కుచేలుడిలాగ పట్టుకొచ్చాను ఇవన్నీ, మీకు నచ్చుతాయో లేదో” అంది మొహమాటపడుతూ.

“అయ్యో, అదేం మాటే! సరిగ్గా మాక్కావల్సిన వస్తువులన్నీ తెచ్చిపెట్టావు. మాకు ఇక్కడ దొరకని వస్తువులివన్నీ. మీ మరిదికి గోంగూర వులునూ, దోసకాయవప్పు, ములక్కాడచారూ ఉంటే చాలు పంచభక్ష్మపరమాన్నాలు పెట్టినట్లు సంబరపడతారు. నాకు ఆఫీసు పనితోటి అప్పడాలు వడియాలు పెట్టడం అసలే పడదు. ఒకవేళ తీరిక దొరికినా అటువంటి పనులు చెయ్యాలంటే బద్ధకం నాకు. నా సంగతి నీకు తెలుసుగా!” అన్నాను నవ్వుతూ.

“అవును మరి, ఆఫీసు నుంచి వచ్చేసరికి ప్రాణం సోలిపోయి ఉంటుంది. ఇక అప్పడాలూ, వడియాలు పెట్టాలి, ఇడ్డీలూ దోసెలూ వెయ్యాలి అంటే మాట లేమిటి! అసలు ఎలా నెట్టుకొస్తున్నావో ఇంటిపనీ ఆఫీసు పనీను” అంది అక్కయ్య ఓదార్పుగా.

“ఏమిటో, వెధవ ఉద్యోగం - ఒక్కొక్కప్పుడు మానెయ్యాలనిపిస్తుందే అక్కా. ఇంట గెలిచి రచ్చ గెలవమన్నట్లు - ఇల్లా వాకిలీ సరిగ్గా చూసుకోకుండా ఆఫీసులో వ్యవహారాలు

చూడబోవటం ఆడదానికి తలకి మించిన పనే” అన్నాను స్వానుభవం మీద.

“అలా అనుకొనేవ్ అమ్మలూ, నువ్వెంత అదృష్టవంతురాలివి - అనకూడదు గాని, హాయిగా చదువుకుని మగవాడితో సమానంగా ఉద్యోగం చేసి చేతినిండా సంపాదిస్తున్నావు. ‘దేహి’ అని ఒకళ్ళని అడగాల్సిన పని లేదు దేనికీ. మాకుమల్లే కరివేపాకుకి కానీ డబ్బు దగ్గర్నుంచీ మొగుడిమీద ఆధారపడకుండా దర్జాగా బ్రతగ్గలవు” అంది అక్కయ్య.

‘దూరపు కొండలు నునుపు’ అనుకున్నాను మనసులో. “మీ పాప ఏం చదువుతోందే ఇప్పుడు?” అన్నాను ధోరణి మార్చటానికి.

“స్కూలు పైనలు చదువుతోంది. దేవుడి దయవల్ల గట్టెక్కితే కాలేజీలో చేర్పించాలనే నా పట్టు. పొరుగుూరు పంపించి హాస్టల్లో ఉంచటం ఆయనకి ఇష్టం లేదు. అయినా ఆడదాన్ని చదువులేకుండా ఇంట్లో కూర్చోబెట్టటం నాకిష్టం లేదే. నే పడుతున్న పాట్లు చాలామా? ఆడదాని కూడా ఈ రోజుల్లో ఓ డిగ్రీ చేతిలో లేకపోతే ఎందుకూ కొరగాదు. లేకుంటే మగవాడి చెప్పుకింద తేలులాగ పడి ఉండాల్సిందే” అంది ఉద్రేకంతో.

అక్కయ్యకి మొదటినుంచీ చదువంటే ఇష్టం. కానీ నాన్నగారు దానికి చదువు చెప్పించలేదు. ఏదో నోటి లెక్కకి రక్కమని సమాధానం చెప్పలేక పోయిందని ‘ఆ C, ఆడదానికి దీనికి చదువెలా వస్తుంది’ అని నాన్నగారు అక్క చదువు ఆపించేసి అన్నయ్యమీదే అత్యంత శ్రద్ధ చూపించారు. అక్కయ్యకి చదువు లేకపోబట్టే ఆ పల్లెటూరు సంబంధం చేసుకోవాల్సి వచ్చిందనీ, ఇంట్లో పాడి చూసుకోవటం, పొయ్యి అలుక్కోవటం, నూతిలోంచి నీళ్ళు తోడుకోవటం - అలా గొడ్డు చాకిరి చెయ్యాలి వస్తోందని అమ్మకూడా ఎప్పుడూ అక్కయ్య గురించి బాధ పడుతూ ఉంటుంది. గతమంతా తలుచుకుని అక్కయ్య బాధపడుతోందని గ్రహించి, దాన్ని కాస్త మరిపించాలని “అలా అవతలకి పోయి కూచుండాం రావే అక్కా” అంటూ బాలకనీకీ తీసుకువెళ్ళాను.

అక్కడ పూలకుండీల్లో మొక్కలు చూడటం మొదలు పెట్టింది అక్కయ్య. తను తీసుకొచ్చిన దోసకాయలూ, ములక్కాడలూ, గోంగూర - అన్నీ వాళ్ళ పెరట్లోవేట, ఈసారి ఎవరైనా ఇటువైపు వస్తూంటే కాసిని గోంగూర విత్తనాలు

పంపించమన్నాను.

“అవునుగాని అమ్మలూ, ఇదేమిటే, ఈ తురాయి చెట్టునీ, దానిమ్మ చెట్టునీ పూలకుండీల్లో వేశావు! ఎట్లా మరుగుజ్జుల్లా తయారయినాయో చూడు! నిక్షేపంలా క్రింద పెరట్లో పెరగనివ్వాలని చెట్లని పూల మొక్కల్లా కుండీల్లో వేస్తే ఇక అవి ఎట్లా పెరుగుతాయో!” అంది ఆశ్చర్యపోతూ, ఆ చెట్లకోసం బాధపడిపోతూ.

నేను పకపకా నవ్వాను. అక్కయ్య తెల్లబోతూ నావంక చూసింది.

“కావాలనే వేశానక్కా, అదొక స్పెషల్ పద్ధతి. దాన్ని ‘బోన్సాయ్’ అంటారు జపాను దేశంలో. మర్రిచెట్టులాంటి మహావృక్షాన్ని కూడా పూలకుండీల్లో పెంచవచ్చు-ఊడలు కూడా దిగేట్టు పెంచవచ్చు. చిన్న పూలతొట్టెలో దానిమ్మ మొక్కని ఎప్పటికప్పుడు కొమ్ములు కత్తిరిస్తూ మధ్యమధ్య తొట్టె మారుస్తూ చిన్న సైజు చెట్టుని చేసి కాయలు కాయనిస్తే చూడటానికి ఎంత ముచ్చటగా ఉంటుందనుకున్నావ్! ఎంత జాగ్రత్తగా పెంచాలో తెలుసా ఈ చిన్నవృక్షాన్ని? ‘బోన్సాయ్’ ఒక గొప్ప కళ!” అన్నాను.

అక్కయ్య నా మాటల్ని మెచ్చుకున్నట్లు కనిపించలేదు. “ఏమిటో ఈ మేడంత ఎత్తు పెరగాల్సిన తురాయి చెట్టుని ఈ కుండీలో బంధించావు” అంది నిట్టూర్చుతూ.

అక్కయ్యని నా ‘బోన్సాయ్’తో మెప్పించ లేకపోయినందుకు నిరుత్సాహపడుతూ నీరసంగా కుర్చీలో చతికిలపడ్డాను. నేను నేర్చుకున్న ‘కళ’ అంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరు అయిందని నీరుకారి పోయాను. అంతలోనే పెద్ద గాలిదుమారం రేగింది. విసురుగా ఇసుక వచ్చి మా మొహాల్ని కొట్టింది. అక్క రెక్క పుచ్చుకుని గదిలోకి లాక్కు వెళ్ళాను గబగబా కిటికీలూ తలుపులూ మూసేశాను.

క్షణాల మీద జరిగిందంతా చూసి అక్కయ్య నిర్ఘాతపోయింది.

“అదేమిటి? ఇంతవరకూ మామూలుగానే ఉంది అంతలోనే ఈ దుమ్ము, గాలి ఎక్కణ్ణించి వచ్చాయేం? తారురోడ్లు కూడానూ?” అంది.

“ఈ మహావట్నులో ఇంతేనే తల్లీ. చూస్తూ చూస్తూండగానే రాజస్థాన్ ఎడారిలో ఉన్న ఇసుకంతా లేవదీసుకొచ్చి మా మొహాన కొట్టిపోతుంది గాలిదుమారం”

ఇంకా నా మాటలు పూర్తి కాలేదు. అవతల టపటపమని వానచినుకుల చప్పుడైంది. నేను తలుపు తెరిచి బాల్కనీలో ఉన్న బోన్సాయ్ చెట్లకుండీలనీ, పూలకుండీలనీ లోపలికి చూరుక్రిందకి లాగాను. గాలివాన మొదలయింది. అక్కయ్య ఒక కిటికీ రెక్క తెరిచి వీధిలోకి చూసింది- భారత రాజధాని వాతావరణాన్ని.

“చూడు అమ్మలూ, అటుచూడు” అంది. అక్కయ్య గొంతులో ఏదో నూతనోత్సాహం తొంగిచూచినట్లపించింది. నేను కుతూహలంగా కిటికీలోంచి వీధివైపు చూశాను. అర్ధం కాలేదు. అక్కయ్య మొహంలోకి చూశాను అంతపట్టక “ఏమిటే” అన్నాను.

“ఆ చెట్టు చూడు - దారిపక్కన ఎంతమంది తలదాచుకున్నారో తడిసిపోకుండా” అంది అదేదో వినూత్న విషయమైనట్లు. నాకు మాత్రం అది అతి సామాన్యమైన సంగతిలా తోచింది. తన మనస్సులోని భావాన్ని నేను గ్రహించలేదని తెలుసుకుందిలా వుంది. తనే మళ్ళీ అంది.

“ఆ తురాయి చెట్టు ఎంత పెద్దచెట్టు అయిందో చూడు - బయట విశాలంగా ఉన్న చోట స్వేచ్ఛగా పెరిగింది కదూ- ఎంతటి గాలిదుమారం వచ్చినా అది కించిత్తు చలించలేదు. పైగా అంతమంది జనానికి ఆశ్రయం కల్పించి వాళ్ళకి ఆసరాగా నిలిచింది. ఎండవేళల ఎంతమంది దాని నీడలో సేద తీర్చుకుంటూ ఉంటారో!”

“అందులో వింత ఏముందే?” అన్నాను.

“వింత ఉందని కాదు అమ్మలూ. నువ్వు అపురూపంగా పెంచిన నీ బోన్సాయ్ చూడు! చూట్టానికి కుదురుగా ముచ్చటగానే ఉంది సంసారపక్షపు స్త్రీలాగ. కానీ ఎంత సుకుమారమో చూడు. నువ్వు వెయ్యికళ్ళతో కాపాడాలి దాన్ని - కాస్త తుఫానుకి కూడా తట్టుకోలేదు. తనే ఒకరిమీద ఆధారపడినప్పుడు మరొకరికి నీడ కూడా ఏమివ్వగలదు? మగవాడికీ ఆడదానికీ పెంపకంలో ఉన్న తేడా వల్లనే కదుటే ఆడదాని బ్రతుక్కూడా ‘బోన్సాయ్’ మాదిరి అయింది!” అంది.

అక్కయ్య మాటలకి నా మనస్సు ఆర్ద్రమయింది. వంజరంలో బంధించిన చిలకని విడిచిపెట్టి స్వేచ్ఛావిహంగాన్ని చేసినట్లుగా నా ‘బోన్సాయ్’ చెట్లకి పూలకుండీల్లోంచి విముక్తి కలిగించాలన్నంత ఆవేశం కలిగింది నాలో. ♦

నివాళి

ప్రముఖ రచయిత్రి కె.బి. లక్ష్మి కన్నుమూత

ప్రముఖ రచయిత్రి, పాత్రికేయురాలు డాక్టర్ కె.బి. లక్ష్మి (కొల్లూరి భాగ్యలక్ష్మి -70) జూలై 29న హఠాత్తుగా గుండెపోటుతో కన్నుమూశారు. కేబీ లక్ష్మి బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి. రేడియో వ్యాఖ్యాతగా, వక్తగా, విమర్శకురాలిగా, కథా రచయిత్రిగా పేరు ప్రఖ్యాతులు సంపాదించారు. 'మనసున మనసై', 'జూకామల్లి' కథల సంపుటాలు వెలువరించారు. 'వీక్షణం', 'గమనం' కవితా సంకలనాలు కవయిత్రిగా ఆమెకు మంచి పేరును తెచ్చిపెట్టాయి. 2003లో రాష్ట్రప్రభుత్వం నుంచి ఉత్తమ రచయిత్రిగా పురస్కారాన్ని అందుకున్నారు. డాక్టర్ కె.బి. లక్ష్మికి కుమారుడు, కుమార్తె ఉన్నారు. కుమారుడు అమెరికాలో నివసిస్తుండగా, కుమార్తె బెంగళూరులో ఉంటున్నారు. ఈనాడు సంస్థ వెలువరించే 'చతుర', 'విపుల' మాసపత్రికలకు సుదీర్ఘకాలం సంపాదకురాలిగా వ్యవహరించారు. వారికి సాహిత్య ప్రస్థానం నివాళి అర్పిస్తున్నది.

కవిత

మొలుచుకొచ్చిన ఆలోచన

- విల్సన్ రావు కొమ్మవరపు

7780164914

ఇప్పుడు
మనిషే చెట్టు లా
చరిత్ర సృష్టిస్తున్న కాలం కదా!

నేను లేకున్నా నా చూపో
ఇక్కడి మట్టి పరిమళాన్ని
పీల్చుకున్న గుండెకాయో
ఆత్మీయుల మధ్య
మళ్ళీ లయగా కదులుతుంటే
అంతకన్నా మించినదేముందని
మొన్న నాలో
మొలుచుకొచ్చిన ఆలోచన...

ఎన్ని బాధల మధ్య
నిటారుగా నిలబడ్డానో
ఎన్ని కష్టాల మధ్య
కాలంతో పోటీ పడ్డానో?
ఇప్పుడు మరణాన్ని అబద్ధం చేస్తూ
చచ్చినా బతకడం గొప్ప కదూ!
అంటూ
నిన్న నాలో
మొలుచుకొచ్చిన ఆలోచన...

చావును ధిక్కరిస్తూ

ఇంకా స్నేహటిలో
మరో చోట ఉదయించి
స్మర్యానుభూతిలో
పరవశించడం గొప్పే కదా
అంటూ
నేడు నాలో
మొలుచుకొచ్చిన ఆలోచన...

ప్రవాహం వెనుదిరిగి పోవడం
ఎప్పుడైనా, ఎవరిమైనా చూసామా!

నా దేహ దేశంలోని ప్రతి అవయవమూ
పౌరుషం నింపుకున్న వ్యవస్థలే!

నెత్తుటి చమురుతో తడిసిన
దేహపు వత్తిని
మరో జీవితం కోసం
ప్రాణ వాయువును చేస్తాను
నేనుగా నాలుగు దేహాలై
నాలుగు జీవితాలు సంచరిస్తాను...

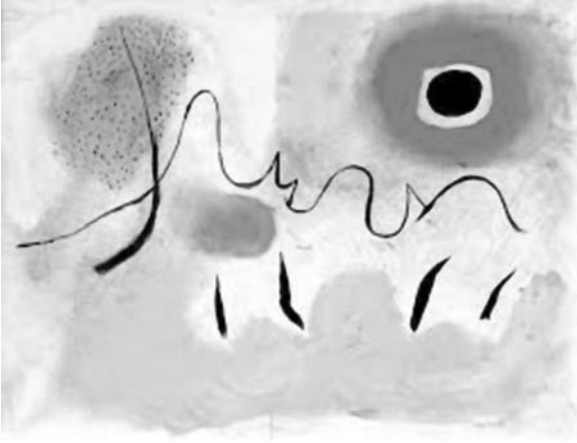
చెట్టులా పచ్చగా నిలిచేందుకైనా..
మట్టిని పచ్చగా నిలిపేందుకైనా
నలుగురి కోసం

పూలుగానో
పళ్ళుగానో
రాలిపోతాను...

మాటలు తడబడుతున్న వయస్సులో
నిష్క్రమణ తప్పనప్పుడు
నిష్క్రియా నిశ్శబ్దం కావడమెందుకు
చివరి రోజుపై చెరగని సంతకాన్నై
గర్వంగా గెలుపునొత్తాను...

కేవలం బ్రతుకు కాదు
ఒక ప్రాణ ప్రతిష్ఠ
అవయవ దానం!

21వ శతాబ్దంలో రాయలసీమ ఆధునిక వచన కవిత్వం

- జి. వెంకటకృష్ణ
8985034894

‘అచట పుట్టిన చిగురు కొమ్మైన చేప’ అని

అల్లసాని పెద్దన చెప్పిన ఒక మాటను రాయలసీమ కవిత్వానికి అన్వయిస్తుంటారు. ఆ వాక్యం విద్వాన్ విశ్వం కాలానికి రాయలసీమ సాహిత్యం లో ‘శుకపిక శారికారవ రుచుల్ వినిపింపవు’ గా మారిపోయింది. అందుకే వల్లంపాటి వెంకటసుబ్బయ్య, ‘రాయలసీమ సాహిత్యం లో ఆత్మాశ్రయ వాదాలకూ, ఆత్మాన్వేషణా సిద్ధాంతాలకూ చోటులేదు. రాయలసీమ సాహిత్యం రాయలసీమ బతుకునీడ’ అన్నాడు. అందుకే రెండువేల సంవత్సరం నాటికల్లా,

‘ఈ సీమ ఎడారిగా మారినా బాగుండు

రాని వసంతం కోసం ఎదురుచూస్తూ

క్షణం క్షణం చావకుండా వుండేందుకు’

అంటాడొక కవి. ఇంకో కవి, ‘ఇచట పుట్టిన చిగురు కొమ్మన మొలుస్తున్న నాటుతుపాకీ’ అంటాడు. రాయలసీమ కవిత్వం, రాయలసీమ బతుకు వాస్తవికతను తప్పించుకోలేదనీ, యిక్కడ వైయక్తిక కవిత్వం పలకడానికి ఆస్కారం లేదని రాచపాళెం అంటారు...

‘పోష్ట మాడర్నిస్తునై/ఆత్మగుహలు తప్పుకుండామంటే / అనంత కరువు కొక్కెం/ నా బుర్రను చేపలాగా పైకి లాగుతుంది/ ఇంకెంత/ మాత్రం అంతరంగ సముద్రస్నానం చెయ్యలేను’.

ఇది యిక్కడి (ఒకరిద్దరు మినహాయిస్తే) అందరి కవులకూ వర్తిస్తుంది. జీవిత గంభీరతను దాటి యే కవీ తన్నుతాను వైయక్తిక గుంజుకు కట్టసుకోలేదు.

‘ప్రపంచం, మనిషి కోసం ఓ కన్నీటి చుక్కై

మట్టి దాహాన్ని తీర్చే ఓ వానచినుకై రూపొందుతుంది’

అనేంత వాస్తవికతను కల్పన చేస్తాడు. ఈ వాస్తవికత, కల్లెదుట రాలిపోతున్న రైతుల్నీ, (చేనేత) కార్మికుల్నీ చూపించి వారి మీద కవిత్వం రాసేలా చేస్తుంది. ఇందువల్లనే కరువూ, ప్రపంచీకరణ ప్రతిఫలనాలు కవితా వస్తువులవుతాయి. కె.ఎస్. రమణ అనే రాయలసీమ కవి వొక తర్వాత అనే కవితలో,

‘బహుశా ఒకరు మరణించిన తర్వాతనే/బతికిన వారి

గురించి ఆలోచించడం మొదలుపెడతాం/ మరణించిన వారినీ

బతికించుకోవడం మొదలుపెడతాం’ అంటాడు. ఇది ప్రతి

రాయలసీమ కవీ రెండువేల సంవత్సరం తర్వాత చేసాడు.

రైతుల్ని సాహిత్యంలో పునరుజ్జీవింపజేసాడు.

2000లో సంవత్సరం తర్వాత రాయలసీమ నుంచి, హెచ్చార్కె, జూపల్లి ప్రేంచంద్ లాంటి సీనియర్ల నుండి కొత్తపల్లి సురేష్, పల్లిపట్టు నాగరాజు దాకా కనీసం ముప్పై మంది కవుల్ని గుర్తించవచ్చు. వీళ్లలో ఇరవైమంది పైబడి కనీసం రెండు కవిత్వ సంపుటులైనా వెలువరించిన నాణ్యమైన కవులే.

ఇక యిప్పుడిప్పుడు కవినంగమం, కవినమ్మైకనం, ప్రతిలిపి

లాంటి ఆన్లైన్ మాగజైన్లలో రాస్తున్న రాయలసీమ కవులు యింకో 25-30 మంది వుండేవుంటారు. వీళ్లందరి కవిత్వాన్ని గురించి ఒక చిన్న ప్రయత్నంలో వివరించడం దుస్సాహసమే అవుతుంది కాబట్టి, ఆలోచనాపరులైన కవులు గత రెండు దశాబ్దాలుగా రాయలసీమను దర్శించిన (ట్రెండ్) రీతిని గుర్తించే ప్రయత్నం మాత్రమే యిది.

2000ల తర్వాత రాయలసీమ ఆధునిక వచన కవిత్వంలో ప్రాంతీయ అస్తిత్వాన్ని కూడా అభ్యుదయ దృక్పథంతో నిర్వహించిన తీరే ప్రముఖంగా కనిపిస్తుంది. అవగాహనలో అభ్యుదయ కవిత్వరీతి వ్యక్తీకరణలో విప్లవ జార్గాన్ కూడా చూడవచ్చు. దీనికి తోడు ప్రపంచీకరణ దుష్ప్రభావాన్ని ప్రసిద్ధులైన కవులందరూ తమ అవగాహనలో వుంచుకొని ఆయా సందర్భాలలో వ్యక్తీకరించడం కనిపిస్తుంది. అభ్యుదయ, విప్లవ భావజాలానికీ రాజకీయంగా, వ్యవస్థాగతంగా ప్రాతినిధ్యం వహించని కవులు కూడా తమ కవిత్వంలో ఆయా భావజాలాన్ని ప్రవేశపెట్టడం కనిపిస్తుంది. దీనికి వుదాహరణలు కరువు కవిత్వంలో కొల్లలుగా చూడొచ్చు. అంతకుముందు కరువును ప్రకృతిపరంగా చూసే కవులే ఆ తర్వాత కాలంలో దానికి గల సామాజిక రాజకీయ కోణాన్ని యెత్తి చూపారు. కురవనిమేఘమనే ప్రతీకను కురవని రాజకీయ మేఘంగా వర్ణిస్తారు. ఒకసారి ఆ అవగాహనను అందుకుంటే, అది అక్కడతో ఆగదు. ఆధునిక ఆలోచనాపరులకు దేశీయ రాజకీయాల వెనుక వున్న అంతర్జాతీయ పరిణామాలూ అర్థం కాకుండాపోవు. అందుకే గ్లోబలైజేషన్ ప్రక్రియను గుర్తించి సామాజిక జీవితంలో దాని ప్రభావం రికార్డు చేసారు. దీనివల్ల నిజ జీవితంలో ఆచరణ యెలా వున్నా, కవిత్వంలో అభ్యుదయ ఆవేశాన్ని వ్యక్తీకరించారు.

‘జీవితమిక్కడ కన్పించని యుద్ధక్షేత్రం/అప్రత్యక్ష దాడితో పీనుగులను చేసి ఆడుకునే శతృవులు/ఇద్దరే ఇద్దరు/కరువు రక్కసి/రాజకీయ మృగం’ (రఘుబాబు)

‘సమ్మించి చేజిక్కుంచుకొని/కోట్లాది రూపాయలు దిగిమింగిన అవినీతి పరులనూ దగాకోర్లనూ/యేమీ చేయలేని ప్రభుత్వం /కేవలం అణాపైసలకే రైతును అవమానకరంగా నిలదీస్తుంది’ పదేళ్ల కిందటనే నీరవ్ మోదీలను రక్షించే ప్రభుత్వాన్ని చిత్రించాడు యింకో కవి.

కరువు కాటకాలు కరుకుకత్తులు/కక్షల కార్పణ్య ఈటెల పోట్లా/పాలకుల వాక్చిత్రాలు ములుకుల్లా /ఎవరు చేస్తేనేం

గాయమైంది మాత్రం వాళ్లకు..... ఆత్మహత్యల గాయమైన వాళ్ళు/రోపటి సూర్యులై మండకపోరు’ అంటాడు కవి రాజారాం.

‘నీటికోసం చేయిచాపితే రాజకీయాలన్నీ ఓటు కోసం చూస్తాయి పెదాలకి నముద్రం అందిస్తాయి/దోసిలి మంచినీళ్లు చాలు మా దాహానికి/వాన కాదు రైతును చేస్తుంది మోసం /వాగ్ధానాలతో వూరిస్తున్న రాజకీయాలదే ద్రోహం’. వై. శ్రీరాములు.

‘ప్రజల కన్నీళ్లను నీళ్లు కావంటారు మరి ప్రజల కళ్లలో నీరు నిపై రగిలేదెన్నడు’ అని ప్రశ్నించారు కవి బిక్కి కృష్ణ.

‘అనంతరైతు జీవన యాత్ర /వేపపువ్వు డాలర్ ముఖంతో వెక్కిరిస్తుంటే/సింగపూర్ సేద్యం చేయలేక చితికిపోతున్నాడు/ శవాలమీద బట్టలమ్ముకునే రాజకీయానికి /రైతువెన్నెముక పదవులు కట్టబెట్టే సాధనం కాదు/పళ్లరాలగొట్టే వజ్రాయుధం కావాలి’ అంటాడు చంద్రశేఖర శాస్త్రి. ఇందులో వేపపువ్వు డాలర్ ముఖం, సింగపూర్ సేద్యం గ్లోబలైజేషన్ ప్రతీకలైతే, వజ్రాయుధం అభ్యుదయ ప్రతీక.

‘రాజకీయబౌండమావుల వెంట తిరిగి తిరిగి అలసిపోయాం/ఇక రాళ్లకు తిరగడం చేతకాదు తిరగబడటం తప్ప /వలసబోవటం పరిష్కారం కాదు / కరువు శత్రువును సంహరించడానికి జలఖడ్గమే ఆయుధం.’ అభ్యుదయాన్నీ, ప్రాంతీయచైతన్యాన్నీ కలగలిపి చెప్పాడు మల్లెల నరసింహమూర్తి.

‘దేశం నిండా గంగాకిన్నాగోదావరి కావేరీ/దిక్కులేనన్ని జీవనదులుండాయంట/ప్రపంచమంతా ఒక పల్లెటూరు చేసేముందు/డాండ్లన్నింటి కలపండ్రా /మా పానాలు నిలపండ్రా’ అంటూ జూపల్లి ప్రేంచంద్ అనంతపురం పల్లెగాంతుతో అనడంలో ఆధునికత, గ్లోబలైజేషన్, ప్రాంతీయచైతన్యం కలగలిసిన వైనం చూడొచ్చు.

రాయలసీమ కవులు ఫ్యాక్షన్ గురించి చాలా మంచి కవిత్వం రాసారు. పల్లెను చిటపటలాడుతున్న మధ్యాహ్నం లాంటి చెట్టులా పోల్చి ఫ్యాక్షన్ను, దాని కింద జరిగే పందెంకోళ్లాటగా వర్ణించాడు కవి వెంకటకృష్ణ.

‘ఎవరి పంతాలకో తెగిపడుతున్న పందెం కోళ్లు ఎవరి ఆటలోనో పావులు / ఎవరి పొరుషమో చిందిన రక్తంలో / ఎవరి అవసరమో కార్చే కన్నీటిలో మునిగి తేలుతున్నాయి అందలేని బతుకులు’

'ఇక్కడొక పల్లె వుండాలి యేదీ యేమైంది
తలలు సరికినట్టున్న యీ యిండ్లేమిటి
రక్తమంతా మడుగులు మడుగులై యింకిపోయి
నల్లగా నేలంతా కంటికింద చారికల్లాగా
వీమిటి దృశ్యం యిక్కడొక పల్లెవుండాలి

యెలా అభ్యుత్థమైంది' ఫ్యాక్షన్లో పాదుబడ్డ వూరి గురించి ఒక కవి అట్లా బాధ పడతాడు.

అయితే కవులలో ప్రాంతీయ అస్తిత్వ చైతన్యం పెరిగాక, యీ ఫ్యాక్షన్ స్వభావాన్ని రాజ్యమీదకూ, వ్యవస్థ మీదకూ బదిలీ చేయమని చెబుతూ కవిత్వం వచ్చింది. ఈ కొత్త పరిణామం అభ్యుదయ భావజాలం వల్లే సాధ్యమైంది. 'కడాకు' అనే కవితలో,

'హత్యలు కొత్త కాదు / మాకు ఆత్మహత్యలే కొత్త /
తలమీద మెడలు సరికే నా కొడుకులు / ఈ పొద్దు పురుగుల
మందు తాగేదేందిరా సిగ్గు లేకపోతే సరి / ద్రోహం
చేసిన్నాకొడుకుల తల తెగ సరికి మొలెయ్యాలి గానీ /
ఆత్మహత్యగా మారేదేంది అదురు నా కొడకా' అంటూ మీరు
చావడం కాదు కరువుకారకుల్ని అంతం చేయమంటాడు
ప్రేంచంద్, కొడుకును పోగొట్టుకున్న తండ్రి గొంతుకతో.

2000 సంవత్సరం తర్వాత రాయలసీమ కవుల మీద గ్లోబలైజేషన్ ప్రభావం బాగా కన్పిస్తుంది. వాళ్ళు వూహించే కవిత్వ వాక్యాల్లో ప్రపంచీకరణ ప్రతీకలు, విశ్లేషణలూ రాయలసీమ జీవితంలోంచి ప్రతిఫలించాయి. ఒక కవి, గ్లోబలైజేషన్ అనేది ఒక వైరస్లా పల్లెల్నీ పట్టణాల్నీ వ్యాపించి కార్పొరేట్ వ్యాపార తంత్రంగా వికృతరూపం దాల్చుతున్నదంటాడు. గ్లోబలైజేషన్ అంటే అమెరికా సామ్రాజ్యవాదం ప్రపంచాన్ని కమ్యూకోవడంగా బి. సూర్యసాగర్ చూస్తారు.

'వాడికి యుద్ధం కావాలి / ఆకాశమంత వాడికే/
భూగోళమంత వాడికే / సముద్రాలూ చమురు బావులూ / సకల
దేశాల సరుకులు అన్నీ వాడికే'.

ఇంకో కవి వెంకటకృష్ణ 'డాలర్ పాఠాలు' అనే కవితలో
'యుద్ధమూ మార్కెట్ డాలర్ కు రెండు తలుపులు /
మార్కెట్ లో యుద్ధముంటుంది / యుద్ధంలో మార్కెట్ వుంటుంది
/ దాడీ వునరావాసం డాలర్ కు రెండు తలుపులు / దాడికి మార్కెట్
వుంటుంది / వునరావాసానికి యుద్ధ ముంటుంది / డాలర్
కు రెండు వ్యూహాలూ ఆయిల్ వ్యాపారానికి నాలుగు చేతులు'

అంటూ ప్రపంచీకరణ యుద్ధనీతిని వివరిస్తాడు.

అమెరికా సామ్రాజ్యవాదం అష్టనిస్తాన్, ఇరాక్ లను ధ్వంసం చేసినప్పుడు ప్రముఖ రాయలసీమ కవులంతా కవిత్వం రాసారు. అందులో హెచ్చార్సె మొహమూద్ ల కవిత్వం మరీ ప్రభావవంతమైంది.

గ్లోబలైజేషన్, వ్యవసాయాన్ని బాగా అతలాకుతలం చేసింది. ఇక్కడి రైతుల ఆత్మహత్యలకు కారణమైంది. రాయలసీమ కవులు యీ పరిణామాల మీద 2000 నుంచి 2018 దాకా కవిత్వం రాస్తూనే వున్నారు. దాన్ని దున్నేకొద్దీ దుఖం (2005, జి. వెంకటకృష్ణ) అన్నారు. లైఫ్ హాలిడే (2018, కె.సురేష్) అన్నారు. కెంగార మోహన్ అనే కవి 'కవనసేద్యం' పేరుతో మొత్తం సంపుటి గ్లోబలైజేషన్ మీదనే రాసాడు.

వ్యవసాయం లాగానే చాలా వృత్తులు ప్రపంచీకరణ వల్ల పతనమయ్యాయి. ముఖ్యంగా చేనేతవృత్తి ఆత్మహత్యల పాలైంది.

'మగ్గం శాలలన్నీ మార్చురీ గదులుగా రూపాంతరం చెందుతున్న దీనాతిదీన దుఃఖం / ఈ విధ్వంసానికి పల్లవి ప్రపంచీకరణది / చరణం సామ్రాజ్యవాదానిది / వాపం పాలనా యంత్రాంగానిది' అంటూ బోనులో నిలబెడతాడు' మగ్గం బతుకు కావ్యంలో కవి రాధేయ.

ప్రపంచీకరణ వల్ల మానవ సంబంధాలన్నీ ధ్వంసమయ్యాయని కవులు వాపోతున్నారు. సమూహం వ్యక్తిగా విడిపోతున్నదని చెప్పడానికి ఒక సంక్షోభ కుటుంబాన్ని దృశ్యమానం చేస్తాడు కవి చిదంబరరెడ్డి.

'అబ్బాయిల శక్తి యుక్తులన్నీ వికెట్ల మధ్య పగిలే యవ్వన పాత్రలై/అమ్మాయిలు సెల్ పంజరంలో చిక్కుకున్న చిలకలై / అమ్మలంతా టీవీ సీరియల్ శ్లేష్మంలో ఈగలై/ నాన్నలంతా వార్తల విషాక్షర రక్తాన్ని వీల్చే నల్లులై/ అవ్వతాతలు వృద్ధాశ్రమంలో ఖైదీలై/అన్ని రూట్లూ బిజీగా వున్నాయి '.

ఇది సంస్కృతి మీదికి పాకి, మరింత అసహ్యకరంగా తయారైంది. డాన్స్ బేబీ డాన్సులుగా మారి వికృతంగా సర్దిస్తున్నది.

'వేదిక పైన జబ్బల మీద నూలుపోగులేని మాంసపుముద్దలు / పక్కనే తెలుగు రాని ముసలితీర్పరి / అన్నెం పుణ్యం యెరుగని బాల జయమాలినులు / ఎగ్గు యెరుగని పాలబుగ్గలతో సిగ్గు లేని యెగుర్లు'. అంటారు రాచపాళెం.

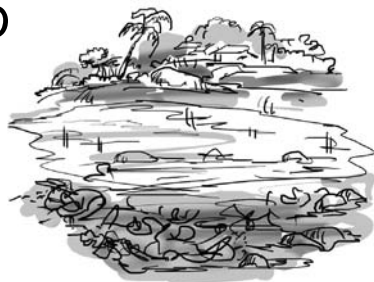
కవిత

ఒకప్పుడు ఊరందరి దాహం తీర్చిన గ్రామ దేవత ఆమె
నేడు అందరూ చీదరించుకొనే మురికి కూపం, చెత్తకుండీ
నిర్మలమైన జలంతో ఆకాశంలోని
పక్షుల గమనాన్ని మరింత మనోహరంగా
ప్రతిఫలించిన అందాల అద్దమే అది
మా చిన్ననాటి జ్ఞాపకాల సుందరతీరం ఆ చెరువు గట్టు
ఇప్పుడు వాడి పారేసిన వ్యర్థాలు!
ఆమె ఒడిలో జుగుప్స కలిగిస్తూ!
వెన్నెల రాత్రులు మా చెరువు గట్టున
జానపద కళారూపాలతో వెలిగిపోయిన ఘడియలు
నా మనో ఫలకంపై నేటికీ పదిలం
ఆధునీకరణ పేరుతో ఆయువుపట్టును
కబళించే ప్రయత్నం, స్వయంకృతాపరాధం
తాను కూర్చున్న కొమ్మను తానే
నరుక్కున్నట్లు, ఆత్మహత్యా సదృశం
జీవుల మనుగడకు మూలం
సంస్కృతికి మారుపేరు, ఆయువుపట్టు
ఊరిచెరువు అదృశ్యమైతే

ఊరి చెరువు

- నందే వెంకట పద్మావతి

9948169796

ఊరి గొంతులు తడారిపోతాయి

ఎడారి అవుతాయి

సుదూర ప్రాంతాల నాజుకు పిట్టలు

నేల రాలిపోతాయి

జీవం నిర్జీవమైతే, నడిచేవి యాంత్రిక బతుకులు

కళతప్పిన జీవితాలు

ఓ చిన్న ప్రయత్నం పెద్ద మార్పును తెస్తుంది

మనుషులు, పిట్టలు, జీవుల సమాహారం

తిరిగి బ్రతికేందుకు, ఊరిచెరువుని బ్రతికిద్దాం...

ఊరిని బ్రతికిద్దాం!

ఈ వైరస్ విద్యకూ పాకింది. తల్లిదండ్రులతో కార్పొరేట్ కాలేజీల గేట్లముందు క్యూ కట్టించి, కవి లోసారి సుధాకర్ మాటల్లో 'కన్నప్రేమ వ్యక్తీకరణ గంటల్లో చూపే మరుగుజ్జువుతుంది.'

2000సంవత్సరం తర్వాత రాయలసీమ కవులనుండి వచ్చిన యింకో ముఖ్యమైన కవితా ధోరణి, ప్రాంతీయ అస్తిత్వ చైతన్యం. ఈ ప్రాంతపు నైసర్గికత, భాషా/యాసా, చరిత్ర, సంస్కృతి రాజకీయాలు మొత్తంగా కవిత్వంలో చైతన్యవంతంగా ప్రతిఫలించడమే యీ కవిత్వ లక్షణం.

రాయలసీమకు చెందిన ఒక యువ పరిశోధకుడు (యం. ఆదిశేషయ్య), రాయలసీమ బతుకు ఘర్షణనూ పరిష్కారాలనూ కవిత్వం ద్వారా కలగనడంలోనే తమ పని పూర్తి అయినట్లు కాదని, రాయలసీమ కవులూ రచయితలూ గ్రహించాలని చెప్తాడు. అంటే యీ యువ విమర్శకుడు ఆచరణను కోరుకుంటున్నాడని మనకర్థమవుతుంది. ప్రాంతీయ అసమానతలను రూపుమాపే వుద్యమాల్లో రచయితలు కార్యకర్తలు కావాలన్నదే అతడి వుద్దేశ్యం.

1. సంఘటిత స్పర్శ - రఘుబాబు (2000 సం) 2. జలగండం- వై. శ్రీరాములు (2004 సం) 3. పొలి -

రాచపాళెం 2007 సం) 4. హంద్రీగానం - వెంకటకృష్ణ (2015 సం) 5. వారుప్పోటు - నర్సిరెడ్డి (2017 సం) యీ ఐదు దీర్ఘకవితలు రాయలసీమ ప్రాంతీయ అస్తిత్వ చైతన్యాన్ని చిత్రించినవి. వీటిలో వుద్యమ అవసరాన్ని గుర్తించే తత్వమున్నది. రాయలసీమ లాంటి ప్రాంతాల్లో పుట్టిన ఆలోచనాపరులు సాంప్రదాయ వైఖరులనే గట్ల వెనుక నిలువనీరులా కాకుండా ప్రజావుద్యమాలు ప్రవహించే గతిలో భాగస్వామ్యం కావాలని చెప్పేవి. ఇవి ప్రతిపాదించే సత్యాలు అభ్యుదయ ఆలోచనలకు భిన్నమైందేమీ కాదు.

ఇటీవల కాలంలో రాయలసీమ కవిత్వం అందుకున్న యింకో పరిణామం ఇంటర్నెట్ వేదికపైకి చేరడం. ఆన్ లైన్ మాగజైన్లలో రాయలసీమకు చెందిన పదుల సంఖ్యలో కవులు కవిత్వం రాస్తున్నారు. పల్లెపట్టు నాగరాజు, సీ. వీ. సురేష్, తక్కెడశిల జానీభాషా, జాబిలి జయచంద్ర, పి. దస్తగిరి, బిరుసు సురేష్ బాబు, సోదం శ్రీకాంత్, టి. వెంకటేశ్ లాంటి వాళ్లు ఇంటర్నెట్ కవిత్వంలో బలంగా కొనసాగుతున్నారు. వీళ్ల కవిత్వం కూడా సారంలో అభ్యుదయ భావాలమయమేనని సులభంగా గుర్తించవచ్చు.

నే నెప్పుడూ..
 నాతోటే ఉన్నప్పటి చింత
 నా నిశ్శబ్దంలో నేనే దాక్కాని
 మాట్లాడడం లాంటిది
 నా సముద్ర భాషను
 నేనే వింటున్న దిగులు
 నా ఏకాంత రాత్రులకు
 మల్లెపూలిచ్చి పొమ్మని
 నేనెవ్వరినీ పిలవడం లేదు

◆

నేను వెల్లకిల్లా పడుకుంటే
 గుచ్చుకున్న కాలం-
 ఉదయాలుగా సాయంత్రాలుగా
 ముక్కలైంది
 తెల్లార్లూ కూచున్నా
 రాత్రి తెల్లారదు
 ఈ నిశ్శబ్దం అతి ప్రాచీనం
 రాత్రి కన్న కలలు
 దిండుకింద నలిగి
 పొద్దుటికి వాడిపోతాయి

◆

నేను సంక్షుభిత మానవుణ్ణి
 ఆకలి - నా జీవభాష
 ఆకురాలు కాలం నా మాతృభాష
 పక్షులెగరని నేల నా హృదయం
 తీరీ తీరని దాహాలలో
 రోజులన్నీ మధ్యాహ్నాలే

◆

జీవితం - అర్ధరాత్రి స్కలిస్తుంది
 కాలి కాలి కాంక్షలు పక్కనే
 నిద్రపోతాయి
 మనసు భిక్షాపాత్ర
 తరచూ అది,
 ద్రవరూప వేదనతో నిండిపోతుంది
 కదలలేని యితివృత్తం
 కాలానికి అడ్డంగా పడుకుంటుంది

◆

ఆకలి - నా జీవభాష

- అరుణ్ బవేరా
 9440710678

ఏ రుతువూ శరీరం మీద వాలదు
 అబద్ధాలు శాంతినివ్వవు
 సంతోషాలు కాంతివిహీనం

చినుకుకీ చినుకుకీ మధ్య
 ఖాళీలోకి తలుపులు తెరుచుకుంటాను
 చూపు తడుస్తుంది
 ఈ దుఃఖంతో
 శరీర సాంగత్యం ఎన్నేళ్ళు...?

◆

ఎవరివో అడుగుజాడలు
 యింకా పచ్చిగానే ఉన్నాయి
 మళ్ళీ మళ్ళీ రానివారెవరో
 పాదముద్రలు వదిలిపెట్టి వెళ్ళారు

◆

నా చెవి వెనక సముద్రపు హోరు
 సమస్త మానవాళి దుఃఖ గీతికలాగు
 పాత ముఖాలే...

కొత్త పరిచయాలుగా
 ఎదురొస్తాయి
 ఏ సూర్యోదయంలో
 ఊపిరి తీసుకుంటామో,
 ఏ సూర్యాస్తమయానికి తెలియదు
 రేపటి ఆశలకు
 నేడు నివాళి
 ఏ ప్రయాణంలో కలిసి నడుస్తామో
 ఏ రహదారికీ తెలీదు
 యివాళ రాలిపోయిన పరిమళం
 నిన్నటి సంపెంగపూలదే

◆

ప్రతిరోజూ నా ఒంటరితనం-
 ఆవులింతలుగా మేల్కొని
 కలవరింతలుగా గడిపి,
 కౌగిలింతలుగా నిద్రపోతుంది
 ఎక్కడో నిద్రలేచిన శోకం
 యిక్కడ గుక్కపట్టి ఏడుస్తుంది
 పగళ్లన్నీ గుమిగుడి
 రాత్రిపూట కన్నీళ్లు పెట్టుకుంటాయి

◆

దిగులుగా -
 గడియారం ముల్లు తిరగదు
 లోపల జ్ఞాపకాల ఉక్కపోత
 సన్నటి గాలి-
 వెదురు వనాల్లో వేణువూది పోతుంది
 వేకువ కూడా
 కోపంగా అరుస్తుంది మిట్టమధ్యాహ్నం
 లాగు
 నన్ను వెంబడించే శరీరం
 ఆత్మ - నీడ
 నా బాహువుల్లో నేనే బంది
 నేను నడిచే దారి
 నా దగ్గరే అంతమవుతుంది
 నాది మహా యాత్రికుడి అలసట

◆

మూకదాడులను ఆపండి!!

**ప్రధానమంత్రికి 49 మంది
రచయితల, సాహిత్య, సామాజిక,
సాంస్కృతిక ప్రముఖుల లేఖ!**

ప్రియమైన నరేంద్రమోదీ గారికి...

భా రతీయులమని గర్వంగా చెప్పుకొనే... శాంతిని కోరుకునే మేము, ఇటీవల మన దేశంలో జరుగుతున్న ఘటనలతో కలత చెందాం. రాజ్యాంగం మన దేశాన్ని లౌకిక, సామ్యవాద, ప్రజాస్వామ్య దేశంగా అభివర్ణిస్తున్నది. ఇక్కడ కుల, మత, వర్గ జాతి బేధాలు లేకుండా అందరూ సమానమేనని చెప్తున్నది. రాజ్యాంగం ప్రసాదించిన హక్కులను ప్రతి ఒక్కరూ స్వేచ్ఛగా అనుభవించే అవకాశం ఉన్నది. కానీ... మేము కొన్ని అంశాలను గుర్తించాం.

1. ముస్లింలు, దళితులు, ఇతర మైనార్టీలపై జరుగుతున్న మూకదాడులను వెంటనే నిరోధించాలి. నేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్స్ బ్యూరో ప్రకారం 2016లో దళితులపై అఘాయిత్యాలకు సంబంధించి 840 కేసులు నమోదయ్యాయని తెలుసుకొని మేమంతా నిర్భాంతపోయాం. ఈ కేసుల్లో శిక్షల శాతం కూడా క్రమంగా తగ్గిపోతున్నది. 2009 జనవరి 1 నుంచి 2018 అక్టోబర్ 29 మధ్య 25.4 'మత విద్వేష' దాడులు జరిగాయని, 91 మంది మరణించారని, కనీసం 579 మంది గాయపడ్డారని తెలుస్తున్నది. రిలీజియస్ హేట్ - క్రైమ్ వాచ్ ప్రకారం ఇందులో 90 శాతం ఘటనలు 2014 మే తర్వాత, అంటే మీ తొలి ప్రభుత్వం ఏర్పడిన అనంతరం నమోదైనవే. మొత్తంగా 62 శాతం కేసుల్లో ముస్లింలు, 14 శాతం కేసుల్లో

క్రైస్తవులు బాధితులుగా ఉన్నారు. మూకదాడులను మీరు పార్లమెంట్ సాక్షిగా ఖండించారు. కానీ అది సరిపోదు. వీటి నియంత్రణకు ఎలాంటి కఠిన చర్యలను తీసుకున్నారు? ఇలాంటి ఘటనల్లో నిందితులకు నాన్ బెయిలబుల్ వారెంట్ జారీ చేసి, వేగంగా శిక్ష పడేలా చేయాలని మేం కోరుతున్నాం. మూకహత్యల్లో నిందితులకు పెరోల్ లేని జీవితఖైదు విధించాలని విన్నవిస్తున్నాం. ఏ పౌరుడు కూడా తన దేశంలో భయపడుతూ బతకొద్దనే ఉద్దేశంతో ఈ ప్రతిపాదనలు చేస్తున్నాం.

ఇక 'జై శ్రీరాం' నినాదాన్ని ఓ 'రణ నినాదం' గా మార్చేశారు. రాముడి పేరుతో దాడులు జరుగుతున్నాయి. దీంతో దేశంలోని అధికశాతం మంది ప్రజలను రాముడి పేరు భయపెడుతున్నది. మతం పేరుతో ఇంత హింస జరగాలా? మనం ఇంకా ఏకాలంలో ఉన్నాం? దేశాధినేతగా ఈ దాడులను ఆపండి.

2. అసమ్మతి లేకపోతే ప్రజాస్వామ్య మనుగడే లేదు. ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడిన వారిపై జాతి వ్యతిరేకులు, అర్బన్ నక్సల్స్ వంటి ముద్ర వేయడం సరికాదు. ఆర్టికల్ 19 ప్రకారం ప్రతి ఒక్కరికీ భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛ ఉన్నది. అధికార పార్టీ దేశానికి ప్రతిరూపం కాజాలదు. దేశంలోని రాజకీయ పార్టీల్లో అదొకటి మాత్రమే. కాబట్టి అధికార పార్టీని విమర్శిస్తే దేశాన్ని దూషించినట్టు కాదు.

అతడొక అచంచల దీపస్తంభం
శిఖరాగ్రాన రుద్దిన వక్షిముక్కులా
కాంతిపుంజాల్ని ప్రసరిస్తాడు
రాతి మొనలమీద
రాలుతున్న చెమటచుక్కలను
దారంతో గుదిగుచ్చి
మట్టిదేహాల మెడలో
హారమై మెరుస్తాడు
ఒక్కోసారి...
కొలిమిలో పుటం పెట్టిన
పురావేదనకు చిత్రక వడుతూ
మగ్గంలో కండెగా మారిపోతాడు
మరోసారి అంతర్ముఖుడై
నాగేటి చాళ్ళలో జీవనాడుల్ని నాటుతూ
అన్నంముద్దకు అక్షర కిరీటం తగిలిస్తాడు
పికిలిపోయిన తేనెతుట్టె నుండి
బొట్టు బొట్టుగా రాలుతున్న

అక్షర కిరీటి

భావసంచయాన్ని మధుపాత్రలో
తడుపుతుంటాడు
ఎండిన నదిలాంటి గుండెకింద
కన్నీటి చెలమల్ని తవ్వుతూ
బ్రతుకు మోడుల్ని చిగురిస్తాడు

- మార్క్ జానకిరామ్ చౌదరి
94403 38303

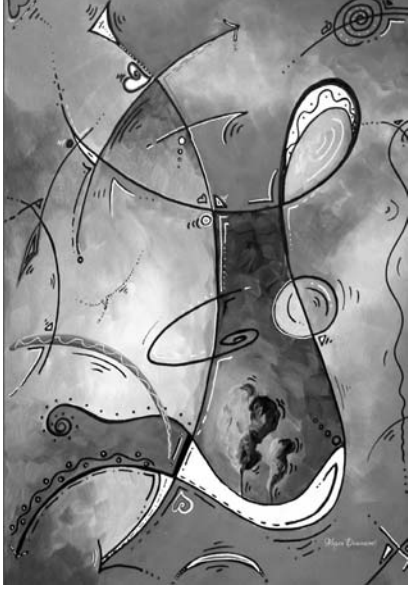
అజ్ఞాత వీరుల చిత్రాభస్మాన్ని
పాటల తోటలపై చల్లుకుంటూ
నెత్తుటి కొడవళ్ళు మొలిపిస్తాడు...
రెక్క తెగిన పిట్ట స్వరంలో
దగ్గగీతికలా మండుతుంటాడు
అంతరాంతరాలలో ప్రసూతివేదనల్ని
పొరలు పొరలుగా ఒలుస్తూ
మంత్రసానిగా నిరీక్షిస్తుంటాడు...
ఏదోక నడిరూము
మేధో గర్భాన్ని చీల్చుకొని
కాంతిపుంజం పుట్టుకొస్తుందని...
అసంపూర్తి కవితకు
తుది వాక్యమై నిలుస్తుందని...

సునిశిత విమర్శలు చేయగలిగే స్వేచ్ఛ ఉన్నప్పుడే దేశం మరింత శక్తిమంతంగా తయారవుతుంది.

మా సూచనలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటారని భావిస్తున్నాం. వీటిని దేశపౌరుల అభిమతంగా, దేశ భవిష్యత్తుపై ఆందోళన చెందుతున్న వారి అభిప్రాయంగా పరిగణిస్తారని ఆశిస్తున్నాం.

- అదితి బసు (సోషల్ వర్కర్), అదూరి గోపాలకృష్ణన్ (దర్శక నిర్మాత), అమిత్ చౌదరి (రచయిత), అంజనదత్ (దర్శక నిర్మాత, నటి), అనుపమ రాయ్ (గాయకురాలు, పాటల రచయిత, సంగీత దర్శకురాలు), అనురాధ కపూర్ (సామాజిక కార్యకర్త), అనురాగ్ కశ్యప్ (దర్శక నిర్మాత), అపర్ణాసేన్ (దర్శక నిర్మాత), ఆశా అచ్య షోషఫ్ (విద్యావేత్త, దర్శకనిర్మాత), అషిష్ నంది (ప్రాఫెసర్, సామాజిక శాస్త్రవేత్త), బైశాఖి ఘోష్ (ప్లొరల్ డిజైనర్, చిత్రకారుడు), బినాయక్ సేన్ (సామాజిక కార్యకర్త), బోలన్ గంగోపాధ్యాయ (సామాజిక కార్యకర్త, పాత్రికేయులు), బొనాని కక్కర్ (పర్యావరణవేత్త), చిత్రా సిర్కార్ (డిజైనర్), దర్మన్ షా (వీవన్స్ స్టూడియో వ్యవస్థాపకులు), దబల్ సేన్ (హ్యూడ్రోగ నిపుణులు), గౌతం ఘోష్ (దర్శక నిర్మాత), ఇఫ్తేకర్ అబ్బాస్ (కలకత్తా వాక్స్ సి.ఇ.ఓ.), జయశ్రీ బర్మన్ (చిత్రకారుడు), జోయా మిత్ర

(పర్యావరణ వేత్త, రచయిత), కాని కుశ్రుతి (నటి), కౌశిక్ సేన్ (సినీ ప్రముఖులు), కేతన్ మెహతా (దర్శక నిర్మాత), కొంకణసేన్ శర్మ (దర్శక నిర్మాత, నటుడు), మణిరత్నం (దర్శక నిర్మాత), ముదర్ పాత్రేయ (పౌరుడు), నారాయణ సిన్హా (శిల్పి), నవీన్ కిశోర్ (సీగల్ ప్రచురణ కర్త), పరంబ్రత చటోపాధ్యాయ (దర్శక నిర్మాత, నటుడు), పార్థా చటర్జీ (చరిత్ర కారుడు, సామాజిక శాస్త్రవేత్త), పియా చక్రవర్తి (పరిశోధకులు), ప్రదీప్ కక్కర్ (పబ్లిక్, వ్యవస్థాపకులు), రామచంద్ర గుహ (చరిత్రకారుడు), రత్నబోలి రాయ్ (మానసిక ఆరోగ్య కార్యకర్త), రేవతి ఆశా (నటి, దర్శకనిర్మాత), రిద్ధిసేన్ (నటులు), రూపమ్ ఇస్లాం (గాయకులు, పాటల రచయిత, సంగీతదర్శకులు), రూప్నా దాస్ గుప్తా (దర్శకుడు, కలకత్తా సంస్కృతి వ్యవస్థాపకులు), శక్తి రాయ్ చౌదరి (నాటక రంగం, సంస్కృత ఆచార్యులు), సామిక్ బెనర్జీ (పరిశోధకుడు, సినీ, నాటకరంగ ప్రముఖులు), శివాజి బసు (సర్జన్, యూరాలజిస్టు), శుభా ముద్గల్ (గాయని, సంగీత దర్శకురాలు), శ్యాం బెనగల్ (దర్శక నిర్మాత), సుమిత్రా ఛటర్జీ (నటులు), సుమన్ ఘోష్ (దర్శక నిర్మాత), సుమిత్ర సర్కార్ (చరిత్రకారులు), తనికా సర్కార్ (చరిత్ర కారులు), తపస్ రాయ్ చౌదరి (కార్మికా సర్జన్)

బహుముఖ దాడులతో అభద్ర భారతం

- తెలకపల్లి రవి

ఎక్కడ మేధ నిర్భయంగా తలెత్తుకు మసలుతుందో.. ఎక్కడ శిరస్సు శిఖరమై నిలుస్తుందో.. ఎక్కడ ప్రపంచం సంకుచితత్వాల అడ్డుగోడలతో చిద్రమై పోదో.. ఎక్కడ జ్ఞాన స్రవంతి దారితప్పి అజ్ఞానాంధకారమ టెడారిలో ఇంకిపోదో.. ఎక్కడ మానవ మేధస్సు విశాల దృక్పథంతో వికసిస్తుందో ఓ తండ్రి ఆ స్వర్ణస్వేచ్ఛలోకి నా దేశం మేలుకోనీ.. విశ్వకవి రవీంద్రుని ఈ చరణాలు భయ బీభత్సాలకు జంకని స్వేచ్ఛా పిపాసులైన బారతీయ మేధావుల చైతన్య ప్రతిధ్వనులు. సంస్థలనే గాక వ్యక్తులను కూడా టెర్రరిస్టులుగా ముద్ర వేసి నిషేధానికి లోను చేసేందుకై మోడీ ప్రభుత్వం పార్లమెంటులో శాసన వ్యతిరేక కార్యకలాపాల నిరోధ చట్టం(సవరణ) బిల్లు ఆమోదిస్తున్న రోజునే 49 మంది కళాకారులు, రచయితలు ఒక లేఖ రాయడం దీనికి తాజా నిదర్శనం. దీనిపై సంతకాలు చేసిన శ్యాం బెనగళ్, మణిరత్నం, రేవతి, అదూర్ గోపాలకృష్ణన్, అనురాగ్ కశ్యప్, రామచంద్ర గుహ, గౌతమ్ ఘోష్, అపర్ణాసేన్, ఆశిష్ నంది, అమిత్ చౌదరి, జాయ్మిత్ర, సుమిత్ర సర్కార్ వీరెవరూ క్రియాశీల రాజకీయ వేత్తలు గాని, కార్యకర్తలు గాని కాదు. ప్రజాస్వామ్య సంస్కృతిని, విలువలను కోరేవారు మాత్రమే. వీరంతా ఒకే భావాలు వున్నవారు కూడా కాదు. కాకపోతే దేశంలో ప్రజాస్వామ్య విలువలు, భావ

ప్రకటనా స్వేచ్ఛ హరించుకు పోతున్నాయని, దాడికి గురవుతున్నాయని బాధతోనే అందుకు వ్యతిరేకంగా ముందకొచ్చారు. గతంలోనూ రచయితలు అవార్డువాపసీ ఎలాటి అలజడికి దారితీసిందో మర్చిపోలేము. సినిమాలు, రచనలుపై ఆంక్షలు వేషభాషలపై, తిండి తీర్థాలపై వేధింపులకు గురైన మరెందరో ఆయా నందర్బాలలో తమ ఆవేదనాగ్రహాలను ప్రకటించడమూ చూశాం.

“అర్బన్ మావోయిస్టుల విషయంలో ఏ మాత్రం రాజీ పడే ప్రసక్తి లేదని హోం మంత్రి, బిజెపి అధ్యక్షుడు అమిత్ షా బల్లగుద్ది చెబుతున్నప్పుడే వీరు ఆ వైఖరిని సవాలుచేశారు. ప్రభుత్వ చర్యలకు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడినంత మాత్రాన, పాలక పార్టీని విమర్శించినంత మాత్రాన వారందరినీ దేశ ద్రోహులుగా జాతి వ్యతిరేకులుగా, అర్బన్ మావోయిస్టులుగా చిత్రించడమేమిటని వారు వేసిన ప్రశ్న. ప్రజాస్వామ్యంలో అసమ్మతి తెలిపే హక్కు ప్రతివారికీ వుండంటూ రాజ్యాంగం 19వ అధికరణంలోని భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛను వారు ప్రస్తావించారు. గోరక్షణ పేరిట జరుగుతున్న హత్యలను దళితులపై దాడుల లెక్కలను కూడా పొందుపర్చారు. విచిత్రంగా మరో 61 మంది నటులు కళాకారులు సామాజిక ప్రముఖులు వీరి లేఖను ఖండిస్తూ మోడిపై ప్రశంసలు

కురిపిస్తూ మరుసటి రోజు ప్రకటన విడుదల చేశారు. . తాజా ప్రకటన చేసిన 61 మందిలో సెన్సార్ బోర్డు చైర్మన్ ప్రసూన్ జోషి, నటి కంగనా రౌత్ తదితరులున్నారు. ఆ 49 మంది దేశ విచ్చిన్న శక్తులకు మద్దతు నిస్తున్నారని మోడీ నాయకత్వంలో దూసుకుపోతున్న దేశ ప్రతిష్ఠకు భంగం కలిగిస్తున్నారని వీరు ఉద్దేశాలు ఆపాదించారు. గతంలో హిందువులపై దాడులు జరిగినప్పుడు, మావోయిస్టులు హత్యాకాండకు పాల్పడినప్పుడు మీరెందుకు ఖండించలేదని అసందర్భమైన సవాళ్లు చేశారు. మణిరత్నం తీసిన రోజులోనే మొదటిసారిగా తీవ్రవాదాన్ని తెరకెక్కించారన్నది తెలిసిందే. పైగా లేఖ రాసిన వారు జరుగుతున్న ఘటనలపై ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తూ మతసామరస్యాన్ని కాపాడాలని మాత్రమే కోరారు. ప్రధాని అలాటి దాడులపై బాధ వ్యక్తం చేసిన సంగతి కూడా గుర్తు చేస్తూ కఠిన చర్యలు అవసరమని కోరారు. అంతేతప్ప తిట్టిపోయలేదు.

మేధావులను అపహాస్యం చేయడం, కల్పర్షి, పన్నారే వంటివారిని హత్యలు చేయడం జెఎన్ యు, హెచ్ సీ యు వంటిచోట్ల రకరకాల పేరిట నిర్బంధాలు, హత్యలూ, అత్యహత్యలూ మనం చూశాం. వీరెవరూ మావోయిస్టులు కాదు. సమాజంలో ప్రగతిశీల లౌకిక భావనలతో పనిచేసే వారందరిపైనా ఆ ముద్ర వేయడం బిజెపి ఆరెస్సెస్ ల వ్యూహంగా మారింది. నోబుల్ బహుమతి గ్రహీత అమర్త్య సేన్ తో సహా జాతీయ, అంతర్జాతీయ ప్రఖ్యాతి గాంచిన జ్ఞాన వంతులను ప్రజాపక్ష మేధావులను ఆ విధంగా చిత్రించడం జరుగుతున్నది. కమ్యూనిస్టులతో సహా చాలా మంది మావోయిస్టుల హత్యాకాండకు గురైనప్పుడు ఖండించడం తెలిసిన విషయమే. నేనే నేరుగా వరవర రావుతో వాదోపవాదాలు చేసిన వీడియో క్లిప్పింగులూ వున్నాయి. అయితే రాజకీయ కారణాలతో ఆయనను 80 ఏళ్ల వయసులో ఏదో కేసులో ఇరికించి కోర్టులచుట్టూ తిప్పుతూ ఎరవాడ జైలులో ఆరోగ్య సదుపాయాలు కూడా అందించకుండా వేధించడం ఎలాటి మానవత్వం?

అభ్యుదయ వాదులపై అనేక ముద్రలు వేసి అమానుష వేధింపులకు గురి చేసే ఈ ప్రభుత్వం మరోవైపున మతతత్వ దాడులకు పాల్పడే మూకల పట్ల ఎందుకు మమకారం ప్రదర్శిస్తుంది? మోడీ కూడా భరించలేనట్టు మాట్లాడే

ప్రజ్ఞాసింగ్ లు ఎలా పార్లమెంటు సభ్యులై పోయి మళ్లీ నోరు పారేసుకోగలుగుతున్నారు? కేంద్రానికి లేఖ రాసిన వారు ఈ వైరుధ్యాలనే దృష్టికి తీసుకొచ్చారు. భారతదేశ భవితవ్యంపై ఆందోళనతోనే తాము ఈ సూచనలు దృష్టికి తెస్తున్నామని మొదటి లేఖ రాసినవారు పేర్కొన్నారు. ఇదే సమయంలో మూక హత్యలకు కారకులైన దుండగులపై ఉపేక్షను కూడా ప్రశ్నించారు. జార్ఖండ్ లో తబరేజ్ అన్వర్ ఇలాటి దాడిలోనే మరణించడం తనకు బాధ కలిగించిందని పార్లమెంటులో చెప్పిన ప్రధాని దుండగులపై ఎలాటి చర్యలు తీసుకున్నారో కూడా చెప్పాలని కోరారు. భక్తి విశ్వాసాలకు సంబంధించిన రామనామాన్ని జైశ్రీరాం నినాదంగా మార్చి మరో మతం వారిపై దాడికి దౌర్జన్యానికి సాధనంగా చేసుకోవడాన్ని ఆక్షేపించారు. ఆవేదన వెలిబుచ్చారు. ఒక విధంగా ఈ లేఖ ఈనాటి దేశ పరిస్థితికి దాని ముందున్న సవాళ్లకు ప్రతీక. దానిపై అలాటి వారితోనే ఎదురుదాడి చేయించడం దేశంలో ప్రబలుతున్న మతవాద మితవాద దాడికి నిదర్శనం.

ప్రస్తుత పార్లమెంటు సమావేశాలలో ఏడు బిల్లులపై ప్రతిపక్షాలన్నీ సామూహికంగా అభ్యంతరం చెప్పినా అభ్యంతరకరమైన బిల్లులను ఆమోదింపజేసుకోవడం దీని కొనసాగింపే. ఈ బిల్లులన్నీ వివిధ వ్యవస్థల, తరగతులపై ఎక్కుపెట్టినవే. దశాబ్దాల పోరాటంతో సాధించుకున్న సదుపాయాలను హక్కులను ఒక్క దెబ్బతో లాగివేసేవే. నమాచార హక్కు (నవరణ) బిల్లు ఆ హక్కుకు కాపలాదారులుగా వుండవలసిన వారి హక్కులకే ఎసరు పెట్టింది. అనేక పరిమితుల మధ్యనైనా సమాచారం పొందే హక్కుతో సామాజిక కార్యకర్తలు ఎన్నో విషయాలను వెలికితీయగలిగారు. ఇప్పుడు ఆర్టిఐ ప్రధాన కమిషనర్ కు కమిషనర్ల మనుగడ ఇకపై కేంద్రం దయాభిక్షపై ఆధారపడేలా చేస్తున్న సవరణ ఇది. 65 ఏళ్ల వయసు వచ్చే వరకూ గాక కేంద్రం నిర్ణయించినంత కాలమే వారు పదవిలో వుంటారని చెప్పడం వల్ల పూర్తిగా లోబర్చుకోవడమే అవుతుంది. ఎన్నికల సంఘం, సుప్రీంకోర్టుల వలె స్వయం ప్రతిపత్తి వుంటుందని చెబుతున్న నిబంధన తొలగింపు వారిని పరాధీనులను చేస్తుంది. ముస్లిం మహిళల రక్షణ కోసం తెచ్చినట్టు చెబుతున్న తలాక్ బిల్లు వారికి మేలే చేయకపోగా మరిన్ని కష్టాల పాలు చేస్తుంది. తలాక్ చెల్లదని సుప్రీం కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును అమలు

కళాకారుడు ప్రపంచాన్ని ఏకకాలంలో చాలా పార్శ్వాల నుంచి దర్శించాలి; ప్రస్తుతం ఉన్న దాంట్లో జీర్ణించి పోతూ వున్న గతాన్ని, మెరుగవుతూ, రూపుతీసుకుంటూ ఉన్న భవిష్యత్తునీ రెండింటినీ చూడాలి.

-మక్సీం గోర్కీ

చేస్తే సరిపోయేది కాస్తా దాన్ని ఒక నేరపూరిత చర్యగా మార్చి ఆ భర్తను మూడేళ్ల పాటు జైలులో పెట్టడం, ఆ భార్యబిడ్డలకు పోషణ కోసం పరిహారం ఇవ్వాలిన ఆదేశించడం అర్థం లేని నిబంధన. చెల్లని తలాక్ కింద వారికి విడాకులు ఇచ్చినట్టు కాదు, అతను జైలులో వుండి పరిహారం చెల్లించే అవకాశమూ వుండదు. 489వ కింద గృహహింస చట్టం అమలు చేసే బదులు మొత్తం సమస్యను మరింత జటిలం చేసి ఆ మొత్తం కుటుంబాన్ని వీధులపాలు చేసే చట్టమిది. స్త్రీలకు జరిగే అన్యాయాలను కుల మత కోణంలోకి మార్చడమే పెద్ద తప్పు. ఇతర మతాల వ్యక్తిగత చట్టాలలోనూ అనేక తప్పులున్నాయి. మతతత్వ కోణంలో ఏదో చేసినట్టు చూపించి అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో ఓట్లు రాబట్టుకోవడానికి తప్ప ఈ బిల్లు ఎందుకూ ఉపయోగపడదు. అయినా దీన్ని కూడా మాయోపాయాలతో ఆమోదించుకున్నారు. టిడిపి, వైసీపీ, డిఆర్ఎస్ఎస్ పరోక్షంగా బిల్లు ఆమోదానికి సహకరించడం అభ్యంతర కరం.

వరిశీలన లేకుండా ఏకవక్షంగా బిల్లులు ఆమోదించేసుకోవడంపై 17 ప్రతిపక్షాలు చైర్మన్ వెంకయ్య నాయుడుకు మరో లేఖ రాస్తూ పరిశీలన లేకుండా ఏదోలా ఆమోదించేసుకోవడం సరికాదని హెచ్చరించాయి. రాజ్యసభలో పూర్తి సంఖ్యాబలం లేకున్నా టిఆర్ఎస్, అన్నాడిఎంకె, బిజెడి వంటి పార్టీల వత్తాసుతో బిజెపి ఏకపక్ష వైఖరితో ముందుకు పోతున్నది. కార్మికుల జీతభత్యాలు, హక్కులు, భద్రతలకు సంబంధించిన 17 చట్టాలను రెండింటిగా కుదించి యాజమాన్యాల ఇష్టానికి వదిలేసేలా రూపొందించినవే జీతాల కోడ్, పనిపరిస్థితుల బిల్లులు. అంతర్ రాష్ట్ర నదీజల వివాదాల బిల్లు రాష్ట్రాలను మరింతగా కేంద్రానికి బంధీలను చేస్తుంది. ఇప్పటికే చెప్పుకున్న ఉగ్రవాద కార్యకలాపాల నిరోధ బిల్లు ఎన్ఐఐ నేరుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల పాత్ర లేకుండా తలదూర్చడానికి అవకాశమిస్తుంది. డిఎన్ఎ సాంకేతికత బిల్లు కూడా లోతుగా చర్చించవలసినదే. 2014లో 60 శాతం బిల్లులు 2009లో 71 శాతం బిల్లులు పూర్తి అధ్యయనం

తర్వాతే సభ ఆమోదించిందని ప్రతిపక్షాలు పేర్కొన్నాయి. కాని మోడీ సర్కారు పోకడ అందుకు పూర్తి భిన్నంగా వుంది. ఇక సభ బయట చూస్తే అసహన దాదులు, హక్కుల హరించే ధోరణులూ దోపిడీకి సోపానాలు వేసే శాసనాలు స్వేచ్ఛాభారతాన్ని శృంఖలావృతం చేస్తున్న సన్నివేశం ఆందోళనకరమైంది. గనకే ఈ మేధావులు కళాకారులు అంతగా హెచ్చరించాల్సి వచ్చింది. కాని జాతీయంగానూ ప్రాంతీయంగానూ లౌకిక ప్రజాస్వామిక విలువల కోసం, రాష్ట్రాల హక్కుల కోసం నిలవాల్సిన అనేక పార్టీలు ఆ మాత్రం మెళకువతో నిలదీసే బదులు వత్తాసు నివ్వడం నిజంగా బాధాకరమైన వాస్తవం. ఎపికి ప్రత్యేక హోదా నిరాకరించడమే గాక వన్ను రాయితీలు కూడా ఇచ్చేది లేదని కేంద్రం దురహంకార పూరిత నిర్లక్ష్యం ప్రదర్శించినా ప్రశ్నించలేని పరిస్థితి కూడా అందులో భాగమే. ఇవన్నీ చాలనట్టు ఇప్పుడు కాఫీ డే వ్యవస్థాపకుడు వి.జి.సిద్ధార్థ ఆత్మహత్య వంటి పరిణామాలు పారిశ్రామిక వర్గాలలోనూ ఆందోళన పెంచుతున్నాయి. నచ్చని పార్టీలకు, భావాలకు చెందిన వారిపై సిబిఐని, ఈడీని ప్రయోగించి వేటాడే తీరును అందరూ ఖండిస్తున్నారు. టాక్స్ టెర్రరిజం అంటూ ఇంగ్లీషు పత్రికలన్నీ సంపాదకీయాలు రాశాయి. పోనీ దేశంలో అభివృద్ధి ఏమైనా వేగంగా వుండా అంటే షేర్ మార్కెట్లో 11.7 లక్షల కోట్లు మోడీ మలి పాలన మొదటి యాభై రోజులలోనే మాయమై పోయాయి. యుపిలో ఉన్నావ్ అత్యాచార బాధితురాలి కుటుంబ సభ్యులను ప్రమాదం ముసుగులో హతమార్చారన్న ఆరోపణ వంటివి దేశాన్ని కుదిపేస్తున్నాయి. ఫిరాయింపు రాజకీయాలు పరాకాష్టకు చేరాయి. అందుకే అనేక కోణాలలో భావస్వేచ్ఛ కోసమూ, రాష్ట్రాల కోసమూ దేశంలో లౌకిక ప్రజాస్వామిక విలువల కోసమూ, శ్రామిక హక్కుల సంరక్షణ కోసమూ సమైక్యంగా గళం వినిపించాల్సిన సమయమిది. 49 మంది కళాకారులు వినిపించిన సందేశమదే. ♦

కొకు ఎండమావులు నవల - ఒక పరిశీలన

- భండారు విజయ

88 01 910 908

ఎండమావి అంటే ప్రకృతి సిద్ధంగా ఏర్పడే ఒక కాంతి ధర్మం. కాంతి కిరణాలు ఒంగి పయనిస్తున్నప్పుడు దూరంగా వున్న వస్తువులు స్పష్టంగా మనకు కనబడవు. వాటిని దూరంనుంచి మనం గమనించినట్లైతే అవి మనకు ఒక నీడలా, మడుగులా అవి కదులుతున్నట్లుగా ఒక బ్రమను పొందుతాం. ఉదాహరణకు మనం తారురోడ్డుమీద ప్రయాణం చేస్తున్నప్పుడు మనకు దూరంగా ఒక నీడ లేదా తడి (అక్కడేదో వర్షం పడ్డట్లుగా) ఉన్నట్లుగా కనబడుతుంది. నిజానికి మనం అక్కడికి వెళ్ళితే, అక్కడ ఎలాంటి తడి, మరక, నీడ లాంటివేవీ కూడా కనబడవు. క్షణం మనల్ని బ్రమింప చేసే మాయా నీటిమడుగులను ఎండమావులు అంటారు. దీనికి సైన్సిఫిక్ రీజను కూడా ఉంది. ఒక వస్తువులోపల కాంతి కిరణాలు పడ్డప్పుడు పరావర్తనం చెందడాన్ని సంపూర్ణాంతర పరావర్తనం అంటారు.

సమాజంలో జీవించే వ్యక్తులు ఎవరైనా, వారి జీవితం ఒకే విధంగా, ఒకే పద్ధతిలో సాఫీగా వుండదు. ఎగుడు దిగుడులు, కష్టనష్టాలు, సుఖదుఃఖాలు, లాంటివన్నీ సమయానుకులంగా వచ్చి జొరబడుతాయి. అలాంటప్పుడు ఏమనిపైనా అలాంటి (భ్రమలు) ఎండమావులను దాటకుండా జీవితాన్ని జీవించడం కష్టం. అన్నింటినీ స్వగతంగా ఆహ్వానించగలగడం మనుషుల గొప్పతనం. ప్రతి మనిషిని అనేకరకాలైన భ్రమలు ముంచెత్తినప్పుడు తాను ఏది చేయాలని అనుకుంటాడో ఆ పనిని చేయకపోగా వ్యతిరేకదిశగా తన ప్రవర్తన మార్చుకోవడం సహజంగా జరుగుతూ వుంటుంది.

కష్ట సుఖాలు, కలిమిలేముల్లా ప్రతి మనిషి జీవితంలో ఎండమావుల్లాంటి ఎత్తుపల్లాలు సహజసిద్ధంగా వుంటాయి. అన్నింటినీ దాటుకుని వెళ్ళగలగడమే జీవితం. కొకుగారి ఎండ మావులు నవలలోని పాత్రలు సమయానుకూలంగా, సందర్భానుసారంగా భ్రమలను దాటుతూ, వచ్చిన అవకాశాలను తమ జీవనవిధానంలోకి ఎలా మలుచుకున్నారో ఈ నవలలో మనం చూస్తాం.

ముఖ్యంగా ఈ నవలలో మూడుపాత్రల చుట్టూ కథ నడుస్తుంది. వారి జీవితంలో ఎదురయ్యే సంఘటనలు, అవకాశాలను సద్వినియోగం చేసుకుంటూ జీవితాలను మలుచుకున్న తీరు సహజసిద్ధంగా వుంటాయి. జీవనవిధాన పద్ధతులు, వాటి తాలుకూ భ్రమలు, మానవ సంబంధాల విలువలు స్పష్టంగా కళ్ళముందు కనిపించి ఆలోచింప జేస్తాయి. ఈ నవలలో రంగారావును ముఖ్య పాత్రగా భావించవచ్చు. పాత్రలో మనకు ఒక సామాన్య జీవితం నుండి ఆర్థికంగా ఎదుగుతున్నప్పుడు మనిషిలో జరిగే మానసిక మార్పులు, వాటి పర్యవసనాలు మనకు స్పష్టంగా గోచరిస్తాయి. రంగారావు పాత్ర సమయానుకులంగా నడుచుకునే పాత్ర. కాలం ఎటునడిపితే అటువైపుగా నడిచివెళ్ళిన పాత్ర. జీవితంలో జరిగే ప్రతి మార్పును స్వీకరిస్తూ జీవించే పాత్ర.

రెండవ పాత్ర సుందరం. ఈమెది విలక్షణమైన, అద్భుతమైన, ఉన్నతమైన ఆత్మగౌరవంగల స్త్రీ పాత్ర. ఆమెకు తన జీవితంపట్ల, సమాజంలో జీవిస్తున్న మనుషులపట్ల, వాటి విలువలపట్ల, సాటిమనుషుల తీరుతెన్నులపట్ల ఒక

స్పష్టమైన అవగాహన కలిగివున్న పాత్ర. ఎల్లవేళలా తన ఆత్మగౌరవాన్ని కాపాడుకుంటూ ఇతరులపట్ల సానుకూల దృక్పథాన్ని ప్రదర్శించే అత్యన్నత వ్యక్తిత్వమున్న పాత్ర. రంగారావు పాత్రను డామినేట్ చేయగల పాత్ర. ఇక మూడవ పాత్ర పేరు రాజు. పాత్ర నిడివి చిన్నదే అయినప్పటికీ ఈ నవలలో ఒక మార్పిష్టు దృక్పథంతో వున్న పాత్ర. స్నేహం కోసం సుందరం, రంగారావులకు ఎల్లప్పుడూ తోడుగా, అండగావుండే స్నేహితుని పాత్ర. మిగిలిన కొన్నిపాత్రలు ప్రత్యక్షంగా సీనులో లేకపోయినా ఈ నవలలో మనకు పరోక్షంగా కనబడ్డాయి. రాఘవయ్య నిర్మాత పాత్ర. రంగారావు తల్లిపాత్ర, భార్యగా గంగమ్మ పాత్ర వున్నప్పటికీ ఆ పాత్రల నిడివి కూడా చాలాతక్కువ. అయినప్పటికీ వారి పాత్రల ప్రాధాన్యత, ప్రభావం రంగారావు, సుందరం జీవితాల్లోనే కాదూ ఎండమావులు నవలకు కీలకమైనవిగా చెప్పవచ్చు.

కథలోకి వస్తే! కొకు అన్ని కథలు, నవలలు లాగానే ఎండమావులు నవలలో కూడా రెండవ ప్రపంచ యుద్ధకాలానంతర సందర్భాలు మనకు కన్పిస్తాయి. ఈ నవలలో కూడా మధ్యతరగతి జీవితాలను, ఆనాటి సామాజిక వాతావరణంలో వున్న సమస్యలు, వాటిని పరిష్కరించుకునే విధానాలు ముఖ్య అంశాలుగా మనకు కనబడతాయి. పాత్రల ఆర్థిక స్థితి, ఆనాటి ఆర్థికవ్యవస్థ మూలంగా సమాజంలో జరుగుతున్న మార్పులు పాత్రల్లో ప్రవేశపెట్టడంతో ఆనాటి స్థితిగతులపై ఒక అంచనాను వేసుకోవచ్చు. ప్రతి పాత్రలో చైతన్యమైన ఒక అలజడి వుంటుంది. ప్రధాన పాత్రలు మార్పిష్టు దృక్పథాన్ని కలిగివుండటం ఒక విశేషం. కార్మికవర్గ దృక్పథం కూడా పాత్రల్లో మనకు కన్పిస్తుంది. మధ్యతరగతి మనిషిజీవితం ఎప్పుడూ పెటీ బూర్జువా దృక్పథానికి దగ్గరగా వుంటుంది. కార్మికవర్గం ఎప్పుడూ ప్రతి చిన్న ఆనందాన్ని కూడా పోరాటం ద్వారా పొందాల్సిన స్థితి వుంటుంది. అదే మధ్యతరగతి వ్యక్తులు తమ జీవితాలను బాగుచేసుకోవాలంటే సమాజంలో పెద్దగా ఘర్షణ పడాల్సిన అవసరం వుండదు. ఒక వేళ పడినా రాజీపడటానికి వెనుకాడని మనస్తత్వం కలిగివుంటారు. ఈ నవలలో కూడా ప్రేమ వున్నచోట కుటుంబం, కుటుంబం వున్నచోట ప్రేమలేనితనాన్ని చూస్తాం. ప్రేమవివాహాలపట్ల పెద్ద ఆసక్తిలేనట్లుగా కోకు కనిపించినా, ఈ నవలలో కూడా ప్రేమకే పట్టం కట్టడం కనిపిస్తుంది. జీవితంలో ప్రేమకు, డబ్బుకు పొత్తుకుదరదని, డబ్బుఎప్పుడూ జీవితాల్లో తడబాటుకు గురిచేస్తూ జీవితాదర్శాన్ని తప్పుదోవ వట్టిం చేదిగా వుంటుందని నవలలోని పాత్రలు

తెలియజేస్తాయి.

రంగారావు చిన్నతనం అంతా ప్రెస్ వర్కర్ గా గడుస్తుంది. అక్కడ కంపోజిటరుగా ఒక సాహిత్య పత్రికకు పనిచేస్తూ ప్రెస్సుకు వచ్చి, పోయే రచయితలను, వారి రచనలను దగ్గరగా చూస్తూ సాహిత్య అభిలాషను పెంచుకుంటాడు. వారి ప్రోత్సాహంతో రచయితగా ఎదుగుతాడు. సాహసించి రాసిన ఒకకథ పత్రికలో అచ్చు కావడం, ఒక రచయితగా సమాజంలో గుర్తింపువస్తుంది. ఆ ఉత్సాహంతో సినిమా రంగానికి రచయితగా వచ్చి, అనేక ఇబ్బందులకు, మార్పులకు లోనయి చివరకి స్క్రిప్టు రైటరుగా మద్రాసులో స్థిరపడతాడు. సినిమా ఫీల్డులోవున్న లోభ, ప్రలోభాలకు తట్టుకుని రావల్సినదబ్బు కన్నా పేరును నిలుపుకునే ప్రయత్నంలో అహర్నిశలు పనిచేస్తూ వుంటాడు. సినిమాలకు బడ్జెట్టు ప్రోవైడ్ చేసిన నిర్మాతలచుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేయడం ఒకవైతే, ఆ సినిమా నిర్మాత నుండి డబ్బు వసూలు చేసుకోవడం మరో సాహసం. సినిమాలో పనిచేసిన ప్రతి ఆర్టిస్టును డబ్బుతో సంతృప్తి పరచిన తర్వాతే, స్క్రిప్టు రచయితది వుంటుంది. మనసులో నిర్మాత పెట్టే వాయిదాలకు కోపం వచ్చినా, డబ్బుల అవసరార్థం అనేకసార్లు నిర్మాత చుట్టూ తిరుగుతూ వసూలు చేసుకోవడానికి అనేక పాట్లు పడుతుంటాడు. సినిమాపరిశ్రమలో స్క్రిప్టు రైటరు ఎంతగా దిగజారవలసి వస్తుందో రంగారావు పాత్ర తెలియజేస్తుంది. సినిమాఫీల్డులోని అనుభవాలను, నిత్యం జరిగే మోసపూరిత వాతావరణాన్ని రంగారావు పాత్ర తేటతెల్లం చేస్తుంది. దూరపుకొండలు నునుపు అన్న చందంగా రంగారావు బ్రమలను పటాపంచలు చేస్తారు రచయిత. సినిమారంగం కూడా ఎండమావుల వలే భ్రమల సమాహారమేనని చెప్పకనే చెబుతారు.

రంగారావు చిన్ననాటి స్నేహితురాలు సుందరం. ఇద్దరికీ ఒకరంటే ఒకరికి అభిమానం. ప్రేమ వుంటుంది. సుందరంను పెళ్లి చేసుకోవాలని రంగారావుకు వుంటుంది. సుందరం వేశ్యా వృత్తిలో వున్న కుటుంబం. కాబట్టి పెండ్లికి పనికిరాదని తల్లి అడ్డు చెబుతుంది. రంగడు ఎక్కడ సుందరిని పెండ్లాడుతాడో అన్న భయంతో రంగడి తల్లి ఆ ఊర్లోనే వుండే గంగమ్మను వెతికి (రంగారావుపై ఆమెకున్న ప్రేమను పసిగట్టి) రంగడికి గంగితో బలవంతంగా పెండ్లి చేయిస్తుంది. ఇద్దరికీ ఏ ఒక్క విషయంలో కూడా పొత్తు కూడకపోయినా రంగడు గంగితో కాపురం చేయడం మానవత్వంగా భావిస్తాడు. కానీ రంగడికి సుందరంతో ఉన్న స్నేహాన్ని అర్థం చేసుకోలేని

గంగమ్మ ఎప్పుడూ రంగడ్ని అవమానపరుస్తూ వుంటుంది. గంగి ప్రవర్తనకు విసిగి, వేసారిపోయిన రంగడు గంగిపై రోజూ చెయ్యి చేసుకుంటాడు. మగడు చేతుల్లో తన్నులు తిన్న గంగి అఘాయిత్యంలో మరింత రాటుదేలి ఎదురుతిరుగుతూ అసహ్యంగా నోరుజేసుకుంటుంది. దాంతో ఊళ్ళోవున్న పరువు ఎక్కడపోతుందోనని తల్లి, కొడుకును కోడలి జోలికి పోవద్దని బతిమిలాడుతుంది.

ఓ రోజు తల్లిగారింటికి వెళ్ళిన గంగి అత్తగారింటికి మళ్ళీ తిరిగిరావడానికి ఇష్ట పడడంలేదని తెల్సుకుంటారు. తల్లికొడుకులిద్దరూ తనను ఇంటికి తీసుకుని పోవట్లేదని అలిగి గంగమ్మ అత్తగారింటికి తిరిగిరానని భీష్మించుకొని వుంటుంది.. ఒక్కతే ఒంటరిగా రెండో ఆట సిన్యాలకు తిరుగుతుందని తెల్సి రంగారావు ఆమె ఎప్పుడైనా తప్పుడుపనులు చేస్తుందన్న అనుమానంతో భార్యపై నిఘాపెడతాడు. గంగమ్మ ఇక తనతో కాపురంచేయదని సుందరి ద్వారా తెల్సుకున్న రంగారావు తన జీవితంలో గంగి పీడ విరుగుడై పోయిందని సంతోషిస్తాడు. ఆ తర్వాత సుందరంపై వున్న మొహంతో సుందరిని ఇంటికి తెచ్చుకుంటాడు. తల్లి ఎంతగా నెత్తినోరు కొట్టుకున్నా, వినకుండా ప్రతిరోజు సుందరాన్ని ఇంటికి పిలిపించుకుని ఆమెతో నిజమైన ఆనందాన్ని పొందుతాడు. ఆ తర్వాత ప్రెస్సులో ఉద్యోగం మానేసిన రంగారావు రచయితగా స్థిరపడవచ్చని మద్రాసుకు వచ్చి సినిమాల్లో తన ప్రయత్నాలు కొనసాగిస్తున్న సమయంలో సుందరం కూడా సినిమాల్లో చిన్న చిన్న పాత్రలు వేస్తూ రంగడుతో కలిసి ఒకే ఇంట్లో సహజీవనంలో వుంటుంది..

కుటుంబరావుగారు సమాజంలో వున్న స్త్రీ, పురుష సంబంధాల పట్ల తీవ్రమైన అసంతృప్తి వున్నవారు కావడం వలన.. వారు ఎండమావులు నవలలో ఒక స్పష్టమైన అవగాహనతో స్త్రీ, పురుష సంబంధాలకు ప్రాధాన్యతను ఇచ్చినట్లుగా అనిపిస్తుంది. కుటుంబ వ్యవస్థలో, వివాహ వ్యవస్థలో వున్న కపటత్వం, కుటలత్వం, డొల్లతనం, నీచత్వం పట్ల స్పష్టమైన అవగాహన వున్నవారుగా కొకు వాటిని బయట పెట్టడానికి పురుష పాత్రల కన్నా స్త్రీల పాత్రలే ఆయనకు సహకరించినట్లుగా అనిపిస్తుంది. కుటుంబంలోవున్న స్త్రీలకు నిత్యం తాము ఎదుర్కొంటున్న అణచివేతలు, దాడులు, హింసల నుండి బయట పడటం ఈనాటికీ కష్టతరమైన విషయం.. అదే కుటుంబ పరిధిలోలేని స్త్రీలకు వున్న స్వేచ్ఛను రచయిత గుర్తించి సుందరం పాత్రను సృష్టించినట్లుగా

అనిపిస్తుంది.

ఒక వ్యక్తి జీవితాన్ని చెప్పదలుచుకున్నప్పుడు ఆ వ్యక్తి ఆర్థికజీవితంతో పాటు వారి ప్రేమజీవితం కూడా ముడిపడి వుంటుంది. ఏ సంబంధాలైనా ఆయా వ్యక్తుల మధ్య గౌరవ, మర్యాదలు ఉన్నంత వరకే సక్రమంగా ఉంటాయని నమ్ముతాం. జీవితాలను అభివృద్ధి చేసుకోవాలంటే వైరుధ్యాల పరిష్కారం అవసరం కూడా వుంటుంది. ఇందులో సుందరం పాత్ర చదువుతుంటే కన్యాశుల్కంలోని మధురవాణి గుర్తుకు వస్తుంది. కుటుంబపరిధిలో లేని మధురవాణి వేశ్యావృత్తిని చేస్తూ విశిష్ట లక్షణాలు కల్గిన అద్భుతమైనపాత్ర. తన కులవృత్తిలోనే ఆత్మగౌరవం నిలుపుకున్న స్వేచ్ఛా వ్యక్తిత్వం వున్న స్త్రీ. మానవత్వ పరిమళాలను నింపిన పాత్ర. అలాగే ఎండమావులులోని సుందరం పాత్ర కూడా మధురవాణిలా కుటుంబ పరిధిలోలేని స్త్రీ పాత్ర. సుందరంది భోగం కులం అని ఎక్కడా రచయిత చెప్పకపోయినా, సుందరం కూడా ఈ నవలలో వేశ్యావృత్తిని స్వీకరించి తన కుటుంబం కోసం పాటుపడుతూ వుంటుంది. సుందరం మద్రాసు వచ్చి సినిమాల్లో అతిథి పాత్రలు పోషిస్తూ డబ్బును సంపాదించుకునే సేచ్ఛాజీవి. కుటుంబ వ్యవస్థలోని స్త్రీలు ఇల్లాగా, కోడలుగా, తల్లిగా, అత్తగా బరువైన పాత్రలను పోషిస్తూ బాధ్యతలను నిర్వహిస్తారు. సుందరంలా స్వేచ్ఛగా, ఒంటరిగా బయటకువచ్చి జీవించలేని నిస్సహాయులుగా వుండటం మనకు తెల్సిన విషయమే. వివాహ వ్యవస్థ అణచివేత, హింసలతో పాటు బాధ్యతలు, విధులు అంటూ స్త్రీలకు ఊపిరి ఆడకుండా కట్టిపడేస్తుంది. చావైనా, రేవైనా కుటుంబంలోనే నిర్ణయించబడి, వక్రిత్యాన్ని, ఆత్మగౌరవాన్ని బంధించి ఎటువంటి స్వేచ్ఛను ఇవ్వలేని పాత్ర.. దానికి పతివ్రత అనే పేరుపెట్టి బానిసలా కట్టిపడేస్తుంది.

కుటుంబ పరిధిలోలేని పాత్ర సుందరాన్ని రచయిత సృష్టించడం ద్వారా స్త్రీలందరూ ఒక్కరు కాదని, వారిమధ్య కూడా అనేక విధాలైన తారతమ్య, బేధాలు ఉంటాయని అర్థం అవుతుంది. అందుకే తానొక స్వతంత్ర వ్యక్తిగా ఉంటూ తన తిండి తాను సంపాదించుకోగల్గుతుంది సుందరం. అదే కుటుంబ పరిధిలో వున్న స్త్రీలకు అది సాధ్యంకాదు. ప్రతి చిన్నచిన్న అవసరాలకు కుటుంబ పెద్దపై ఆదారపడి జీవించడంపట్ల సుందరానికి మంచి అభిప్రాయం వుండదు. అందుకే రంగారావు పెండ్లి చేసుకుందామని, బాగా డబ్బు సంపాదించిన తర్వాత అడుగుతాడు. సుందరం అందుకు విముఖతచూపుతూ నాకా సంకెళ్ళు వద్దని వారిస్తుంది.

దానివల్ల అదనంగావచ్చే సుఖం తనకేమీలేదని తిరస్కరిస్తుంది. రంగారావుకు సుందరం లోకానికి విరుద్ధమైన వ్యక్తిని భావిస్తాడే కానీ, స్త్రీ హృదయాన్ని చదవలేకపోతాడు. సుందరానికి ప్రేమబంధంలో కనబడిన సహజత్వం పెండ్లిబంధంలో కనబడదు. పెండ్లిచేసుకుంటే నీతిబంధం దానంతటదే వచ్చిపడుతుందని భావిస్తుంది. ఒకరితో పెండ్లియితే ఇంకో మగాడితో మాట్లాడితే, తప్పుగా భావించే పెండ్లిలో స్త్రీలకు స్వేచ్ఛలేదని అంటుంది. రంగారావు డబ్బు చిక్కలోపడ్డప్పుడు భార్యగా కష్టపడి సంపాదించి, అతన్ని(కుటుంబాన్ని)పోషించి పతివ్రత పేరు దక్కించుకోవడానికి పనికొచ్చే పెండ్లి తనకవసరం లేదనుకుంటుంది. రాముడు అడవికి పొతే సీతమ్మ అతని వెంట అడవులకు పోయి కష్టాలు పడ్డట్లుగా తానూ రంగడితో పాటు పస్తులు పడుకోవాల అని తనను తాను ప్రశ్నించుకుంటుంది. మహామహా వాళ్ళు పెండ్లి చేసుకుని మట్టి కర్చుకుపోయారు అలాంటి పెండ్లి తనకు వద్దని చెబుతుంది.

ఒకసారి సుందరంను తీసుకుని రంగారావు బయటకు వెళ్ళినప్పుడు ఒక ప్రొడ్యూసర్ ఫామిలీ వాళ్ళని కలుస్తుంది. వాళ్ళకారులో డ్రాప్ చేస్తామని వీళ్ళని ఆహ్వానిస్తారు. సుందరం అందుకు ఇష్టపడక ఒక పక్కకు వెళ్లి నక్కి నిలబడుతుంది. ఐదు నిమిషాలు ఓపిక పట్టు. కారులో కూర్చుంటే మర్యాదగా ఉంటుందని బతిమిలాడుతాడు. సుందరం వాళ్ళ వాసన నాకు పడదు. నా వాసన వారికి పడదని, వారికీ తనకీ మధ్య వున్న తేడాను గుర్తెరిగి కారులో వెళ్ళడానికి ఇష్టపడదు.. రంగారావు కొత్తగా తీసుకున్న ఇల్లు ఆమెకు జైలుగా అనిపిస్తుంది. పాత ఇంటిదగ్గర తనకు దగ్గరగా మాట్లాడేవాళ్ళు ,తన తరగతి మనుషులు వుండేవాళ్ళు. కొత్త ఇంట్లో మాట్లాడటానికి ఎవ్వరూ లేకపోవడంతో జైలు జీవితంతోపాటు తనతో కనీసం మాట్లాడేవారు కూడాలేక నోటికితాళం పడిపోవడంతో ఆమె చాలా ఒంటరితనాన్ని చవిచూస్తుంది. ఒంటరితనాన్ని భరించలేక ఒక్కోసారి పాత ఇంటిచుట్టు వున్న స్నేహితులను కలసివస్తుంది . ఇక్కడ రచయిత స్త్రీల మధ్య వున్న వ్యత్యాసాలు, ఆలవాట్ల, ఆలోచనల మధ్యనున్న తేడాలను, స్పందనలను తెలపడం వెనుక వారి అంతర్మధనాన్ని తెలియజెప్పుతారు. రోజురోజుకు రంగారావు సంపాదనలో పడి తన స్నేహాన్ని, ప్రేమను మరిచిపోతూ ఎండమావుల వెంట పరుగెడుతున్నట్లుగా అనిపించి తమమధ్య దూరం పెరిగిపోతున్నట్లుగా భావిస్తుంది. ప్రేమరాహిత్యంతో వేదన చెందుతుంది. రంగడు కారు కొనుక్కుందామని అడుగుతాడు.

ఇప్పుడు మనకంత అవసరమేమిచ్చిందని అడుగుతుంది. దానికి రంగారావు మనం లేని వాళ్ళమే! ఒప్పుకుంటా! కానీ లేనివాళ్ళెప్పుడూ లేనివాళ్ళుగానే ఉండిపోవాలని కంకణం కట్టుకొని ఉంటామా అని తన ఆశలు నేరవేర్చుకోవడంలో తప్పు లేదని రాజీపడుతాడు. జీవితం ఎటుతిప్పితే అటువైపు తిరుగుతున్నవాళ్ళం మనం అని సుందరంను రంగారావు విసుక్కుంటాడు. రంగారావు తనను తాను సమర్థించుకోవడం నచ్చక అప్పటికి మౌనంగా ఉండిపోతుంది సుందరం.

ఇంట్లో కూర్చొని బోరుగా వుందని ఒకరోజు మళ్ళీ వేషాలువేయడానికి స్టూడియోల చుట్టూతిరుగుతున్న సుందరాన్ని చూసి రంగారావు బాధపడతాడు. సంపాదించే వాడిని నేనుండగా నీకేంకర్మా ? ఇంట్లో హాయిగావుండక అని రంగారావు విసుక్కుంటాడు. నేను సంపాదిస్తే కూడా డబ్బు వస్తుంది. అయినా డబ్బు ఎవరికి చేదు అంటుంది. ఆ డబ్బేదో నీకు నేనిస్తానుగా అన్న రంగారావుతో ..నీ దగ్గర అంతడబ్బు ఎక్కువుంటే నాకివ్వు తీసుకుంటాను. అంతేకానీ నా సంపాదనను మానుకోను అన్నట్లుగా చెబుతుంది. రంగారావు చేసేది లేక వాదించకుండా సుందరం పట్టుదల తెల్సి మౌనం వహిస్తాడు. ఒకసారి రంగారావు చేస్తున్న సినిమాలోనే వేషం వేయడానికి వెళ్తుంది సుందరం..రంగారావుకు సుందరి అలా రావడం చాలా అవమానం అనిపిస్తుంది. ఇంటికి వచ్చిన రంగారావు సుందరం మీద ఇంతెత్తు లేస్తాడు..ఎన్నాళ్ళగానో వున్న కోపాన్ని ఆమె మీద ప్రదర్శిస్తాడు..వరువు పోయిందని నానా దుర్భాషలాడుతాడు. రంగారావు తనపై తెస్తున్న వత్తిడిని, అధికారాన్ని, పెత్తనాన్ని భరించడం సుందరానికి అలవాటు లేని విషయాలు. పక్షికి రెక్కలువిరిచి పంజరంలో పెట్టినట్లుగా తనను రంగారావు బంధించాలని చూడటం నచ్చదు. అక్కడ తన వ్యక్తిత్వానికి, ఆత్మగౌరవానికి అవమానం అని భావిస్తుంది. కాబట్టే ఆ మరునాడు సుందరం తను ఇంకా అక్కడ వుండలేనని భావించి అన్నింటి కన్నా తన సేచ్ఛను తాకట్టుపెట్టలేక రంగారావుకు చెప్పకుండానే ఇల్లు వదిలివెళ్ళిపోతుంది.

సుందరం చెప్పకుండా వెళ్ళడం రంగారావులో అహంకారం ఎక్కువైంది. కోపంతో డబ్బుయావలో పడతాడు. సుందరం గురించి ఆలోచించే తీరిక కూడా లేక ఆమెను వెతికే ప్రయత్నం కూడా చేయదు. తన నుండి వెళ్ళిపోయినా సుందరం గురించి దాదాపుగా మరచిపోతాడు. ఒక్కోసారి సుందరం తన పక్కన లేకపోవడం ఏదో తెలియని వెలితి

అతన్ని ఆవరించి ఉక్కిరిబిక్కిరి చేస్తుంది. కానీ పనుల వత్తిడి వలన వాటిని అధిగమించే ధోరణిని అలవాటు చేసుకుంటాడు. ఒక్కోసారి సుందరి తనకు దగ్గరగా లేకపోవడం అతన్ని ఒక్కచోట నిలువనీయదు. సుందరం మొదటినుండి రంగారావులో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పెంచుతూ అహంకారాన్ని అదుపులో పెట్టడం వలన నిలకడగా వుండటం నేర్చుకున్నాడు. సుందరం లేకపోవడంతో లోలోపల డీలా పడిపోవడం, దానికి తోడు అతనికి రావల్సిన డబ్బులు నిర్మాతలు ఎగ్గొట్టడంతో తిరిగి పూర్వ స్థితికి చేరుకుంటాడు.

అత్యాశకు పోయి తనకు అనుభవం లేని నిర్మాణకర్తల మొదలుపెట్టి అన్ని పోగొట్టుకుని అందరికీ బాకీలు పడ్డాడు. కొద్ది రోజుల్లోనే జనాలు అతని దగ్గరికి రావడం మానేస్తారు. ఉన్న కారును కూడా మార్వాడీవాడు బాకీకింద తీసుకొని వెళ్లి పోతాడు. ఎప్పుడు తాను డబ్బును నమ్ముకుని మనుషులలో విశ్వాసం పోగొట్టుకుని ఒంటరివాడై పోయాడో ఆనాడే అతని పతనం ప్రారంభమౌతుంది. అయినా సుందరం అతనికి గుర్తుకూరదు. తీరా అన్ని అప్పుల అప్పగింతులు అయిపోయాక స్థిరపడడానికి తిరిగి తనవూరు వెళ్ళిపోవాడానికి సామాను సర్దుకుంటున్న సమయంలో తనకు తన స్నేహితుడు రాజు రాసిన ఉత్తరం బయటపడి చదువుతూ కూర్చుంటాడు.. రాజుతో వున్న స్నేహం గుర్తుకువచ్చి అతనికి ఉత్తరం రాయాలని నిశ్చయించుకుంటాడు. అనుకున్నదే తడవుగా రాజు కళ్ళముందు ప్రత్యక్షమయ్యే సరికి ఆశ్చర్యంతోపాటు ఆనందంతో అతన్ని కౌగిలించుకుని ఆశ్చర్యంతో ఇప్పుడిక్కడికి ఎలా రాగల్గవని అడుగుతాడు. అందుకు కారణం సుందరమని చెప్పడంతో .. సుందరం తనను విడిచి వెళ్ళిపోయినా ఎప్పటికప్పుడు తన వివరాలు తెలుసుకుంటున్న విషయం తెల్సి తనపై ఆమెకున్న ప్రేమ, నమ్మకం, విశ్వాసాలకు ఆశ్చర్యపోతాడు. తన పరిస్థితిని కనిపెట్టి ఎప్పటికప్పుడు రాజుకు తెలియజేస్తున్న విషయం తెలుసుకుని సుందరంకు తనపై వున్న ప్రేమకు, అభిమానానికి ఉప్పొంగిపోతాడు. సుందరం పట్ల తను ప్రదర్శించిన అసహనానికి సిగ్గుపడతాడు. అన్నీ మరచిపోయి సుందరం వాళ్ళను తన ఇంటికి ఆహ్వానిస్తుంది. తనమీద అలిగి వెళ్ళిన సుందరం తన గురించి బాధపడటం వెనుక తాను చేసిన తెలివితక్కువ పనులు, పొరపాట్లు గుర్తించి పశ్చాత్తాప పడుతాడు. పుస్తకాలు రాసినంత తేలిక కాదు తన జీవితం.

ఎక్కడ గాడితప్పిందో అని తెలుసుకోవడం అని నొచ్చుకుంటాడు. సుందరం తన ప్రేమతో మళ్ళీ రంగారావును చేరడంతో కథ ముగుస్తుంది.

ఇంకో ముఖ్యమైన పాత్ర రాజుది. రాజు మొదట చెప్పుకున్నట్లుగా రంగారావుకు ఉన్న ఏకైక స్నేహితుడు. చిన్నప్పటి నుండి ఒకే ప్రెస్ లో కంపోజిటర్లుగా ప్రమోటు కాబడిన బాలకార్మికులు. రంగారావు సుందరాన్ని ఇష్టపడుతున్నప్పుడుగానీ, రంగారావు గంగిని పెండ్లి చేసుకునేటప్పుడుగానీ, గంగి ఇంటినుండి వెళ్ళిపోయాక సుందరితో సంబంధాన్ని రంగారావు కలిగి ఉన్నప్పుడుగానీ, సుందరం మద్రాసువచ్చి రంగారావుతో వుంటూ సహజీవనం చేస్తున్నప్పుడుగానీ, డబ్బు అహంకారంతో సుందరం విలువను తెలుసుకోలేక రంగారావును వదిలిపెట్టి సుందరం బయటకు వెళ్ళిపోయినప్పుడుగానీ చివరాలరకూ రంగారావు అన్నీ పోగొట్టుకుని చింతపడుతున్నప్పుడుగానీ , రాజు పోషించినపాత్ర గొప్ప దార్శనికతతో నిండివుంటుంది. దానికి కారణమైన రాజుకున్న సహజ విశాలదృక్పథంతో పాటు అతని శరీరంలో ఇంకిపోయిన మార్క్స్ భావజాలం స్పష్టంగా మనకు కనిపిస్తుంది. కమ్యూనిస్టులుగా వారిద్దరి మధ్య జరిగిన సంభాషణలే అందుకు నిదర్శం.

నిజానికి వర్గదృక్పథం కలిగినవాడు రాజు. కొకు మాటల్లోనే విందాం.. రాజు రాజకీయచైతన్యం కల్గిన కార్మికుడు. ప్రెస్ వర్కర్ గా యునియనులో చురుకైన పాత్రను పోషించాడు. రోజూ పేపరు చదవడం నిద్రపోడు . యుద్ధం వచ్చిన ఏడు, ఆ కిందటేడు కమ్యూనిస్టు సాహిత్యం చదివి మార్క్సిస్టు భావజాలాన్ని బాగా వంట పట్టించుకున్నవాడు. రాజుకున్న ప్రధాన గుణం నాయకత్వం కాదూ. పార్టీపట్ల విశ్వాసం, పార్టీ నిర్ణయాల పట్ల అపారమైన నమ్మకం కలిగిన వ్యక్తి . ప్రతి చిన్న పోరాటాన్ని చరిత్రలో అంతర్భాగంగా చూడగల వివేకవంతుడు. అతను భవిష్యత్తును గురించి కన్నకలలు రంగారావుకు బాగా తెల్సిన విషయాలే.

రష్యా, అమెరికా, బ్రిటనులకు జర్మనీ లొంగిపోయినట్లు వార్త వచ్చిన రాత్రి రంగారావుతో చాలా విషయాలు పంచుకుంటాడు రాజు. ఫాసిజాన్ని జులుపించిన నాటి హిట్లర్, ముసోలినీల వతనం తర్వాత వారికి దండుగా వున్న సామ్రాజ్యవాదుల అటలు కట్ అవుతాయని ఎంతో సంతోషపడ్డవాడు. ప్రపంచంలో ఇక సోషలిజం వచ్చేసినట్లే అని

అశించిన అల్పనంతోషి. ఇంకో వదినంవత్సరాలలో ప్రజలందరికీ చదువు వస్తుందని, నిరుద్యోగం ఉండదని, ప్రతి వారికి ఇల్లు, తిండి, బట్టా దొరుకుతుందని సంబుర పడ్డవాడు. ఎక్కడ చూసినా ఇక ప్రపంచమంతా ఫ్యాక్టరీలు, ఉత్పత్తి రవాణా వుంటుందని కలలు కన్నవాడు. ఇంటింటికి కరెంటు దీపాలు, ఫాన్లు, వస్త్రాయని, ఇక బీళ్ళు, బంజర్లు పోయి సమిష్టి వ్యవసాయం వస్తుందని అశించినవాడు. అసలు ఒకటేమిటి ప్రోలిటేరియనులు (శ్రామికవర్గాలు) అనేవారు ఉండరని సంతోషపడతాడు.

అంతేకాదు రాజుకు కమ్యూనిష్టులన్నా, వారి భావజాలమన్నా, కమ్యూనిష్టు నాయకులన్నా చాలా ప్రేమ, అభిమానం, భక్తి కలిగివుండడం వల్ల అతనిలో ఎవరినైనా ప్రేమించే శక్తి అలవడింది. రాజకీయాల ద్వారా సాహిత్య అభిలాష కలిగిన వ్యక్తి. శ్రీ శ్రీ రచనలంటే అతనికి ప్రాణం. తనకు నచ్చిన రాజకీయ దృక్పథం ఉంటే ఇతర గుణాలు ఏమీ లేకపోయినా గొప్ప రచన అని మెచ్చుకునే వాడు. అందుకే రంగారావు రాసిన నవలలు తానే ఇష్టంతో దగ్గరుండి ప్రింటు చేయిస్తాడు. రంగారావు రాసిన “మానవత్వం” “నవలను చాల ఆసక్తితో రంగారావు చదివితే విని అందులో కొన్ని మార్పులను సూచించ గల్గుతాడు.

ఒకసారి రాజు మద్రాసు వచ్చినప్పుడు రంగారావు సినిమా స్టూడియోకి తీసుకుని వెళ్తాడు. అక్కడ ఒకే సీను పదిసార్లు రిహార్సల్స్ జరుగుతుంటాయి. ఆ సీనులో హీరో హీరోయిన్ ను జుట్టు పట్టుకుని ఇంటినుండి బయటకు తోసే షాట్ జరుగుతూ వుంటుంది. హీరోయిన్ హీరో కాళ్ళు పట్టుకుని దేకుతూ, కాలితన్నులతో కిందపడిపోయే దృశ్యాన్ని చూసి ఆశ్చర్యపోతాడు. అదేవిట్రా.. ఆ అమ్మాయి లిఫ్టిక్ దగ్గర నుంచి అన్ని హంగులతో వున్నా అందరి మధ్యలో భర్తచేతిలో అంత అవమాన పడుతుంది.. అదే మన గంగమ్మలో వున్న పౌరుషం ఆ అమ్మాయిలో లేదేంటని అడుగుతాడు. అందుకు రంగారావు హీరోయిన్ కు పౌరుషం ఉంటే డబ్బురాదు. ఈనాటి సినిమా పతివ్రతల ముందు పురాణాలలో మనం విన్న సావిత్రి, చంద్రమతీలు బలాదూరు అంటు సినిమా రంగంలో వున్న కుళ్ళును, హింసను, స్త్రీలపట్ల వున్న చిన్న చూపును పాత్రల ద్వారా ఆనాడే సినిమారంగంలో స్త్రీల వివక్షను చెప్పిస్తాడు రచయిత.

ఈ నవలలో కొకు స్త్రీల వ్యక్తిత్వానికి, ఆత్మగౌరవానికి, స్వేచ్ఛా స్వతంత్రాలకు గొప్ప విలువలను ఇవ్వడమే కాకుండా

కుటుంబ స్త్రీలు చేయలేని పనులు చాలామటుకు సేచ్యగా బ్రతికే స్త్రీలు చేయగలగడంలో ఉన్న తారతమ్యాలను తెలియజేస్తూ కుటుంబ వ్యవస్థ లో గుట్టును చెప్పుకనే చెబుతారు. అంతేకాకుండా సినిమా రంగంలో వున్న అనేక లోపాలను చెబుతూ ప్రజలపై ముఖ్యంగా స్త్రీలపై సమాజంలో ఎలాంటి దుష్ప్రభావం పడుతున్నదో తెలుపుతారు. ఆడపిల్లలు సినిమా స్టార్లై షోకులు చేసుకోవడం, మగనాయాల్లు దారినపోయే ఆడాళ్ళ మీద సినిమా పాటలు విసరడాలు చూస్తుంటే సినిమాలు సమాజంపై ఎంత చెడు ప్రభావాన్ని కల్గిస్తున్నాయో చెబుతూ భయమేస్తుందని అంటాడు. చిన్న చిన్న కథలు రాసుకునే రంగారావు మొదట్లో సినిమా రంగానికి వచ్చి అనేక అవమానాలు ఎదుర్కోవడం, సుందరం లాంటి చిన్న చిన్న వేషాలు వేసే ఆర్టిస్టులను ఎంత అవమానంగా చూడబడతారో తెలియజేస్తారు. సినిమా రంగంలో స్త్రీ పాత్రలు ధరించేందుకు వచ్చిన వారి దుస్థితి, నటనలో వున్న హింసలను రచయిత ఈ మూడు పాత్రలతో తేటతెల్లం చేస్తారు. సినిమా రంగం వ్యాపార రంగమే అయినప్పటికీ విలువలు లేకుండా అక్కడ డబ్బులు చేతులు మారుతూ మనుషుల విలువలను కూడా ఎలా మార్చుతాయో ఎండమావుల నవల చదివితే మనకు అర్థం అవుతుంది..

1961లో రాసిన ఈ నవలలో వున్న స్థితి 60 సంవత్సరాల అనంతరం కూడా అదే దుస్థితిని మనం ఇప్పుడు కూడా చూడటం ఈ నవలలో వున్న గొప్పతనం. ఆనాటికీ ఈనాటికీ మనుషులు తప్పా మానవవిలువలు ఏమీ పెరగకపోగా ఇంకా అధ్వాన్నంగా ధ్వంసం అయిపోయాయని ఈ నవల చదివిన ప్రతివారికి అనిపించక తప్పదు. నవల ముగింపు మార్పును సూచిస్తూ.. సుందరం రంగారావు సాహిత్యం చదివినట్లుగా మనకు ఎక్కడా ఈ నవలలో కనిపించదు. కనీసం అతని రచనలమీద విమర్శలు గానీ, వివరణ అటుంచి కనీసం పుస్తకాలు కూడా ముట్టిన సందర్భం మనకు కనబడదు. అలాంటిది కుటుంబరావు గారు నవల ముగింపులో సుందరంతో రంగారావు రాసిన పుస్తకం చదివించడం మనకు కన్పిస్తుంది. స్త్రీలు నచ్చిన పురుషుడిని ప్రేమించే హృదయం వున్న అభిసారికలే కాదూ వారితోపాటు వారి అన్ని అలవాట్లను, అనుభూతులను ప్రేమించగల ఉదారస్వభావులని చెప్పుకనే చెప్పినట్లు.. స్త్రీల మనోగతాన్ని ఆవిష్కరించడం కుటుంబరావు గారికి స్త్రీల పక్షపాతి, స్త్రీవాదిగా స్త్రీలు గుర్తించక తప్పదు. ♦

పుట్టుకే ప్రశ్నార్థకమైన నేలలో
దినము ఒక గండమై వెంటాడుతుంటే
చూపుల్ని తెగ్గోసుకున్న గానుగెద్దులా
అంతులేని దుక్కాన్ని మూటగట్టుకొని
బతికున్న శవంలా మొండిగా
బతుకీడుస్తున్నాను

స్వేదం జడిలో తడిసిన నెలలో
పిల్లమొక్క జననం కై మంత్రసానిలా
ఎదురు చూస్తూ గతితప్పిన ఋతువుల
అపహాస్యపు సవ్వడిలో
పొంచివున్న అభద్రతను కలగంటూ
ఉలికిపడుతున్నాను

మట్టితో జీవితాన్ని పంచుకొని
మన్నికైన మట్టిపాత్రగా పరిణమించి
తరాలుగా, అన్నం మెత్తుకై
అందరి కడుపుల్ని నింపుతున్నా
చూపులు తడి కరువైన పుడమిలో
కాలం చెల్లిన కాసులా
వూరిపోలిమేరల్లోకి వినరివేయబడిన
దిష్టిబొమ్మలా గుండెల్ని
పగిలేసుకుంటున్నాను

చెదిరిన స్వప్న పోగుల్ని ఏరుకుంటూ
విరిగిన మగ్గం గుంతలో
కాళ్ళుతెగిన కంకాలంలా కూలబడి
ఎండినపేగుదారాలతో పట్టువస్త్రాలు నేసి
దిగంబర దేహాల అందాల్ని ద్విగుణీకృతం
చేసినా
పూటగడువని నా బతుకుని
అప్పుల అనకొండ మింగేసింది

పొద్దుటినుంచి పొద్దు గుంకే దాకా
చీపురు చేత పట్టుకొని
వూరు దొడ్ల మలాన్నంతా వూడ్చేసినా
కడుపుకింత కాసిన్ని మెతుకులు

ఒక ముగింపు కోసం

- ఆవుల వెంకటేశులు
9505956886

కరువైన వ్యవస్థలో కదులుతున్న
కళేబరంలా ఎన్నాళ్ళిలా
బతుకును బలికావించుకోమంటావు
చిరిగిన చాప, పగిలిన కంచం
కూలిన గూడు సొక్కిగా
నేనొక ఆయుధంలా పదునెక్కుతున్నాను
ఒక ముగింపు కోసం
మరో ఆరంభం కోసం

సాహితీస్రవంతి కదిరి అభివృద్ధి వేదిక నిర్వహించిన జిల్లా స్థాయి
కవితాపోటీలలో ఎద్దుల సిద్ధారెడ్డి మహాలక్ష్మమ్మ స్వారక
పురస్కారాన్ని అందుకున్న కవిత

బగి సడలని బతుకాట “జిగిరి”

- ఎమ్మీ రామిరెడ్డి
9866777870

పెద్దింటి అశోక్ కుమార్

అడవికి దూరమైన మనిషి తనను తాను కోల్పోయాడు. నాగరిక రహదారులపై శక్తికి మించిన పరుగులు తీస్తూ ప్రకృతికి, పశుపక్ష్యాదులకూ, జంతువులకూ దూరం జరిగాడు. ఈ క్రమంలో మనిషి పోగొట్టుకున్నదేమిటో పసిగట్టే పరికరాలు లేవు. ఓ రచయితో కళాకారుడో మరుగునపడిన అంశాన్ని తవ్వి తలకెత్తుకుని, ఆ తాత్విక లోతుల్ని మనకు పరిచయం చేస్తే, ఒళ్లు జలదరిస్తుంది. అయితే అన్నిసార్లు ఇలాంటి అద్భుతం ఆవిష్కృతం కాదు. అరుదుగా మాత్రమే సంభవం. అలాంటి అరుదైన జీవన సృజన... పెద్దింటి అశోక్ కుమార్ రాసిన నవల “జిగిరి”.

చాలా చిన్న విషయం. అనగనగా ఓ కుటుంబపెద్ద పేరు ఇమామ్. భార్య బీబమ్మ. కొడుకు చాంద్. కుటుంబంలోని మరో శాఖ... షాదుల్. షాదుల్ మనిషి కాదు. జంతువు. గుడ్డలుగు. ఇమామ్ దాన్ని ఊళ్లవెంట ఆడిస్తాడు. చాంద్ సాయం చేస్తాడు. బీబమ్మ అమ్మలా చూసుకుంటుంది. ఇమామ్ కు పంచప్రాణాలంటూ ప్రత్యేకంగా లేవు, షాదుల్ తప్ప! అది ఆటలాడి తన కుటుంబాన్ని పోషిస్తోందని మాత్రమే కాదు, తాతల కాలం నుంచీ తమ జీవితాల్లో భాగమైనందుకు. చాంద్ వేజర్ అయ్యేనాటికి ‘బయటి లోకం’ పరిచయమవుతుంది. సర్కారు నుంచి రెండేకరాల భూమిని పొందే అవకాశం వస్తుంది. అయితే, ఓ నిబంధన! గుడ్డలుగును తరిమెయ్యాలి.

ఇమామ్ ఒప్పుకోడు. చాంద్ వట్టు వదలడు.

కొడుకుతోపాటు తన పాలిచ్చి, పెంచిన బీబమ్మ కూడా కొడుక్కి వత్తాను పలుకుతుంది. తండ్రి, అమ్మాకొడుకుల నడుమ వైరం మొదలవుతుంది. చాంద్ క్రూరంగా ఎదురు తిరుగుతాడు. ఎలుగు అమాయకంగా చూస్తుంటుంది. విధిలేని పరిస్థితిలో ఇమామ్ గుడ్డలుగును తీసుకుని అడవికి వెళతాడు. ఇరవయ్యేళ్ల అనుబంధాన్ని అతడు అడవిలో వదిలేశాడా? ఎక్కడ వదిలినా తిరిగి ఇంటికి చేరుకోగల తెలివైన, చురుకైన జంతువును... గత్యంతరం లేక మందు పెట్టి చంపాడా? అసలు ఇమామ్ ఇంటికి తిరిగొచ్చాడా? చదివి తీరాల్సిందే.

ఈ కాస్త కాన్వాసు మీద రచయిత చేసిన అస్త్రవిన్యాసం అసామాన్యం. ప్రస్తావించిన విషయాలు అమూల్యం. రచయిత కొన్నాళ్లపాటు ఇమామ్ ఇంట్లో మకాం వేస్తే తప్ప, వారి ‘బతుకాట’ గురించి ఇంత అద్భుతంగా రాయలేదేమో! జీవనభృతి కోసం గ్రామసీమల్లో జంతువులతో ఆటలాడించే వారి గురించి మనకు తెలుసు. కానీ, ఎలుగులాంటి జంతువును అడవి నుంచి తెచ్చుకోవడం, దాని క్రూర ప్రవృత్తిని మరిపించడం, మచ్చిక చేసుకోవడం, బిడ్డలా సాకడం, దానికవసరమైన తిండి నీరూ ఆలనాపాలనా... ఇంకో కొడుకును పెంచినట్లే.

‘ప్రపంచంలో ఇమామ్ ఒడి ఒక్కటే రక్షణ ఉన్న ప్రదేశం’ అని షాదుల్ భావించే స్థితి ఉత్పన్నం కావడం వెనక ఇమామ్ ఎన్ని త్యాగాలు చేశాడో, దాని సాన్నిహిత్యంలో ఎన్ని

మధురానుభూతులు మూట కట్టుకున్నాడో, ఎంత క్షోభ అనుభవించాడో; దాన్ని మళ్ళీ అడవి పాల్వేయక తప్పని దుస్థితి దాపురించినప్పుడు ఎన్నిసార్లు మానసికంగా మరణించాడో... రచయిత అక్షరబద్ధం చేసిన తీరు అపూర్వం.

ఆరోగ్యం దెబ్బతిన్న షాదుల్ ను ఒక భుజం మీద, చాంద్ ను మరో భుజం మీద ఎత్తుకుని నడి వానాకాలంలో కాలినడకన బయల్దేరిన బీబమ్మ “కొడుకులిద్దరికీ కొంగు కప్పింది”. ఆ తీరున పుట్టింటికి చేరిన బీబమ్మను ఉద్దేశించి ఆమె తల్లి “...గుడ్డలుగుల మన్నువాడ. అది సత్తేంది బతికితేంది. కడుపుల పుట్టిన పిల్ల లెక్క తండ్లాడుతున్నవు” అంటుంది. బీబమ్మ వట్టించుకోదు. పైగా మూగజీవిని బతికించుకోవటానికి పది రోజులు కూలివనికి వెళ్తుంది. గుడ్డలుగును కన్నబిడ్డతో సరిసమానంగా చూసుకున్న బీబమ్మ ప్రేమకు ఈ నవలలో కావ్యసమాన గౌరవాన్ని ఆపాదించడంలో రచయిత ఏమాత్రం అశ్రద్ధ చూపలేదు.

చాంద్ కూడా అంతే ప్రేమతో షాదుల్ కు దగ్గరవుతాడు. దానితో కలిసి ఆడతాడు. పరుగెత్తుతాడు. ఎగిరి దూకుతాడు. ఊళ్లలో ఆటకు వెళ్లేముందు, ఆడి అలసిపోయి ఇంటికొచ్చాక గుడ్డలుగు బాగోగులు చూసే బాధ్యతను మహద్భాగ్యంగా స్వీకరిస్తాడు.

చాంద్ కు నేస్తంలా, బీబమ్మ దగ్గర సంతిబిడ్డలా, ఇమామ్ వెంట నడిచినప్పుడు కుటుంబభారం మోసే పెద్దకొడుకులా... షాదుల్ విభిన్న పాత్రలు పోషించడాన్ని శక్తిమంతంగా చిత్రించారు రచయిత.

బతుకమ్మ ఆడటం, రొట్టె చేయటం, గుర్రం మీద స్వారి చేయటం, కుస్తీ పట్టడం, పల్లీ కొట్టడం, డ్యాన్స్ చేయటం... ఇవన్నీ షాదుల్ కు ఇమామ్ నేర్పిన ఆటలు. ఇందుకోసం అతను పడిన కష్టం అంతా ఇంతా కాదు. ఎలుగు జీవనశైలి, అలవాట్లు, పద్ధతులు... దాన్ని ఆడించేవాళ్ల నైపుణ్యం, వారి సాధకబాధకాలు, వారికి అడవిలో ఉండే అంతర్గత సంబంధాలు... ఇవన్నీ క్షుణ్ణంగా తెలిస్తే తప్ప ఈ నవలా భూమికను సిద్ధం చేసుకోవటం అసాధ్యం.

ఓసారి ఎలుగు తప్పిపోతుంది. దానికోసం ఆలుమగలు చెట్టుపుట్టా వెతుకుతారు. అడవిలో గాలిస్తారు. రాత్రింబవళ్లు కలియదిరుగుతారు. అది తమకు దక్కకుండా పోయిందన్న బాధ కన్నా “...పోతే పోనీ గనీ దాని మూతికి తోలు బెట్టండి... ఆకలితో అది ఒరి సత్తది” అని ఇమామ్ తన భార్యతో అనడం అతని ప్రేమకు పరాకాష్ఠ.

అంతా కష్టసుఖాలు కలగలిసిన ఒక ఆటలా సాగుతున్న ఈ చిన్న కుటుంబం కాళ్ల కింద “భూమి కంపిస్తుంది”.

యువకుడిగా ఎదుగుతున్న చాంద్ కు లోకం భిన్న పార్శ్వాల్లో పరిచయమవుతుంది. ఓ పోలీసు పిలిచి మరీ రెండెకరాల భూమి ఇప్పిస్తానంటాడు. సర్పంచి సరేనంటాడు. ఎమ్మారోవ్ ఒప్పుకుంటాడు. కానీ, ఆట మానెయ్యాలంటాడు. గుడ్డలుగును అడివిలో తోలి రమ్మంటాడు.

భూమి మాట వినగానే చాంద్ లో కలలు ఎగసిపడతాయి. పొలం సాగు చేసుకుంటూ దర్జాగా బతకొచ్చునుకుంటాడు. ఇల్లు, పెళ్లి, కొత్త జీవితం... రారమ్మంటూ అదృశ్యంగా ఆహ్వానిస్తాయి.

తండ్రికి చెబుతాడు. నమ్మడు. “నిజమబ్బా. ఎన్నై మన కష్టాలు తెలిసినోడు. అందుకే నజరు వెట్టిండు. వట్టోడికేం ఎక్కిళ్లు పట్టినయి. మనోడు కాబట్టే ఈ తండ్లాట” అంటూ నచ్చజెప్పే ప్రయత్నం చేస్తాడు.

ఇమామ్ కొట్టిపారేస్తాడు. “అరే పాగల్. పోలీసుల మాటలు ఎట్ల నమ్ముతున్నవురా. బండకు చెమట పుడుతది గని పోలీసోనికి దయ పుట్టది” అంటాడు.

చాంద్ కు భూమిపిచ్చి ముదిరి పాకాన పడుతుంది. అతని కళ్లకు షాదుల్ తనతో పాటు తన తల్లి పాలు పంచుకుని పెరిగిన సోదరుడిలా కాక, క్రూరమృగంలా కనిపిస్తుంది.

తల్లిని తనకు అనుకూలంగా మార్చుకుంటాడు. “నీకు మంచి కోడలు వస్తుంది” అంటూ ఆశ పెడతాడు. ఆ దుర్భర బతుకు నుంచి కొడుకైనా విముక్తి దక్కుతుందన్న నమ్మకంతో బీబమ్మ కూడా ఎలుగును వదిలించుకోవటానికి భర్తపై యుద్ధం ప్రకటిస్తుంది.

ఇంటిపోరు భరించలేక ఇమామ్ తన పెంపుడు కొడుకును అడవిలో వదిలేసి, జీవం కోల్పోయిన వాడిలా ఇంటికి తిరిగొస్తాడు. అమ్మాకొడుకులు ఆనందం పంచుకునేలోపే, మూగజీవి ముచ్చటగా ఇల్లు వెతుక్కుంటూ వచ్చేస్తుంది.

ఆ ఇద్దరికీ కోపం నషాళానికంటుతుంది. ఈసారి ఇంట్లోనే గొయ్యితీసి పాతిపెడదామంటారు. ఇమామ్ ఒప్పుకోదు. చాంద్ వెనక్కి తగ్గడు. బీబమ్మ కూడా ‘గోతి కాడ’ కాపు కాస్తుంది. “థూ... ఇదొక మనిషా” అని భార్యను అసహ్యించుకుంటాడు ఇమామ్.

వ్యూహం బెడిసికొట్టి, ఎలుగు రివ్యూన పైకెగిరి, చాంద్ మీదే దాడి చేస్తుంది.

నువు రావు

ఎంతకీ మృత్యువూ రాదు
రాత్రిళ్ళు పగుళ్ళు
ఒక నిర్దిష్ట ప్రపంచం
చుట్టూ పరిభ్రమిస్తూంది
హఠాత్తుగా ఆ చైతన్యం నుంచి
మేల్ కొంటాను నా విశ్వమంతా
నువు నిండి ఉంటావు
భూమ్యాకాశాలను చేతులుగా చాచి
నీ చేరువుకై వెతుకుతాను
అనంత శూన్యంలో చిక్కుకు పోతానా
ఆరోహణ అవరోహణాలు

అనంతక్షోభ

ఏవి అంతు చిక్కవు
ఏ పాదముద్రలు ఏ గమ్యాన్ని
చేర్చగలవు
ఎన్నికాలాలు
మరెన్నిన్ని పర్యాయాలు
ఎంగిలి పడుతూ నోటి
కాడనుంచి
అన్నమౌతుకులు
అగాధాల్లోకి జారిపోలేదు
అంతే

- లోసాల సుధాకర్

9949946991

ఇది అనాది సత్యం
కలసి రాని దేనికైనా నిరీక్షణ
మహా నరకం అతి మహాక్షోభ
♦
అమావాస్య నిశి లో
వెన్నెలకొరకు వెతకడం
నడి సంద్రంలో వొడ్డును
తడిమి చూసుకోవటం
మరణం మరో పార్శ్వం

‘కన్న కొడుకునే సంపబోతవా’ అంటూ భర్తను రాచి
రంపాన పెడుతుంది బీబమ్మ.

కొడుకైతే ఏకంగా ఉరి పెట్టుకోటానికి సిద్ధమవుతాడు.

అది ఇల్లో నరకమో అర్థం కాని స్థితిలో ఇమామ్ మరో
ప్రతిపాదన చేస్తాడు.

“తెల్లారక ముందే అడవికి దీసకపోత. కంకెడు పొగాకు
ఉప్పిచెక్కల దంచిపోత. అద్దగంటల ఎర్రి లేతది. మనిషిని
గుర్తుపట్టది. ఇంటికి రాదు. అడవిల ఆగమై తిరుగుతది”.

ఇమామ్ మళ్లీ అడవిబాట పడతాడు, ఎలుగును
తీసుకుని.

షాదుల్ మగతనాన్ని మాయం చేసి, ఆటలోకి
దింపటానికి ఇమామ్ ‘బ్రహ్మాదండి, ఉప్పి, విషముష్టి, ఇష్టికాంత
చెక్కలను కషాయం చేసి మాగవెట్టి వారం రోజులు తాగిస్తాడు’.
ప్రకృతి మీద ఆధారపడి బతికే వ్యక్తి... మందైనా మాకైనా
ప్రకృతిలోంచే సృష్టించుకుంటాడు. ఆ విషయాన్ని
సృజనాత్మకంగా ధ్రువీకరించటానికి రచయిత చేసిన కృషి
నవల పొడవునా కనిపిస్తుంది.

దానికి ఎర్రమందు పెట్టడానికి ఇమామ్ నిలువెల్లా
దగ్గమవుతాడు. కుమిలి కుమిలి ఏడుస్తాడు. దాన్ని గొప్పగా
ప్రేమించిన మనుషులే ఇలా ఎందుకు మారారో అర్థం కాక
దుఃఖిస్తాడు. దాన్ని దూరం చేసుకునే ధైర్యం లేక, మళ్లీ
తిరిగిస్తాడు ఇంటికి.

మళ్లీ తల్లికొడుకుల పోరు. మళ్లీ అడవికి.

ఆ తర్వాత ఏమైంది!?

ఎలుగు చెవికున్న బంగారు పోగు మాయం కావటం,

అది హైల్వాన్ మల్లారెడ్డిని మట్టి కరిపించటం, ఎలుగు ఆరోగ్యం
దెబ్బ తినటం... ఇలా అనేక అంశాలు ప్రవాహంలో సహజ
వలయాల్లా సందర్భానుసారంగా వచ్చిపోతుంటాయి.

రచయిత శైలీసౌందర్యం గురించి క్లుప్తంగా చెప్పటం
కష్టమే.

‘ఇమామ్, ఇమామ్ వెంటున్న ఎలుగు ఆమెకు
కదులుతున్న దయ్యాలా కనిపించారు’.

“కడుపున పుట్టినోడు కొట్టిండు. అడవిల పుట్టింది
ఆదుకుంది. ఎవలు నా వోళ్లు... ఎవలు పరాయోళ్లు”.

‘పటపట పండ్లు కొరికాడు. పుటపుట అంగి గుండీలను
తెంపుకొని గోషిని ఎగజెక్కుకొని ముందుకు దుంకాడు’.

“అడ్డెడడ్లకు ఆకులు తెంపబోతే బుడ్డెడడ్లు దుడ్డె
బుక్కిపాయెనన్నట్టు కుంచెడు వడ్ల బిచ్చానికి పోతే సంచెడు
వడ్లు మాయమాయె. మనకు తాలమా తలుపా... కూడినయ్య
కూడినట్టు ఇంటి దగ్గర పోసుక రావాలె”.

ఇలా ప్రతి పేజీలోనూ పాఠకుడికి పండగ చేసే వాక్యాలు
కనిపిస్తాయి.

దగడు, మక్కగటుక, మురుక, పైరో, గటుకబోకె,
సత్తువల్లెం, నూలుపగ్గం, ఎలిత చిటుక, మందుగొట్టం,
జోరతట్టు... అనేక పదాలు పరిచయమవుతాయి.

‘ఆటా’ నవలల పోటీలో ప్రథమ బహుమతి, తెలుగు
విశ్వవిద్యాలయం సాహిత్య పురస్కారం, విద్యార్థులకు
పాఠ్యపుస్తకం, 8 భారతీయ భాషల్లోకి అనువాదం... ఇవన్నీ
కేవలం కొలమానాలు మాత్రమే.

బిగి సడలని, ఊపిరి సలపని అసలైన బతుకాట...
“జిగిరి”.

కవిత

చానా రోజుల తరువాత

ఎట్లా కుచ్చుకుందో తెల్వదు గాని
ముల్లైతే నాటింది.

ముల్లుపారం

- తగుళ్ళ గోపాల్

9505056316

అమ్మముందు
మళ్ళీ చిన్నపిల్లాడిని చేసిన
ఈ ముల్లును తిట్టాలనిపించలేదు.

ఉమ్మురాసి, జిల్లెడుపాలు వోసి
నిప్పుతో కాపుతూ
ముల్లును తీస్తుంటే
రక్తపుమరకల్లా చేతికి
ఒక్కొక్క జ్ఞాపకం.

కంపల మీదంగ, ఒరికొయ్యల
మీదంగ
ఎగిరిదుంకి ఆవుల్ని మర్లేసినంక
తూట్లు పడిన జల్లెడలాగ అరికాళ్ళు.
ఎక్కడ కూర్చుంటే అక్కడ
కాళ్ళను ముందలేసుకొని
ముండ్లను తీయడంతోనే
గడిచిపోయింది బాల్యం.

అందరిలో ఉంటూనే

ఒంటరితనాన్ని మోస్తున్న ఇప్పటి
నొప్పికన్న
ఈ తుమ్మముల్లు నొప్పి
ఏమంత పెద్దది గాదు.

ఇంకా బడిసంచని
నెత్తికి తగిలించుకోకముందే
మనిషికి చీము, నెత్తురు ఉన్నాయని
ఉద్యమపాఠాల్ని నేర్పింది ఈ ముల్లు.

ముల్లును ముల్లుతోనే
తీసిన చేతులు గదా!
అందుకే ఈ పిడికిలికి
ఇంతటి ధిక్కారపు గొంతు.

తుమ్మ, రేగు, కంప
ఎన్ని రకాల ముండ్లో

అరికాళ్ళ సున్నితపువ్వులను తీసేసి
రాయిలాగ బతకడం నేర్పినాయి.

కట్టెలమోపు నడుముకు
తాటాకుల మెల్లెను కట్టి
ముండ్లను ఎట్లా మోయలో
నెత్తినెండ వరుసుకున్న
పచ్చనాకులే నేర్పించినాయి.

కాసిన్ని నూకల్ని ఉడికించడానికి
ఆకలిముండ్లను ఎట్లా మండించాలో
మా మట్టిపొయ్యికే ఎరుక.

చిన్నప్పుడు
బొబ్బలెక్కిన నా కాళ్ళను జూసి
లబ్బరిచెప్పుల్ని కొనియ్యడమే కాదు
నా బతుకుపాదానికి ముల్లునాటకుండ
అక్షరాన్ని తొడిగిండు మా సారు.

వేకువ రూము.

రాత్రికి, పగటికి
మధ్య వారధి.

భూమికి
రాత్రీ, పగలూ
బొమ్మా, బొరుసూ.

భూమి
మరి ఊడల్ని
పీల్చుకుంది.

సరళ రేఖ
ఆకాశాన్నీ, సంద్రాన్నీ
కలుపుతూ.

హైకూలు

- మల్లారెడ్డి మురళీ మోహన్

8861184899

కరెంట్ పోయింది.
మిణుగుర్లు మరింత
ప్రకాశవంతంగా కనిపిస్తున్నాయి.

సంద్రమెంత విశాలమో
సంద్రమన్ని
కవితలు, హైకూలు.

వరద.
మా వీధిలోకి
నది నడిచాచ్చింది.

కరెంట్ తీగెపై
పిచ్చుకలు.
ఎంత క్రమశిక్షణ.

ఇల్లు-
మాట్లాడుతోంది
తలుపుల సాయంతో.

భూమినుండి
వెలుగు చిమ్ముతున్నట్టు
గడ్డిపూలు.

అభిమాన భంగం

- డాక్టర్ మాటూల శ్రీనివాస్
9849000037

రాజారావు తన్నుకొస్తున్న దుఖాన్ని ఆపుకుంటూ పలకరించడానికి వచ్చే వాళ్ళను పలకరిస్తూ వాళ్ళ వోదార్పులనీ సానుభూతినీ భరిస్తూ బట్టలు సర్దుకుంటున్నాడు. ఇవ్వాలన్న వారందరికీ ఉన్న చిన్న చిన్న బాకీలు తీర్చేసి, రెండెకరాల పొలాన్ని ఇష్టం లేకపోయినా కొలుకిచ్చేసాడు. రాజారావు శానిటరీ ఇన్స్పెక్టర్. ఇప్పుడు అక్కడికే నలభై కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న విశాఖపట్నానికి పై అధికారులని బ్రతిమాలి పైరవీ చేసి బదిలీ చేయించుకున్నాడు. పుట్టి పెరిగిన ఊరు వద్దని బ్రతిమాలింది, కానీ ఎంత ఆలోచించినా తన నిర్ణయం సరైనదే అనిపించింది. రెండు బలమైన కారణాలు తన ఊరుని తనకు దూరం చేస్తున్నాయి. మొదటి కారణం, భార్య రాజీ హతాత్మ మరణం. తర్వాత కారణం ఆమెకి ఇచ్చిన మాట. ఆమె వదిలిన పసి జ్ఞాపకం రాజు ను ప్రయోజకున్ని చేయడం. రెండు రోజులు జ్వరం కాసి మూడవ రోజు ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్ళే దారిలోనే తుది శ్వాస విడిచింది రాజి. తల్లి లేని మూడు నెలల పసివాన్ని ఊరు సాకింది. దాన్ని ఊరు అనేకంటే రెండొందల పాతిక గడపల గుమ్మం అంటే బాగుంటుంది. ఒకరికొకరు అనే చందాన అన్ని కుటుంబాలదీ ఒకే ఆశ ఒకే ధ్యాస. మనం బాగుండాలి అంటే ఊరు బాగుండాలి. ఇప్పుడు ఆ పసి వాణ్ని తీసుకుని ఊరు వదిలి వెళ్ళాల్సిన పరిస్థితి రాజారావుది.

ఎన్నో జ్ఞాపకాలతో ఊరు వదిలి బయలుదేరాడు రాజారావు. ప్రభుత్వ స్కాముల్లోంచి మిగిలిన స్కీములతో ఊళ్ళో కాస్తో కూస్తో అందరూ బాగు పడ్డారు. మొదట రెండు తరాలూ రైతు కూలీలుగా మిగిలిపోయినా మూడో తరం చదువుకుంది. చదువు కున్నోళ్ళకి ఆత్మీయతలూ అభిమానాలూ ఉండవంటారు, ఈ ఊరు దానికి భిన్నం. ఇక్కడ అందరూ అక్కలూ అన్నలూ వదినలూ బావలనే పిలుచుకుంటారు. కులాలూ ఉప కులాలూ వర్ణాలూ లాంటి అంతరాలంటే ఏమిటో తెలియని యుటోపియా గ్రామం అంటే ఇదేనేమో అనేట్లు ఉంటుందా ఊరు. సాధారణంగా దాదాపు అన్ని గ్రామాలూ అలా వరసలతోనే ఆత్మీయతను ప్రకటించుకుంటాయి. కానీ, శుభ కార్యాలూ అశుభ కార్యాలూ వారి వారి కులాల ఆచారాల ప్రకారమే జరుపుకుంటూ ఉంటారు. గాంధీ గారి గ్రామ రాజ్యం ప్రభావం ఏమో? మూడేళ్ళ పసిగుడ్డుని ఎనిమిదేళ్ళ బాలునిగా తీర్చిదిద్దిందా ఊరు. వాడు తల్లిని ఎప్పుడూ అడగలేదు. వాడికి ఎందరు తల్లులు తమ మాతృత్వాన్ని పంచి పెంచారో వాడికే తెలీదు. ఆ ఊళ్ళో అందరూ అమ్మలే వాడికి. పేరు రాజైనా వాడ్ని కూడా అందరూ తల్లి పేరుతో రాజీ అనే పిలుస్తారు. ఊళ్ళో చిన్న పెద్దా ఆడపిల్లలు కూడా ఆత్మీయంగా వాడికి జడలు వేయడం, గోరింటాకు పెట్టడం, బొట్టు పెట్టి ఆటపట్టించడం లాంటివి చేస్తూ అభిమానించేవారు. బుల్లి రాజు

గాడు కూడా ఎటువంటి భేషజం లేకుండా ఎంజాయ్ చేసేవాడు. ఇప్పుడు వాడిని వైజాగ్ నగరంలో స్కూల్లో జాయిన్ చెయ్యాలి. అదొక సమస్యగా అనుకుంటున్న తరుణంలోనే తిరుపతి రావు వెంటనే మెదిలాడు రాజారావు మదిలో. రాజారావుకి బాల్య మిత్రుడు తిరుపతి రావు. తన ఊరు వాడూ, వరసకు అన్న అయినవాడు కూడా, వైజాగ్లోనే స్థిరపడి ఉన్నాడు. గుర్తుకొచ్చిన వెంటనే ఫోన్ చేసి విషయం చెప్పాడు.

“ఎక్కడో హాస్టల్లో ఎందుకులేరా? రాజుగాడ్ని నాదగ్గరే ఉంచి చదివిస్తానులే, నువ్వు నిశ్చింతగా ఉండు, వెంటనే బయలుదేరి వచ్చేయండి” అన్నాడు భరోసా ఇస్తూ... తన ట్రాన్స్ఫర్ విషయంలో కూడా ఎంతో సహాయం చేసాడు తిరుపతి రావు.

రాజుకి ఈ వైజాగ్ ప్రయాణం వింతగా కొత్తగా అందోళనగా ఉంది. మొదటిసారి ఊరు వదిలి బస్సు ఎక్కాడు. పట్నంలోకి ప్రవేశించి నవ్వుటి నుండీ తనలో ఏదో తెలియని అభద్రత ఆవహించుకుంది. తెలియని భయం ఏదో వెంటాడుతున్న భావన. అప్పుడే ఊహ తెలుస్తున్న రాజుకు అటో కూడా ఎక్కడం మొదటిసారి. చాల బిజీ చుట్టూ కలయ చూస్తూన్నాడు. రాజారావు కొడుకు రాజుని తీసుకుని తిరుపతిరావు ఇల్లు చేరాడు.

తిరుపతి రావు, అతని భార్య “రా..రా! రాజారావు...ఎలా ఉన్నావు” అంటూ, ఏరా రాజూ!? వీడు అప్పుడే ఎంత ఎదిగిపోయాడో” అంటూ ఆశ్చర్యంగా ఇద్దర్నీ ఇద్దరూ ఆప్యాయంగా పలకరించారు.

గది లోపలనుండి వస్తూ తిరుపతి రావు కూతురు రేఖ “ఎలా ఉన్నావ్ బాబాయి ?“హాయ్ రా! రాజు” అంటూ కలివిడిగా పలకరించింది. వాడ్ని దగ్గరకు తీసుకో బోతుంటే “కొంచెం మంచి నీళ్ళు ఇవ్వరా...దాహమౌతుంది ” అడిగాడు, రాజారావు.

“అయ్యో! మర్చిపోయా” అంటూ తనను తాను స్వగతంగా నిందించుకుంటూ నీళ్ళు తెచ్చింది. ఒక గ్లాసు రాజారావు చేతిలో పెట్టి ఫ్రెడ్స్ నీళ్ళు బాటిల్తో గ్లాసుల్లో పోసింది. రాజుకి మరో గ్లాసులో నీళ్ళు పోసి త్రాగించడానికి ప్రయత్నిస్తుంటే వాడే గ్లాసు తీసుకుని తాగబోతూ మీద పోసుకున్నాడు. “అయ్యో సరిగ్గా...” అంటూ గ్లాసును వాడి మూతికి అందిస్తూ బాబాయి వంక చూసింది “వీడు భలే బుజ్జిగా ఉన్నాడు,,మా బుజ్జు తమ్ముడు”.. అంటూ నీళ్ళు

తాగించింది.

“బంగారం, ఎలా చదువుతున్నవ్? . పరీక్ష లెప్పుడు?” అంటూ గ్లాసు టీపాయ్ మీద పెడుతూ “ఈ సారి కూడా నీవేనా స్కూల్ ఫస్ట్ “ అన్నాడు.

“లేదు బాబాయ్, చాలా కాంపిటేషన్..కష్టపడాలి” అంది రేఖ.

“వీడిని ఇప్పుడు ఎన్నో తరగతిలో జాయిన్ చెయ్యాలి బాబాయ్?” అడిగింది రేఖ.

రేఖ తిరుపతిరావు ఏకైక సంతానం. పదవ తరగతి చదువుతుంది. చిన్నప్పటినుండీ కలెక్టర్ అవుతాను , నేను కలెక్టర్ని అవుతానంటూ దృఢంగా చెప్పేది. ఒకసారి పెద్ద వాన వచ్చి ఊళ్ళో కాలవలన్నీ రోడ్లతో కలిసిపోయి పొంగి ప్రవహిస్తుంటే తమ ప్రక్క ఇంట్లోనే ఉంటున్న చిన్నారి ప్రమాదవశాత్తు కాలవలో పడి కొట్టుకుపోయింది. మూడు రోజుల వరకూ ఆమె ఆచూకీ తెలియరాలేదు. నాల్గవరోజు పాప శవం భోగాపురం సముద్రం వొడ్డున దొరికింది. ఈ సంఘటన రాష్ట్రమంతా సంచలన వార్త అయ్యింది. అ సంఘటన వైజాగ్ని దాని డ్రైనేజీ వ్యవస్థనీ మునిసిపాలిటీ పనితీరునీ, అధికారుల అవినీతిని , వారి నిర్లక్ష్యాన్నీ బట్ట బయలు చేసింది. ఆ సమయంలో జిల్లా కలెక్టర్ తేజస్వినీ చూపిన చొరవ అందర్నీ ఆకట్టుకుంది. ఆమె తీసుకున్న చొరవ ,నిర్ణయాలు పలువుర్ని ఆకర్షించాయి. ఆమె ప్రభావం రేఖ మీద తీవ్రంగా పడింది. అప్పట్నుండీ నేను కలెక్టర్ని అవుతాను అనేది. ఆమె హుషారూ మాటకారి తనం వలన స్కూల్లోకూడా పాపులర్. ఆట పాటలలోనే కాదు, చదువులోనూ దిట్ట.

“నాల్గవ తరగతి, ఎక్కడ జాయిన్ చేద్దాం?”
“ఎక్కడో ఎందుకు రేఖ చదివిన ఇంగ్లీష్ మోడల్ స్కూల్లోనే పెడదాం..”అన్నాడు తిరుపతి రావు.

రేఖ నేటి తరం పిల్ల. తండ్రి స్వేచ్ఛ ఇచ్చినా రేఖ తల్లి మాత్రం బొమ్మరిల్లు సినిమాలో ప్రకాశరాజ్ టైప్. ఆమె వేసుకునే జీన్స్ పైనా, మిడ్డీల పైనా, టాప్స్ పైనా లోదుస్తులపైనా ఎన్నో అంక్షలు పెడుతుంది. వంట నేర్చుకోలేదని , కుట్లు, అల్లికలూ చేతకాదనీ అకారణంగా తిడుతుంది. ఆ విషయంలో ముగ్గురుకీ వాగ్వివాదాలు సర్వ సాధారణం. భారత దేశం ఒక మధ్య తరగతి సమాజం తల్లిని అంత కన్నా గొప్పగా ఆలోచించ నివ్వదు. స్త్రీ పురుషులను ప్రాథమిక హక్కులను స్వేచ్ఛనూ

సమానంగా అనుభవించనివ్వదు ఈ దేశం. కొన్ని ముస్లిం దేశాల తర్వాత ఆడపిల్లమీద ఆంక్షలు అధికంగా ఉన్న దేశం మనది. నేటికీ పాలకులూ ఛాందసవాదులూ నాయకులై పాలకులై పితృస్వామ్య వ్యవస్థని పటిష్ఠ పరిచే మతం పేరుతో, భక్తి పేరుతో ఆడవాళ్ళను మానసిక బానిసత్వంలోనికి నెట్టేయడమో లేదా కుల మతాల పేర రెచ్చగొట్టడమో చేస్తున్నారు. వీధిలో చెత్త సమస్యో, నీటి సమస్యో ఉంది ఒక్కసారి రండమ్మా అంటే రానివాళ్ళు, గుళ్ళో లక్ష కుంకుమార్చన, లేదా గిరి ప్రదక్షిణో ఉందంటే బిల బిలా పరుగెట్టే మహిళా సమాజం మనది. చెప్పుకోవడానికి లౌకిక దేశమే అయినా మతం కులం వర్గం అనేవి ఈ దేశాన్ని పాలిస్తున్నంత కాలం మానవ హక్కులపై ఆంక్షలు పరోక్ష్య ఆధిపత్యం ఇంటా బయటా తప్పవు.

“అవును బాబాయి ? మా జూనియర్ స్కూలు చాలా బాగుంటుంది. అక్కడే పెడదాం”.. అంటూ తిరుపతి రావు రాజారావు, రేఖ నిర్ణయం తీసుకున్నారు.

“సరే నేను ఇక అద్దె ఇంటి వేటలో పడాలి...” అంటూ బయలుదేరబోయాడు. “వేరే ఇల్లెందుకు రా , మొన్ననే కదా! మన వెనక పోర్షన్ ఖాళీ అయింది, ఆ అద్దె ఏదో నాకే ఇవ్వచ్చుగా”.. అన్నాడు నవ్వుతూ తిరుపతిరావు .

“అంత కంటే భాగ్యమా అన్నయ్య !? అన్నీ నువ్వే ఆయి ఉంటే, ఇంక నా కంటే అద్భుతంవంతుడు ఎవరుంటారు చెప్పు”.. కృతజ్ఞతతో అన్నాడు కళ్ళు చివర తడిని అడ్డు కుంటూ, రాజారావు.

“ రా..రా రాజు !” అంటూ వాడి చేయి పట్టుకుని లాక్కుంటూ లోపలి తీసుకెళ్ళింది.

రూమ్ లో అడుగు పెడుతూనే, “ అక్కా!నేనూ నీతో ఉండొచ్చా ,” అన్నాడు నత్తి నత్తిగా

“అందుకే గా నువ్వు వచ్చింది...నువ్వు బాగా చదువుకుని పెద్ద ఉద్యోగం చెయ్యాలి, అదే రాజీ చిన్నమ్మ కోరిక. అర్థం అయ్యిందా?”.. అంటూ వాణ్ణి సుతారంగా బుగ్గ మీద కొట్టింది. రాజుకి మనసు కొంచెం స్థిమిత పడింది. పట్నం వాతావరణం గజిబిజి గానూ, గందర గోళం గానూ ఉంది. పెద్ద పెద్ద భవనాలూ, కార్లు, అంబులెన్సు సైరెన్ మోతలూ, పెద్ద బారులు తీరిన ట్రాఫిక్కు భయపెడుతున్నాయి. ఒక ప్రక్క వింత గానూ, ఒకప్రక్క కొత్తగానూ, ఇంకొక ప్రక్క కొత్త ఇంట్లో అక్క ఆదరణ ఆనందం గానూ, ఉత్సాహం గానూ ఉన్నాయి. పల్లె నుండి

ఒక్కసారిగా పట్నంలోకి ప్రవేశించిన పసివాడి మానసిక స్థితి ఊహించడం కష్టమే. ఒక కొత్త ప్రదేశానికో, దేశానికో వచ్చిన వారికి ఈ పరిస్థితి సహజమే. కల్చరల్ షాక్ అంటారు. త్వరగానే అన్నిటికీ అలవాటు పడ్డాడు, రాజు . రేఖ పరీక్షలూ , రాజుగాడి కొత్త స్కూలూ బాగానే సాగుతున్నాయి. రేఖ ఇంజనీరింగ్ అయ్యింది. రాజు టెన్త్ క్లాస్ పాస్ చేశాడని నారాయణ మోడల్ కాలేజీ లో చేరాడు. కొత్త పరిచయాలూ కొత్త స్నేహాలూ కొత్త వాతావరణం కాలేజీకి బస్సు లో వెళ్లి రావడం, మొబైల్ ఫోన్తో పట్నం కుర్రాడైపోయాడు రాజు.

రేఖ ఎంటర్ ప్రైజ్ పరీక్షలు రాసింది. సివిల్ సర్వీస్ కు మొదటిసారి తప్పడంతో ఈ సారి కష్టపడి చదువుతుంది. రాజుకి కూడా రెండవ సంవత్సరం ఇంజనీరింగ్ పరీక్షలు దగ్గర పడుతున్నాయి. మొదటి రెండు సంవత్సరాలలో చెకౌక మూడేసి సబ్జెక్టుల్లో రాజు తప్పినట్లు ఎవ్వరికీ తెలీదు. రేఖకి అనుమానం తప్ప వాడు ఎంత అడిగినా దాట వేస్తున్నాడు కానీ చెప్పడం లేదు. ఎప్పటికప్పుడు వాడిని మందలిస్తూ ప్రశ్నలు వేస్తూ డౌట్లు తీరుస్తూ వాడిని తన శక్తి మేరకు ప్రోత్సహిస్తూనే ఉంది. కానీ, రాజు ఇప్పుడు ఎక్కువ సమయం మొబైల్ తోనూ లేదా ఒంటరిగా కంప్యూటర్ తోనూ గదిలో తలుపెసుకునే గడుపుతున్నాడు. వాట్స్ అప్ లోని యు ట్యూబ్ లోనూ చాలా బిజీ గా ఉంటున్నాడు . ఎన్నో గ్రూపుల్లో వీడే అడ్మిన్. యూట్యూబ్ లోంచి చెత్తంతా డౌన్లోడ్ చేసి అందరికీ షేర్ చెయ్యడంలో ఎక్స్పర్ట్ గా చాలా బిజీ అయిపోయాడు. మధ్య మధ్యలో ఎవరెవరికో ఫోన్లు చేస్తున్నాడు. మొబైల్ , కంప్యూటర్ హాకింగ్ గురించి మాట్లాడుతున్నాడు . ఇంటర్నెట్ లో పోర్నోగ్రఫీ కి కూడా బానిసైపోయాడు. తెలియకుండానే అతన్ని, అతని సంస్కారాన్ని , ఆలోచనలనీ ఇంటర్నెట్ హై జాక్ చేసేసింది. ప్రభుత్వం ఈ మధ్య బాల్య అశ్లీల సైట్లను బ్లాక్ చేసింది. అలా బ్లాక్ చేసిన సైట్లను రిట్రీవ్ చెయ్యడం దేశ ద్రోహం. అలాంటివాటిలో ఎక్స్పర్ట్ అయిపోయాడు. మొత్తం అశ్లీల వెబ్ సైట్లను అన్నిటిని బాన్ చేయమని ఎప్పటి నుండో మహిళా సంఘాలూ ప్రగతి శీల సంఘాలూ ప్రభుత్వాల మీద వొత్తిడి తెస్తూనే ఉన్నాయి. అయినా, శతకోటి దరిద్రాలకు అనంత కోటి ఉపాయాలు అన్నట్లు అదే యావత్ ఎందఱో యువత దీనికి బానిసలౌతున్నారు. దానికి ఉదాహరణ రాజు. మెల్లగా అతనిలోని అప్పటివరకూ అతనికి తెలియని

అనుభవంలో లేని భావాలు కలగనారంభించాయి.

◆◆◆

తిరుపతిరావు దంపతుల దగ్గర వాళ్ళ ఇంట్లో పెళ్ళి వెళ్లి రావడం అలస్యం అవుతుందని చెప్పి వెళ్ళారు. వాడు గదిలోంచి ఎలాగు టైంకి భోజనానికి రాడు. భోజనం చేసి తన గదిలోకి వెళ్ళింది రేఖ. చాలా సేపటి తర్వాత గానీ రాజుకి ఆకలి గుర్తుకు రాలేదు. కానీ, భోజనం సహించడం లేదు. మరేదో ఆకలి. ఏదో కావాలనే తపనతో తల్లడిల్లిపోతున్నాడు. చెప్పుకునేది కాదు అది, అడిగేది కాదు. తింటే తీరేది కాదు. వరండా లోపలికి బయటకూ పహార్లు చేస్తున్నాడు. ఏమీ తోచడం లేదు. ఈ మధ్య స్నేహితులందరిలో ఇదే చర్చ. తరచూ స్నేహితులతో ఈ లైంగిక వాంఛ దాని విపరీత భావనలమీద చర్చిస్తున్నారు. ఆ సందర్భంలో ఒకరిద్దరు రాజుని రెడ్ లైట్ ఏరియాకు కూడా తీసుకెళ్ళారు. కానీ వీడికి ధైర్యం చాలక పోయింది.

వంటగదిలో కెళ్ళి నీళ్ళు త్రాగి వస్తూ లైట్ వేసి ఉండడం వలన రేఖ ఇంకా చదువుకుంటుందేమో నని మామూలుగా రేఖ గదిలోకి చూసాడు. నిద్ర పోతుంది. ప్రశాంతంగా నిశ్చింతగా నిర్మలంగా నిరాదంబరంగా నిబ్బరంగా నిద్ర పోతుంది. కలలో కూడా ఊహించని ఉత్పాతానికి బలౌతానని ఆమెకు తెలీదు. ఆదరించి ఆప్యాయత పంచి అన్నపెట్టిన చేతనే వాడు మ్రింగేస్తాడని ఊహించలేదు. నెమ్మదిగా ఆమె వైపు అడుగులేసాడు. వాడి మొహంలో ఎటువంటి సంశయం లేదు. వేరే ఏ ఆలోచనా లేదు. భావోద్దేశం కామంగా రగిలి ప్రేరేపించింది. ఆమె మొహం మీద దిండు పెట్టి ఒక చేత్తో అడుముతూ రెండో చేత్తో అమాంతం ఆవెంసు ఆక్రమించేసుకున్నాడు. హఠాత్తుగా జరిగిన దాడి. అమానుష దాడి. మానవ సంబంధం మీద అమానవీయ మృగం చేసిన దాడి. ఆకలి గొన్న కామం, ఆకలి తీరిందాకా ఏ మాత్రం ఏది అడ్డొచ్చినా సహించదు. అది క్రూరత్వానికి కౌమారత్వానికి జరిగిన ఏకపక్ష దాడి. రేఖకు అరవడానికి కూడా ఆస్కారం లేని విధం. ఇచ్చకం తీరిన వరకూ ఇష్టమొచ్చినట్లు ఆమెను అధిగమించి ఆక్రమించుకున్నాడు. తెలిసింది తెలిసినట్లు తోచింది తోచినట్లు చెరిచి సంభోగించాడు. కామన తీరిన వరకూ వాడికి వొళ్ళు తెలియలేదు. తేరుకునే సరికీ అంతా అయిపోయింది. రేఖలో చలనం లేదు. విగతగా మిగిలి పోయింది. అడవిలో తినేసి ఆకుతో మూతి తుడుచుకున్నట్లు

టేబుల్ మీది సీసాలో నీళ్ళు తాగి ఉన్నాడంతో నడుచుకుంటూ బయటకు పోయాడు, రాజు. పాలు త్రాగి పాము కాటేసి పోయింది. ఆకాశం పొడవు ఆకాసానికే తెలుస్తుందంటారు కానీ కామేచ్ఛ లోతు కామానికి కూడా తెలీదు. రాజులో కూడా ఒక పురుషాహంకారి, ఒక అవకాశవాది, ఒక ఉన్నాది, ఒక కామోద్రేకి, నిద్రిస్తున్నాడని కనిపెట్టలేకపోయింది, రేఖ.

◆◆◆

అర్ధరాత్రి దాటింది. లైట్లు వేసి ఉన్నాయి.

“ఇల్లంతా లైట్లు వేసి చదువు కుంటున్నారు. ఎన్ని సార్లు చెప్పినా వీళ్ళు వినరు,” అనుకుంటూ బెడ్ రూమ్ లోకెళ్ళి, కెవ్వన కేక వేసి కుప్పకూలి పోయింది తిరుపతిరావు భార్య. అక్కడికి చేరుకున్న తిరుపతిరావుకు ఏమి జరిగిందో ఊహించలేని అయోమయంలో స్థానువుడై ఉండిపోయాడు. నెమ్మదిగా దగ్గరకెళ్ళి మంచం మీద అస్తవ్యస్తంగా హీనస్థితిలో పడిఉన్న కూతురుని బట్ట సరిచేస్తూ నెమ్మదిగా కదిపి చూసాడు. అర్ధం అయిపోయింది. జరగరానిదే జరిగిపోయింది. రెండు చేతులతో తలపట్టుకుని భార్య ప్రక్కనే చతికిలపడ్డాడు. దుఖమూ, ఏడుపూ కలిసి ఒక్కసారిగా ఒక భయానక శబ్దంలా అతడి నోట్లోంచి వచ్చింది. పిచ్చివాడిలా దిక్కులు చూస్తూ మంచం మీద తల వాలాడు. మళ్ళీ మెల్లగా తలెత్తి కూతురు వంక చూసాడు. మొహం కమిలి పోయి, తల వెంట్రుకలు ముసురుకుని ఉంది. ఎవరు చేసారీ పని? ఎందుకు చేసారీ పని? ఎవరికి ఏం ద్రోహం చేసాం? ఇది దుండుగుల పనా? చుట్టూ కలియ చూసాడు, దొంగలు పనిలా లేదు. రాజు గాడు ఏడి? వాడిని కూడా కొంప తీసి చంపేసారా దుండుగులు ? . ఇంతలో రేఖలో చిన్న కదలిక చూసి గబా గబా ఆమె మొహం మీద నీళ్ళు చల్లి సపర్యలు చేసింది తల్లి. గాల్లోకి పిచ్చిగా చూస్తూ- తిరుపతి రావు. నీళ్ళు ప్రక్కన పెడుతుంటే చిరిగిన గుడ్ల పీలిక ఫ్యాన్ గాలికి ఎగురుతూ అటుగా వచ్చింది. రేఖ కే కాదు ఆమె తల్లి తండ్రులకూ అంతా అయోమయంగా ఉంది. ఏమి జరిగిందని ఆమెను అడిగే సాహసం చేయలేదు వాళ్ళిద్దరూ. అలాగే శూన్యం లోకి చూస్తూ ఎంత సేపు గడిపారో....

తెల్ల వారింది. నైట్ డ్యూటీ నుండి రాజారావు ఇల్లు చేరుకున్నాడు. ఇంకా ఇల్లంతా లైట్లు వెలుగుతున్నాయి. తలుపులు తెరచి ఉన్నాయి. ఏదో పెద్ద ఉత్పాతం

సంభవించినట్లు అర్థం అయిపోయింది. కానీ జరిగింది ఊహించిన దానికన్నా భయంకరమైనది. మంచం మీద బంగారం అని ఆప్యాయంగా పిలుచుకునే కూతురు కాని కూతురు, చనిపోయిన శవంలా కొన ఊపిరితో ..”అయిపోయిందిరా..!అంతా అయిపోయింది. నా కలలన్నీ కాటికి పోయాయి”.. అంటూ బావురు మన్నాడు, తిరుపతి రావు..

ఏమి జరిగిందో అర్థం అయ్యింది. ఎలా జరిగిందో అర్థం కాలేదు. తిరుపతిరావు తన చేతిలోని గుడ్ల పీలిక అందించాడు. రాజారావుకు తన కాళ్ళ కింద భూమి బద్దలైనట్లనిపించింది .గత వారం రాజుగాడి పుట్టిన రోజుకి రేఖ కొనిచ్చిన చొక్కా జేబు గుడ్ల . నారింజ పూవుల పువ్వుల డిజైన్ . అందరూ ఆ రోజు అది చూసి భలే రంగు కొన్నావ్ అని మెచ్చుకున్నారు రేఖని. విలువైన మానవనంబంధాలు పెంపొందించుకోవడానికి కావలసిన లక్షణాలు కొన్ని వున్నాయి.వివేకం? సహనం?? నైతిక నియమాలతో కూడిన ప్రవర్తన? మనోనిగ్రహం? స్వార్థరాహిత్యం? త్యాగశీలత మొదలైనవి. ఇవి ఎవరు ఎవరికీ నేర్పాలి అనేది ఒక సవాలు అయితే, వాటి కొలమానాలు ఏవి అనేది రెండవ ప్రశ్న.నేటి సమాజంలో మనవ అవసరాల రీత్యా ఎవ్వరినీ ఎవ్వరూ నమ్మకూడదు, అలాగే తప్పని పరిస్థితుల్లో అందరూ అందర్నీ నమ్మాలి అనే ధోరణి స్థిరపడిపోయింది.

ఏమిటి గతి ఇప్పుడు? నలుగురి లోనూ ఎన్నో ప్రశ్నలు. “నన్ను క్షమించమని అడిగే అర్హతను కూడా కోల్పోయాను,అన్నయ్య ?,,నా పెంపకంలో ఏ లోటూ లేదనుకున్నాను..మనకు ఇద్దరికీ మంచి పేరు తెస్తాడను కున్నాను ..నిండు జీవితాన్ని హరించే దుర్మార్గుడికి తండ్రినని చెప్పుకోవడానికి సిగ్గుగా ఉంది...తల్లి లేని వాడని జాలి చూపించారు.. జీవితాన్నిచ్చారు ..మీ జీవితాన్నే అంధకారంలో ముంచేసాడు..దౌర్భాగ్యుడు.. ఇదంతా నా వల్లే” ... అంటూ భోరున ఏడ్చాడు, రాజారావు .

అంతలోనే తేరుకుని భయంగా తిరుపతి రావు కళ్ళలోకి చూసాడు. తిరుపతి రావు ఉక్రోశంతో , అవమానంతో జుగుప్సాపూరిత మనసుతో ఎటో చూస్తున్నాడు. కర్తవ్యం బోధపడ కున్నది. తెల్లవారిపోతుంది, ఏది దారి? ఇద్దరిలో ఆందోళన పేరుకుంది.

“వద్దంటుంటే పెద్ద చదువులంటూ ఊరి మీదకి

పంపారోయ్ , జీన్ లూ షోకులూ వద్దంటే వినలేదురోయ్ ‘ అంటూ మధ్యతరగతి మనస్తత్వం ఆమె రూపలోంచి కూని రాగాలతో సోకిస్తుంది..

భార్య శోకం అతన్ని మరింత నిర్విర్యున్ని చేసేస్తుంది. రేఖ ఇంకా లీలగా కదలడానికి ప్రయత్నిస్తూ తల్లి పట్టిన నీళ్ళు నెమ్మదిగా చప్పరించింది.

“సరే.. నువ్వు ఇక్కడే ఉండు చూస్తూ ఉండు.. పోలీస్ స్టేషన్ని వెళ్లి వస్తాను” అంటూ కదలబోయడు రాజు తండ్రి, రాజారావు. ఒక్క ఉదుటున లేచి నిలబడి “ఆగు” అని అరిచాడు తిరుపతి రావు. అసహనంగా అనుమానంగా పాలిపోయిన ముఖం లోంచి రంగులుమారుతున్నాయి, తిరుపతిరావుకి. ఒక్కగానొక్క కూతురు అమానుషంగా చెరచబడి అచేతనంగా ఉంది. అక్క అని పిలుస్తూ కుటుంబ సభ్యునిగా కలిసి మెలిసినవాడు ఇంత దాష్టీకానికి ఒడిగట్టాడు.

“లేదన్నయ్య ...జరిగిన ఘోరం సామాన్యమైనది కాదు, చెప్పుకునేది కాదు. ఎలా చూసినా ఆ పసిదాని జీవితం అర్థంతరంగా ముగిసి పోవడానికి వీలేదు. పోలీసుల పట్టించి వాడికి ఉరి తీయించాలి. నాకు కొడుకే లేడను కుంటాను..” ఉక్రోశంగా అన్నాడు రాజారావు.

“పోలీసులు అడగరాని ప్రశ్నలు అడుగుతారు. విచారణ పేరు వాళ్ళు రేఖను ఇంకా ఇంకా చిత్రపథ చేస్తారు. ఆ దుర్మార్గుడు ఎక్కడ ఉన్నాడో తెలియదు. వాడు దొరికే వరకూ పత్రికలూ, టీవీ లూ అదే పనిగా వాడిని పట్టుకునే వంకతో రోజూ రేఖ ఫోటోలనూ పదే పదే చూపిస్తారు, బ్రేకింగ్ న్యూస్ అంటూ మరింత మానసిక క్షోభకు బలిచేస్తారు. దాన్ని మనం తట్టుకోగలమా? మనల్ని ఈ దుఖం నుండి తేరుకోనీయరు...ఏది దారి?” నెమ్మదిగా అంటూ తల పట్టుకున్నాడు తండ్రి తిరుపతి రావు.

రాజారావు వాదన ఒక తీరుగా ఉన్నా ఎందుకో తిరుపతిరావు అన్నది ముమ్మాటికీ నిజం.

“ఆడ కూతురు జీవితాన్ని నాశనం చేసిన వాణ్ని క్షమించి వదిలేయ మంటున్నావా? ఏం మాట్లాడుతున్నావ్ అన్నయ్య ? వాణ్ని వదిలి పెట్టకూడదు” అని నిశ్చయంగా అన్నాడు రాజారావు.

“లేదు..తండ్రిగా పోలీసులూ,కేసులూ కంటే రేఖ భవిష్యత్తు నాకు ముఖ్యం..అంతకంటే నాబోటి మధ్య తరగతి గాళ్ళకి పరువు ఇంకా ముఖ్యం..”

లేదు అన్నయ్యా ! వాడు చేసిన అపరాధానికి తగిన శిక్ష పడాలి, లోకానికి కనివిప్పు కలగాలి. మరొకడు ఇలాంటి పనికి ఒడి గట్ట కుండా ఉండాలి ..”

“నిజమే నీవన్నది జరగాలి అది జరుగుతుందని నీకు నమ్మకం ఉందా ? వాడికి తగిన శిక్ష వేయించ గలనని నమ్ముతున్నావా? కోర్టులూ పత్రికల సాధింపులూ ఇదంతా రేఖ భరిస్తుందంటావా? అవసరమంటావా??”

మధ్య తరగతి పట్నం బ్రతుకులు. పోలీసు వ్యవస్థ నుండి కానీ న్యాయ వ్యవస్థనుండి గానీ ఎటువంటి సహకారం ఉండదు. అడుగుడుగునా అవినీతి దోపిడీ. ఈ పరిస్థితులలో జరిగిన ఘోరాన్ని అందరిలో పెట్టడం వలన ఒరిగేదేముంది? బజారున వడ్డం తప్ప అన్న వాస్తవ ఆలోచన వారిని నిలదీసింది.

సరే ఏమి చేద్దాం అంటావు నువ్వు? నెమ్మదిగా డైనింగ్ టేబుల్ కుర్చీ దగ్గరగా లాక్కుని అడిగాడు, రాజారావు. రేఖ కొంచెం కుదురుకుంది. కానీ, ఉలుకూ పలుకూ లేదు. ఆమె మానసిక పరిస్థితి ఊహకు అందని రీతిలో పరిభ్రమిస్తోంది. దగ్గరగా మంచం మీద కూర్చుని తల్లి వీళ్ళ సంభాషణ వింటూ.. “ముందు బిడ్డని ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్ళండి రక్తస్రావం జరుగుతూ తుంది”, అంది కంగారుగా తడిచిన రేఖ దుస్తుల్ని తడిమి చూస్తూ..

“అయినా అయిన గోల చాలు. ఇంకా నా కూతుర్ని బజారుకి ఈడ్చకండి. ఎలాగోలా అయ్యే పని చూడండి,” ఇద్దరి మగాళ్ళ సంభాషణ విని అంది, జరగబోయే విషయన్ని అర్థం చేసుకుని.

“ముందు ఆసుపత్రికి తీసుకు వెళదాం , మిగతావి ఆలోచిద్దాం ...” అన్నాడు రేఖ తండ్రి తిరుపతిరావు.

రేఖ తల్లి ఆమె లేవబోతూ ఉంటే

“నేను ఎక్కడికీ వెళ్ళను , అమ్మా ! కొంచెం కాఫీ ఇస్తావా?” సన్నని గొంతు తో నిబ్బరంగా అడిగింది రేఖ .

తల్లి ఇచ్చిన కాఫీ త్రాగి “కొంచెం సేపు నిద్రపోతానమ్మ” అని కళ్ళు మూసుకుంది రేఖ.

◆◆◆

రాజు రావు ఇల్లు ఖాళీ చేసి వెళ్ళిపోయాడు. తిరుపతి రావు కూడా అతన్ని వారించలేదు. రాజు ఆచూకీ తెలియ రాలేదు. గడిచి నెల దాటింది. రాజారావుని అవమాన భారం క్రుంగ దీసేస్తుంది. కొడుకు కనిపిస్తే సరికేయాలన్నంత రోషంతో ఉన్నాడు. ఒక రోజు ఉదయాన్నే సెల్ మోగింది,

ఎత్తి హలో అనే లోగా

“తప్ప చేసాను నాన్నా. నాకు చచ్చి పోవాలని ఉంది ఒక్కసారి నిన్ను చూసి చచ్చి పోతాను నాన్నా...” అని ఫోన్ లో ఏడుస్తున్నాడు.

“పది గంటలకు ఆఫీసుకు రా...” అని మరొక మాట మాట్లాడకుండా ఫోన్ పెట్టేసాడు, రాజారావు.

ఆఫీసు కేంటీన్లో తండ్రి కొడుకులు ఎదురెదురుగా కూర్చున్నారు. నిశ్శబ్దం మాట్లాడుతుంది. నిశ్శబ్దమే ప్రశ్న. నిశ్శబ్దమే జవాబు. నిశ్శబ్దమే పశ్చాత్తాపం. ఇద్దరినీ నిశ్శబ్దం శాసిస్తుంది. రాజు మానసిక పరిస్థితి కూడా అంతంత మాత్రంగానే ఉంది. చిన్నప్పుడు ఊళ్ళో అందరివాడై బ్రతికాడు. ఇప్పుడు తనకు తనే శత్రువైయాడు. అక్క అని ఆప్యాయంగా పిలుచుకునే రేఖ జ్ఞాపకం రాగానే వొళ్ళు భయంతో కంపించిపోతుంది. రాజారావు తన చేతి సంచని టేబుల్పై ఉంచాడు. నిశ్శబ్దంగా నడిచి ప్రక్కనున్న మెట్లు ఎక్కి పైకి వెళ్ళాడు. నాన్నకు ఒక మాట చెప్పి పోలీసులకు లొంగిపోదామని నిరీక్షించి చూసాడు రాజు. ఇంతలో బయట ఏదో గోలగా ఉందని తండ్రి సంచి పట్టుకుని రాజు బయటకు వచ్చి చూసాడు. రక్తపు మడుగులో రాజారావు అప్పటికే తనను తనను తాను శిక్షించుకున్నాడు.

◆◆◆

పోలీస్ కమీషనర్ ఆఫీసుకు ఇంటర్నెట్ కెఫేలు నడుపుతున్న ఆపరేటర్లందరూ పోలీసు వేన్లో తీసుకు రాబడ్డారు. కొత్తగా వచ్చిన కమీషనర్ సూచనల మేరకు అడ్డగోలుగా నడుపుతున్న విడియో షాప్ లనూ, ఇంటర్నెట్ సెంటర్లను ఇప్పటికే సీజ్ చేసారు. సుమారు పాతిక మంది లిస్టులో దాదాపు అందరి మీద రహస్యంగా నీలిచిత్రాల వ్యాపారం చేస్తున్నట్లు అభియోగాలున్నాయి. వాళ్ళందరినీ కమీషనర్ చాంబర్లోనికి ప్రవేశపెట్టారు. అట్టే సమయం తీసుకోకుండా “వీళ్ళందరి చేత బైండ్ ఓవర్ రాయించుకొని వీళ్ళ లైసెన్సులు రద్దు చేయండి. డిస్ట్రిక్ట్ జడ్జి అనుమతి తీసుకున్నాను...మున్సివల్ కమీషనర్ తో కూడా మాట్లాడాను...కేసు విచారణ పూర్తి అయ్యే వరకూ వీళ్ళు ఊరు వదలకూడదు. ప్రత్యామ్నాయంగా వీరందరూ కాంట్రాక్ట్ సానిటరీ వర్కర్లుగా చేరి, నగరాన్ని శుభ్రం చేయాలి.” అని అందరి వంక ఒక తీక్షణమైన చూపు సారించి, తన పనిలో నిమగ్నమై పోయింది పోలీస్ కమీషనర్ రేఖ. అందరితోపాటూ భారంగా బయటకు నడిచాడు రాజు.

◆

రెక్కలున్నాయి నాకు
నేను నా కిష్టమైన సముద్రం మీద
విగురుతా -

అద్దం నిషేధించిన ప్రదేశాల్లోకి
నిర్భయంగా నిస్సంకోశంగా
వెళ్ళి వాలతా
ముఖానికి ముసుగేసి
మొండెంతో బతకనెప్పటికీ
ఏ దొంగ చీకట్లో

రెక్కలున్నాయి నాకు
బుద్ధిగా చదువుకుంటా!
ఏ పద్యంలో ఏ రహస్యం ఉందో
ఏ కత ఏం విప్పుతుందో
నిరంతర విద్యార్థిని
వెతుక్కుంటా -
అనుకుంటే
అవసరమనుకుంటే
ఒక పొద్దంతా చేపల వేటలో
చెరువులు చుట్టూ
దరువులు చుట్టూ తిరుగుతా

ఇష్టమైన స్నేహితుని కోసం
ఇష్టంగా రోటి పచ్చటి నూరుతా
ఉన్న కష్టం చెప్పుకుంటా
ఉన్నంతలో ఉంటా
ప్రియ మిత్రుని సన్నిధిలో
మనసు తేలికపడే కన్నీరవుతా

అత్యవసరంలో
ఆపదలో
రేపన్నది ఆలోచన లేకపోవడం
అడిగితే ఉన్నది ఇవ్వడం
ఎలా తప్పవుతుందని
నిలదీస్తా నిలబడతా

రెక్కలు

నచ్చినా
ఎవరికి నచ్చకపోయినా
నన్ను నన్నులా బతకనివ్వని
నన్ను బానిసని చేసే
ఏ నీతికైన
ఏ సూక్తికైన మంటబెడతా

రెక్కలున్నాయి నాకు
ఉలి, సుత్తి ధరించి
పక్క వాణ్ణి చెక్కుతూ
అనుక్షణం
పరాయి వ్యక్తిని
వేలెత్తి చూపే
ఏ దద్దమ్మనైన
గుండె వాకీట్లోంచి
దూరంగా విసిరేస్తా

రెక్కలున్నాయి నాకు
మట్టిలో పొర్లాడతా
మట్టిలో స్నానం చేస్తా
మట్టిలో మొక్కనె పైకి లేస్తా

సాధారణ కాంక్షను
స్వచ్ఛమైన వాంఛను
బలికోరే
ఏ ఆంక్ష కైన
ఎదురెండే నేను!
ఏ పెద్దరికానికైన
ఎదురాయే నేను!

- రవి నన్నపనేని
799 3981211

రెక్కలున్నాయి నాకు
నా రెక్కల మీద కన్నేసి
ఆయుధం గురిపెట్టిన
ఏ వేటగాడికి లొంగను
హుకుం నా బద్ద శత్రువు!
ఆజ్ఞ నా విరోధి!!

రెక్కలున్నాయి నాకు
రెక్కల్లో ఇటువైపు కంటే
అటువైపు
చంద్రుడి ఆ రెండో వైపుకి
ప్రయాణిస్తా
పువ్వుంటే ప్రపంచం
ఎక్కడ ఉంటుందో
ఎలా ఉంటుందో అన్వేషిస్తా-

జీవిత పోరాటమంతా
యుద్ధమంతా
ఉన్న రెక్కల కోసం కాదు
ఉండాలని రెక్కల కోసం

**ఒక
సజీవ దృశ్య
కావ్యం**

**- మందరపు హైమవతి
9441062732**

జీవితంలో అన్నిదారులు మూసుకు పోయినప్పుడు కూడా ఒక దారి మాత్రం తెరిచే వుంటుంది. ఆ దారిలో పయనించి బ్రతుకునొక విజయపతాకంగా ఎగరవేయడమే మానవలక్ష్యం. ఈ ఆశావహ దృక్పథమే మల్లేశం కథకు మూలసూత్రం చేనేత కార్మికుల కుటుంబాల్లో వెలుగులు నింపిన ఆసు యంత్రాన్ని కనిపెట్టిన చింతకింది మల్లేశం జీవిత కథే మల్లేశం చలనచిత్ర కథాంశం.

మల్లేశం చివరకు కుటుంబం. తెల్లవారిన దగ్గర నుంచి బట్టలు నేయడమే వారి కులవృత్తి. ఆసుపోసేటప్పుడు దారాన్ని చేత్తో తిప్పుతుండాలి. పొద్దున లేచిన దగ్గర నుంచి, రాత్రి నిద్రపోయేవరకు ఈ పని చేయడంతో వాళ్ళమ్మ తరచు భుజంనొప్పితో బాధపడుతూ ఉండేది. మల్లేశం అమ్మకాదు చేనేత కుటుంబాల్లో స్త్రీలందరి బాధాకర పరిస్థితి ఇదే.

మల్లేశం చిన్నప్పుడు బళ్ళో చదువుకుంటున్నప్పుడే తల్లి బాధ చూడలేక “అమ్మా! నేను పెద్దయ్యాక నీకోసం ఆసుయంత్రాన్ని తయారుచేస్తాను. నీ కష్టాలు తీరుస్తా” నంటాడు. అప్పుడు వాళ్ళమ్మ “ఇప్పుడు ఇలాగే అంటావు పెద్దయ్యాక పెళ్ళి చేసికొన్నాక ఈ అమ్మను మరిచిపోయి పెళ్ళాం కొంగుపట్టుకొని తిరుగుతావు” అని అంటుంది. కాదని చెప్తూ నీ కష్టాన్ని గట్టెక్కిస్తాను అని గట్టిగా చెప్తాడు.

తండ్రి తానొక్కడే బతుకు బండి లాగలేక చిన్నప్పుడే కొడుకు మల్లేశం చదువు మానిపిస్తాడు. తన బళ్ళో చదివే విద్యార్థి బడి మానేసాడని తెలిసి మాస్టారు మల్లేశం ఇంటికి

వెళ్ళి మల్లేశాన్ని బడికి పంపించమని అడుగుతాడు. తండ్రి నిర్వృంద్యంగా మల్లేశాన్ని బడికి పంపిస్తే నోట్లోకి మెతుకులు పోవడం కష్టమని చెప్తాడు. చివరకు మాస్టారు మల్లేశానికి ఒక నిఘంటువు ఇస్తాడు. ఏదైనా మాటకు అర్థం తెలియకపోతే దీనిలో చూసుకోవచ్చు అని చెప్తాడు.

అప్పటినుంచీ మగ్గం పనిచేస్తూ, ఆసుయంత్రం తయారుచేయడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. మల్లేశం కుటుంబం ఆర్థికంగా వెనకబడిన కుటుంబం. యంత్రం తయారుచేయడానికి అవసరమైనన్ని డబ్బులు కూడా వుండవు. ఒకసారి కోపం వచ్చి యంత్రం తయారు చేయడానికి వాడిన ఇనప వస్తువులను అమ్మేస్తాడు. ఒకసారి పూర్తిఅయింది అని నిశ్చింతగా వుండే సమయంలో మోటారు కాలిపోతుంది. డబ్బులకోసం అప్పులు చేస్తాడు. అప్పుల వాళ్ళు ఇంటిమీదకి వచ్చి బాకీ తీర్చమని అడుగుతారు. తండ్రి వారి మాటలు విని “చీ ఈ యంత్రమే దరిద్రపుది. ఇది ఇంట్లో ఉన్నప్పటినుంచి శనిపట్టుకొంది” అని ఆ యంత్రాన్ని కాలేస్తాడు. మల్లేశం మంటల్లో కాలిపోతున్న ఆ యంత్రాన్ని మంటల్లోనుంచి బయటకు తీసుకురావాలని ప్రయత్నిస్తాడు కానీ ఆ ప్రయత్నం విఫలమౌతుంది. తన స్నేహితులు, ఊళ్ళో వాళ్ళు అందరూ యంత్రాన్ని తయారుచేయడంలో విఫలమయ్యాడని ఎగతాళి చేస్తారు. ఐనా సరే తన ప్రయత్నాన్ని మానడు. మళ్ళీ మళ్ళీ ప్రయత్నిస్తాడు. చివరకు విజయం సాధిస్తాడు. మల్లేశంతోపాటు ప్రేక్షకులు ఆనందిస్తారు.

ఈ సినిమాలో మనసును కదిలించే దృశ్యాలు ఎన్నో ఉన్నాయి తండ్రి మల్లేశం చెక్కతో చేసిన యంత్రాన్ని కాలేస్తాడు. ఆ మంటలనుండి తను కష్టపడి తయారుచేసిన యంత్రాన్ని కాపాడుకోవడానికి పరుగెత్తుతాడు. తల్లి, భార్య బలవంతంగా ఆపుతారు. ఆ యంత్రం కాలిపోతుంటే చూడలేకపోతాడు పిచ్చెక్కిపోతాడు, ఏడుస్తాడు. చివరకు ఆ రోజు రాత్రి ఆ బాధ తట్టుకోలేక ఇంట్లో నుంచి బయటకు ఊరికి దూరంగా వెళ్ళిపోతాడు. ఆత్మహత్య చేసికోవాలనుకొంటాడు కానీ ఆ సమయంలో తల్లి చెప్పిన మాటలు “జీవితంలో అన్ని దారులు మూసుకుపోతాయి కానీ ఒక దారి తెరచుకొని ఉంటుంది” గుర్తుకు వస్తాయి. ఇక అప్పుడు లేచి ఇంటికి వస్తాడు.

ఒకానొక సందర్భంలో యంత్రం తయారుచేయడానికి డబ్బులు అవసరం వస్తాయి. ఎవర్ని అడిగినా మొండిచెయ్యి చూపిస్తారు. చివరకు వాళ్ళ వూళ్ళో వున్న ధనవంతుణ్ణి డబ్బు అప్పిమ్మని అడుగుతాడు. దానికి “చిన్నప్పుడు నువ్వు నన్ను ఆటలో ఓడించావు ఇప్పుడు తప్పయిందని చెప్పి నా కాళ్ళు మొక్కు” అంటాడు. ఆ మాటలకు కోపం వచ్చి అక్కణ్ణుంచి బయటకు వచ్చేస్తాడు మల్లేశం.

ఒక రూపాయి వస్తుందంటే ఎన్ని పనులైనా, ఎలాంటి నీచమైన పనులైనా చేస్తారు చాలామంది. కానీ ఇక్కడ నాయకుడు మాత్రం తన ఆత్మగౌరవానికి భంగం కలిగించే పనులు చేయకుండా అసలైన ధీరోదాత్త నాయకుడు అనిపిస్తాడు.

మల్లేశం వాళ్ళది సమిష్టి కుటుంబం. తన పెళ్ళయ్యాక తల్లిదండ్రుల ఇంట్లోనే వుంటాడు. పెళ్ళయిన కొత్తలో భార్యను తన వీపుమీద ఎక్కించుకొని ఇంట్లో తిరుగుతుంటాడు. తండ్రి రాగానే సిగ్గుపడి దించేస్తాడు. భార్యభర్తలైనా వెగటు శృంగారం చూపించదు దర్శకుడు. భర్తకు భార్యపట్ల ఉన్న ఇష్టాన్ని, ప్రేమని ఆ దృశ్యంలో అత్యంత సహజంగా ఆవిష్కరిస్తాడు. మరో ముఖ్యమైన ఘట్టం మల్లేశం భార్య గర్భవతి అవుతుంది. డాక్టర్లు ఆమెను ఏ వని చేయకుండా విశ్రాంతి తీసుకొమ్మంటారు. మల్లేశం అన్ని పనులు చేస్తాడు. భార్యను కంటికి రెప్పలా కాపాడుకొంటాడు.

ఆ సమయంలో భార్యకు చపాతీలు చేసి పెడతాడు. చపాతీని హృదయం ఆకారంలో చేసిపెడతాడు. దానికి భార్య చాలా సంతోషిస్తుంది. కష్టమైన ఆకృతిలో ఇంకోటి చేయమంటే

నెమలి ఆకారంలో మరో చపాతీ చేసి ఇస్తాడు. భలే కొత్తగా వుంటుంది ఈ దృశ్యం.

ఒకరోజు సాయంత్రం మల్లేశం ఇంటికి రాగానే భార్య తమ కుటుంబంలోకి మరొకరు రాబోతున్నారని చెప్పే సందర్భంలో కంచంలో రెండు కళ్ళు, ముక్కు నోరు వేసి చూపిస్తుంది. దాన్ని అర్థం చేసికొని ఆనందంతో పరవశిస్తాడు మల్లేశం. తమ మధ్యకి ఒక పిల్లో, పిల్లాడో రాబోతున్నారనే విషయాన్ని ఇంత కళాత్మకంగా చెప్పడం ఇటీవల సినిమాల్లో మనం ఎక్కడా చూడలేదు.

మల్లేశం కష్టపడి యంత్రాన్ని కనిపెడతాడు. ఊరందరు వచ్చి చూస్తారు, మెచ్చుకొంటారు తల్లి వచ్చి చూస్తుంది, తండ్రి మాత్రం రాడు. మల్లేశం వెళ్ళి తండ్రిని పిలుస్తాడు. ఐనా చూడటానికి బయటకు అడుగువెయ్యడు, ఏడుస్తాడు. అప్పుడు మల్లేశం తండ్రి భుజంమీద చెయ్యేసి, తను వెంటబెట్టుకొని తీసుకువచ్చి చూపిస్తాడు. ఇక్కడ తండ్రి కొడుకుల అనుబంధాన్ని సహజ సుందరంగా చిత్రీకరిస్తాడు. ఒకప్పుడు కొడుకు తయారుచేసిన యంత్రాన్ని కాలేశాను కదా! ఏ ముఖం పెట్టుకొని చూడను అనేది తండ్రి మనసులో సందేహం. కొడుకు తన ప్రవర్తనతో తండ్రిలో ఆ భావాన్ని తొలగిస్తాడు.

యంత్రం తయారుచేయడానికి భర్త తన నగలు అడిగితే మొదటిసారి ఇవ్వనన్న భార్య రెండవసారి మొత్తం నగలు మూటకట్టి ఇస్తుంది. యంత్రం తయారు చేస్తున్నపుడు దారం ఒకవైపే తిరుగుతుంటే అలా కాదు ఇలా అని చెప్తుంది. డబ్బు సంపాదించే ప్రయత్నంలో భర్త పూలమ్మడంలో విఫలమైతే పూలు ఎలా అమ్మాలో వివరించి చెప్తుంది. భర్త తనకు హృదయం ఆకారంలో చపాతీ చేసిచ్చినపుడు” మీ మనసులో యంత్రంతోపాటు నాకు కూడ స్థలం ఉందన్నమాట” అని అంటుంది.

పెళ్ళికాకముందే మల్లేశం పద్మను చూచి ఇష్టపడడం, కట్నం లేకుండా పెళ్లాడడం అతని ఉదాత్తతను తెలియచేస్తోంది. మృట్టింటి వాళ్ళు తన భర్తను అవమానించినపుడు అక్కడ ఉండకుండా భర్తతో వచ్చేయ్యడం, భార్య భర్తలంటే ఒకరికోసం ఒకరు బ్రతకడం ఒకరి కష్టసుఖాల్లో మరొకరు తోడు నీడగా వుండడం అనే దాన్ని తెలియపరచారు.

సినిమా అంతా సహజంగా మన పక్కింట్లో వుంటున్న ఒక చేనేత కుటుంబాన్ని చూస్తున్నట్లే ఉంటుంది ఎక్కడా ఖరీదైన

సెట్టింగులు, అనవసర అలంకరణలు ఉండవు.

సినిమా మొదట్లోనే 1984 అని సంవత్సరం వేస్తారు. అప్పటి పిల్లల ఆటలు అన్నీ చూపిస్తారు. గోళ్ళిపాటలు, ఇసుకలో గాజు ఆటలు, వాగుల్లో ఈత కొట్టడాలు అన్నీ అద్భుత దృశ్యాల్లో ఒకటి రెండు చోట్ల తప్ప ఇంగ్లీషు మాటలు వినబడవు.

సోదె చెప్పడం, తోలుబొమ్మలాటలో భావన ఋషి గురించి చెప్పడం, తెలంగాణా జానపద కళల్ని సందర్భానుసారంగా చూపించడం చాలా బాగుంటుంది.

అప్పటి చేనేత పనివారి ఇళ్ళు, ఆ పరిసరాలు అన్నిటినీ దర్శకుడు సహజసుందరంగా చిత్రీకరించాడు. 5,6 తరగతులే చదివినా ఆసుయంత్రం తయారుచేసిన మల్లేశం ఒకసారి యంత్రం ఆగిపోయినప్పుడు దాన్ని ఎలాగా ముందుకు తీసుకెళ్ళాలో అర్థంగాక ఇంజనీరింగ్ కాలేజీకి వెళ్ళాడు. అక్కడొక విద్యార్థినిని అడుగుతాడు. “మేము పరీక్షల కోసం చదువుతాము అంతేగాని మాకేవిధమైన జ్ఞానం లేదని చెప్తుంది. కాలేజీ ప్రిన్సిపాల్ దగ్గరకు వెళ్ళి తను వేసిన ఫ్లాను చూపిస్తాడు. ఇలా తయారు చేయడం కష్టమంటాడు. కుర్చీలో నుంచి లేచి వచ్చి మల్లేశాన్ని అభినందిస్తాడు. చివరిలో అసలు చింతకింది మల్లేశంతో మాట్లాడించడం బాగుంటుంది.

ఈ సినిమాలో మల్లేశం వ్యక్తిత్వం గొప్పది. చిన్నప్పటినుంచీ అతనికి తల్లంటే అభిమానం. తల్లికి భుజంనొప్పి వచ్చిందని, దాన్ని తగ్గించాలని, అందుకు యంత్రాన్ని కనుక్కోవాలని అప్పుడే అనుకొంటాడు. ఆసుయంత్రం తయారుచేయడంలో ఎన్ని ఆటంకాలు వచ్చినా, ఆ సంకల్పం మానుకోడు. ఎన్ని విఘ్నాలు వచ్చినా వాటితో పోరాడి పని సాధించేవారే ధీరులని భర్తహరి సుభాషితాల్లో చెప్తాడు. అలాటి ధీరుడు మల్లేశం. ఒక సందర్భంలో మల్లేశం తయారుచేసిన యంత్రం సరిగ్గా పనిచేయడంలేదని ఊళ్ళో వాళ్ళందరూ ఎగతాళి చేస్తారు. ఇంట్లో వాళ్ళు కూడా ఆ యంత్రం జోలికి వెళ్ళద్దు అని చెప్తారు. కానీ మల్లేశానికి కళ్ళుమూసినా, కళ్ళు తెరచినా ఆ యంత్రం గురించి ఆలోచనలే. ఒకసారి భార్యతో అంటాడు. “దీని గురించి ఆలోచించకూడదు అని అనుకొంటాను కానీ నాకు చేతకావడం లేదు. దాని గురించే నా ఆలోచనలన్నీ” అని చెప్తాడు. చివరికి కష్టపడి యంత్రం తయారు చేస్తాడు. వాళ్ళ అమ్మ కళ్ళలో వేయి పున్నముల వెలుగులు సృష్టిస్తాడు.

ఈ సినిమా ఒక స్ఫూర్తిదాయకమైన సినిమా. తాము

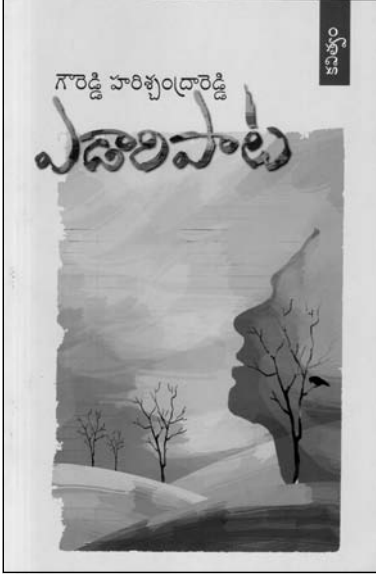
నేసిన బట్టలు అమ్ముడుపోక, కడుపునింపుకోవడానికి నాలుగు మెతుకులు దొరక్క నెలలు తరబడి అల్లాడిపోతూ ఆత్మహత్యలు చేసికొన్న నేతన్నలు వెతల కతలు మనందరికీ తెలిసినవే. ఆసుయంత్రాన్ని కనిపెట్టి వారి కష్టాల్ని గట్టెక్కించిన మల్లేశానికి చేనేత కార్మిక స్త్రీలందరూ ఋణపడిపోతారు.

ఈ సినిమా విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, భార్యాభర్తలు, కొడుకులు, కోడళ్ళు, తల్లిదండ్రులు అందరూ చూడదగినది. మూసపోసిన వ్యాపార సినిమాల వెల్లువలో అరుదుగా వచ్చిన ఒక మంచి చిత్రం ఇది. సినిమా హాలు నుంచి బయటకు రాగానే మరచిపోయే విలువలు లేని సినిమాల యుగంలో పిచ్చిమొక్కల మధ్య మల్లేశానికంటే మంచిసినిమా మల్లేశం. కురిసే కాసుల వర్షం గురించి ప్రలోభపడకుండా మనసు కదిలించే మంచి చిత్రాన్ని తీసిన దర్శకుడు రాజ్ గారికి శతకోటి అభినందనలు. ఇలాటి మంచి చిత్రాలకు ప్రభుత్వం వినోదంపన్ను మినహాయించాలి. జాతీయ చలన చిత్రాల పోటీల్లో మన తెలుగుచిత్రాలకు ఎప్పుడూ గుర్తింపురాదని బాధపడుతుంటాము. ఈ సినిమాకు జాతీయస్థాయిలో మంచి గుర్తింపు రావాలని కోరుకుంటున్నాను. నాయక, నాయికలుగా అనన్య, ప్రియదర్శి పాత్రలో జీవించారు. మల్లేశం తల్లిదండ్రులు మిగిలినవారు తమ సహజ నటనతో సినిమాకు వన్నె తెచ్చారు. గోరటి వెంకన్న మొదలగు కవుల కలాలు జానపద నడకలతో ఒయ్యారాలు ఒలకపోశాయి. పెద్దింటి అశోక్ గారి మాటలు భూమిలోనుంచి సహజంగా నీటి ఊటలా కథకు బలాన్ని చేకూర్చాయి. చాలాకాలం తర్వాత ఒక మంచి సినిమా చూసిన అనుభూతిని సొంతం చేసికొంటారు ప్రేక్షకులు.

కొసమెరుపు ఏమిటంటే మల్లేశం పాత్రలో జీవించిన ప్రియదర్శి ప్రఖ్యాత సాహితీవేత్త, కవి పులికొండ సుబ్బాచారిగారి కుమారుడు అని తెలిసి మనసులో ఒక ఆనందోద్వేగం, సుబ్బాచారిగారు కూడా ఈ సినిమాలో నటించారు. మన రచయితల జాతికి చెందినవారనే ఒక ఆత్మీయతా పరిమళం మనసులో.

మల్లేశం తల్లిగా రూపాన్ని ఆ పాత్రకు ప్రాణం పోసింది. ఏలే లక్ష్మణ్ చిత్రాలు ఈ సినిమాను ఒక మనోహర కావ్యంగా తీర్చిదిద్దాయి. చాలా కాలం మన మనసులను వెంటాడుతుంది.

ఒక చేనేత కుటుంబం ఆత్మహత్యతో మొదలైన ఈ చిత్రం చేనేత బ్రతుకులలోని వెతలను అత్యంత సహజంగా ఆవిష్కరించిన ఒక సజీవ దృశ్యకావ్యం. ♦

గొరెడ్డి హరిశ్చంద్రారెడ్డి

కవిత్వపు చైతన్యగీతిక

- కెంగార మోహన్
94933 75447

“అందమైన మనిషి, అందమైన పుష్పం, అందమైన విన్యాసం, అందమైన ఉషోదయం, అందమైన వెన్నెల, అందమైన మానవ సంబంధాలు, అందమైన కొడవలి, అందమైన ఇల్లు, ఇలా సామ్యంలేని వివిధ వస్తువులు, విషయాల్లో మానవుడు సౌందర్యం దర్శిస్తాడు”-డా.బి.సూర్య సాగర్(సాహిత్యం - సౌందర్యం)

కవి చూసే కోణం, కవికున్న సామాజిక దృక్పథం వల్లే బలమైన కవిత్వం జనియిస్తుంది..పదికాలాలు నిలబడుతుంది. ఇటీవల రాస్తున్న కవులు ముఖ్యంగా వర్ణమాన కవులు చాలా త్వరగా కవిత్వనాడి పట్టుకున్నారు. పేలవమనడానికి వీల్లేదు. అలాంటి, ఇలాంటి ప్రమాణాలే కావాలి అని చెప్పడం కూడా తప్పే..అర్థం కాకుండా రాస్తే గొప్ప కవిత్వమని అనుకుంటున్న వాళ్ళూ ఉన్నారు. ఏది గొప్ప కవిత్వమని బేరీజు వేయాల్సి వస్తే కవిత్వం ప్రజల హృదయాల్ని బలంగా తాకకపోయినా సున్నితంగావైనా స్పృశించిందా లేదా అని చూడాల్సిన అవసరం మాత్రం ఉంది. సామాజిక మాధ్యమాలొచ్చాక పేలవమన్నమాటే లేదు అరకొర లైకులు, మరిన్ని షేర్లు, వందలకొద్దీ కామెంట్లు చాలు కవి అని అనిపించుకోడానికి...అయితే కవిత్వం మనల్ని చిటికెనవేలు పట్టుకుని నడిపించగలగాలి..చదివితే రెండు కన్నీటిచుక్కలు రాలాలి..కవిత్వ సార్థకత నెరవేరినట్టే..సాధారణంగా సమస్యను కవిత్వంగా రాసే కవులు, గుండెను కేంద్రంగా చేసుకుని రాసే

కవులు, సామాజిక రుగ్మతల్ని కవిత్వీకరించే కవులు కనిపిస్తుంటారు. సమస్యని కవిత్వీకరించడమే కాక, గుండెను కేంద్రంగా చేసుకుని అనుభూతులను, జ్ఞాపకాలను రాస్తూ, సామాజిక రుగ్మతలపై కవిత్వపు మాటల ఈటెలని విసిరిన కవి గొరెడ్డి హరిశ్చంద్రారెడ్డి..కవిగా గొరెడ్డి ఆలస్యంగా సాహిత్యలోకంలోకి అడుగుపెట్టారు. ప్రాచీన ఆధునిక సాహిత్యాన్ని బాగా చదవడం మూలంగా కవిగా అనతికాలంలో స్థిరపడ్డారు. ఇటీవల ఎడారిపాటతో తొలికవితా సంపుటితో సాహిత్యలోకంలోకి అడుగులు వేశారు. అటువంటి కవి ఎడారిపాట కవిత్వాన్ని విశ్లేషించాల్సిన అవసరం ఉంది..అమ్మను, కవిత్వాన్ని వర్ణించకుండా, రాయకుండా ఏ కవి లేడంటారు..నిజమే ఈ కవి అమ్మలాంటి కవిత్వాన్ని ఇలా అంటాడు..

“కవిత్వం కవ్విస్తోంది/ మానవత్వంలో జొరబడి/ కవుల్ని సృష్టిస్తుంది/ కవిత్వమొక విశ్వవ్యాపకమైన/ వాయులీన విన్యాసం/ ఆస్వాదించే హృదయశాలను ఆహ్లాదపరుస్తుంది”..కవిత్వం కవులను సృష్టిస్తుందన్న ఈ సున్నితమైన కవితాపంక్తులు చదివితే హృదయానికి ఒక తృప్తి..కాదు కాదు సంతృప్తి..ఎక్కడో సినారె గారు కవిత్వం నూతన సృష్టి అని ఊరికే అనలేదు.ఈ మాటే పై కవిత్వం చదివాక గుర్తొస్తుంది. కవిత్వం గూర్చి రాసిన ఈ కవితలో దు:ఖమైనా సుఖమైనా/ ప్రతి రక్తపుబొట్టు అనుభవించి/

నరనరాన ప్రవహించి/గుండెను తాకుతుంది..(విశ్వవ్యాపి)
కవిత్వ సార్థకత నెరవేరిన అనుభూతి కలుగుతుంది.

ఈ కవి సమాజాన్ని ఏకంగా కవిత్వ బృందమంటాడు. వాస్తవానికి ఈ సమాహంలో..ఈ సమాజంలో ..ఈ కుటీల కుతంత్రాల వ్యవస్థలో కవి వొంటరి సైనికుడు. నిరంతరం పోరాడే యోధుడు..పోరాటానికి కలమే ఆయుధమని చెప్పటం పాత మాట..కాని ప్రస్తుత సందర్భంలో అవసరమైతే కలాన్ని కత్తిగా కూడా చేసుకోవాలి. “పవిత్రభారతం/ ప్రగతిశీల భారతం/ గతితప్పిన శృతి తప్పిన/ మతితప్పిన భారతం/ నిర్భాగ్యజీవులకే దౌర్భాగ్యపు ఘటనలు/ చుట్టూ రాక్షసి మూకలు/ కరవాలం దూసే అరివీరులేరి!/ విషాదం విషాదం/ విషాదం మీద విషాదం/ విషణ్ణ వదనాలతో అణగారిన బ్రతుకులు/ ముక్కుపచ్చలారని/ అభిమా శుభిమా తెలియని/ అమాయకపు వసికూనల/ నలిపేసిన చిదివేసిన/ నయవంచకుల కీచక పర్వంలో/ భయ విహ్వల భరతపుత్రి/ భయాన్ని భయపెట్టి జయించాలి..” అందుకే కవి కత్తులు కూడా పట్టాలేమో.

విషనంసృతి..ఎన్నో దుర్మార్గాలు కళ్ళముందు జరుగుతున్నాయి..పసిపిల్లల్ని అత్యాచారం చేసి చంపేస్తున్న ఆధునిక..నవ నాగరిక భారతం వుట్టింది...ఈ భారతమా మనకు కావాల్సింది..ఈ భారతమా మనం కోరుకున్న సమాజం..వద్దు వద్దే వద్దు..పోరాడాల్సిందే..ఎవరికి వారు..ఎవరికి తోచిన విధంగా వారు..కలాలైనా.. గళాలైనా..ఈ దాష్టీకాల అంతానికి కత్తులైనా పట్టాల్సిందేననిపిస్తోంది..దినపత్రికలు, టెలివిజన్ న్యూస్ చానెళ్ళ అత్యాచారం లేని, ఆకృత్యాలు లేని వార్తల్ని ప్రచురించకపోతున్నాయా..ప్రసారం చేయకుండా ఉన్నాయా అంటే అది ముమ్మాటికీ జరగని పని..ఈ కవి చక్కటి సందేశమిస్తాడు..మన బాధ్యతల్ని గుర్తుచేస్తాడు..ఈ సమాజాన్ని తిరోగమన తీరును కఠినంగా ప్రశ్నిస్తాడు.

నాలుగు వేదాలు నడిచిన దారి/ నాలుగు యుగాలు నెత్తినెత్తుకున్న ధర్మం/ విశ్వానికి నాగరికత నేర్పిన దేశం/ ప్రపంచశాంతికై /గుండెలు బాదుకుంటున్న దేశం/ యత్రనార్యస్తు పూజ్యంతే/ ఎలుగెత్తిన దేశం/ పురాణాల్లో స్వేచ్ఛ/ పారాయణాల్లో స్వేచ్ఛ/ రాబందులకైనా నీతి వుంటుందేమో/ కళేబరాన్ని మాత్రమే ముట్టుకుంటాయి/ మూగుతుంటాయి/ ఈ నాదేశంలో/ ఈ మధ్య కుక్కలు కూడా/ పొలాలలో

తెలుకుతున్నాయ్/ తమని చూసి ఈ జాతి/ తప్పుటడుగులు వేస్తుందేమోనని/ సిగ్గువిడిచి మనం/ కుక్కలకే వంతుళ్ళవమౌతున్నాం/ బయటకాలు పెట్టాలంటే సిగ్గుపడుతున్నాం/ ఎవడైనా ముఖం మీద ఉమ్మేస్తాడేమోనని/ సాధించాం కదా అత్యాచారాల్లో అగ్రస్థానం (మనమే కదా)..ఇది అత్యాచారాలపై సమగ్రనివేదిక కవితా రూపంలో గౌరెడ్డి ఇచ్చారు.

ఎడారిపాటలో 71 కవితలున్నాయి. ఇందులోని ప్రతి కవిత భిన్నమైంది..వైవిధ్యమైంది..సమాజంలో జరుగుతున్న ఏ అన్యాయాన్ని కవి వదల్లేదు. ధిక్కార స్వరమై ప్రశ్నిస్తాడు..కొన్నిచోట్ల సున్నితంగా సమాజానికి చురకలు వేసినా..మరికొన్ని చోట్ల రౌద్రుడౌతాడు. ఈ కవి వృత్తిరీత్యా జీవితభీమా సంస్థలో ఎల్ఐసి డెవలప్ మెంట్ అధికారిగా పనిచేసి పదవీ విరమణ పొందారు. బహుశా ఏడుపదులు దాటిన వయసులో భావకవిత్వాన్ని అమోఘంగా ఈ ఎడారిపాటలో ప్రేమచినుకులు కురిపించాడు. ఆ చినుకుల్లో మనల్ని తడిపే కవితా వాక్యాలు...ఆకాశం వైపు చూస్తే/ అంచుల్లో నీ వదనం/ అర్థవం అగాధంలో/ రత్నకాంతి నీ రూపం/ చేనూ చెట్టు/ పుట్టా గుట్టా/ పులుముకున్నాయ్/ నీ అందం పరచుకుంది/ ప్రపంచమంతా/ పురివిప్పిన పికంలా/ అరవిచ్చిన నీ సౌందర్యం/ ఈ గాఢాంధకార / చీకటి గుయ్యారంలో/ నడవడానికి కరదీపికలెందుకు/ చాలదా...నీ వదన కాంతిపుంజం..భావకవిత్వంలో ఇంత గాఢతగా కవిత్వంగా నిర్మించడం చూస్తుంటే కవిత్వంలో గొప్ప శిల్పం ఉంది అనడానికంటే ముందు..ఈ కవికి భాషపై పట్టుంది.

కవిత్వం చాలా మంది రాస్తుంటారు. చాలా మంది కవులు ఏ కవిత రాసినా అవే పదాలు, అవే వాక్యాలు రాస్తుంటారు. కొత్త పదాలుండవు..కొత్తపదాలతో కవిత్వం రాస్తే కవిత్వం గొప్ప శైలిని రూపుదిద్దుకుంటుంది. అది అజరామరమౌతుంది కూడా..అలా రాసే వాళ్ళూ..అలా పదాలను సంపదగా మదిలో నింపుకున్న వాళ్ళూ సాహిత్యలోకంలో చాలా ఏళ్ళు నిలబడతారు..సాహిత్యం కూడా నిలబెట్టుంది..ఈ కవికి భాషపై పట్టుందని ఆయన కవిత్వం చదివాక అనిపిస్తుంది..కొన్ని సందర్భాలలో శబ్దరత్నాకరం కూడా అవసరమౌతుంది..ప్రత్యేకంగా చెప్పాల్సింది ఈ కవితల్లో రాయలసీమ రైతుల కన్నీటి అక్షరాలు ఎక్కువగా కనిపిస్తాయి. స్వతహాగా రైతు కూడా కాబట్టి ఆ సాధకబాధకాలు

కవిత

బిస్సు కదులుతుంది
వూరికెళ్ళుతున్నాననే సంబరం
మారుతున్న గేర్లు
పెరుగుతున్న వేగం

అలజడి

చెక్కుచెదరకుండా

చెట్లెనుకకెళ్ళుతున్నాయనే భ్రమలో
కిటికీలో కళ్ళు
కిలోమీటర్ రాళ్ళ లెక్క
నాలుగుచిన్న రాళ్ళ తరువాత పెద్దరాయి
ఊరి దూరం తరుగుతుంటే
పెరుగుతున్న అలజడి

ఊరూరా స్మారకస్థూపాలు
ఎరుపు రంగు తో కొట్టాచ్చినట్టు
జనంలో ఉద్భవించి
జనంతో మమేకమై
ఉరిమిన నాయకత్వ స్మారకం
ఏళ్ళు గడిచినా

గతంలోకెళ్ళిన మనసు
ఎన్నిజెండాలున్నా పోరుజెండా ఒక్కటే
ఎరుపు ఎరుక జెబుతూ
నడిపిన పంథా
సృష్టించిన చరిత్ర

మాయల పకీర్ల బోల్తా మాటల
మాయలో
నల్లధనం ఉచ్చులో
జనం మెడకీ బిగిస్తున్న ఉరి
తడిబట్టలతో గొంతులు కోస్తున్నా
గుడ్డిగా నమ్ముతున్న
గతమెంతో ఘనమైన జాతి

- గిరివ్రసాద్ చెలమల్లు
9493388201

రానే వచ్చింది ఊరు
పోలిక పోల్సుకోలేక
ఎండిన చెద్ద దుఃఖం కళ్ళ నీళ్ళు
వృత్తిపనిముట్లన్నీ ఊరి చివర
మర్రిపై
వేలాడుతున్నాయి

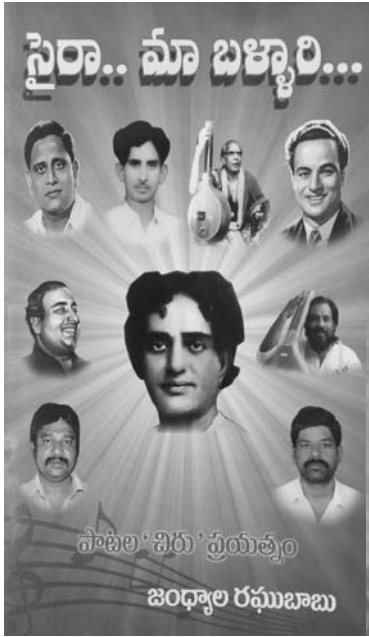
ప్రపంచీకరణ పట్నం దాటి
వల్లె మెడలో హారమై ఊగుతుంది
పరిహారం పల్లె చెల్లించక తప్పదు

ఎరుక జెప్పినా
వినే జాడ కనబడట్లే
అన్నమో అంటూ
వీధుల్లోకొచ్చే కాలాస
ఎరుకైతది ఎరుపంటే ఏంటో

తెలిసిన కవిగా మన ముందు భారమైన గుండెను చెరువుగా చేసుకుని కనబడ్డాడు. అది ఓ కవితలో ఇలా అంటాడు.. ఔను నిజం/ అడిగాడొక మిత్రుడు/ ఎన్నడూ పట్నం విడిచి రాని వాడు/ పంటలెలా పండిస్తారని/ అసలు పంటంటే ఏమిటని/ రైతే రాజంటారు/ రైతంటే ఎవరని/ అవును నిజం/ పాపం అమాయకుడు/ అయితే మంచివాడు/ తెలియదు పాపం/ ఈటింగ్ షుగర్ నో పప్పా తప్ప/ అప్పుడాలు కూడా పంటేనని/ తనకట్టుబొట్టూ పంటేనని/ నిజంగా తెలియదు పాపం/ రైతనే వాడొకడుంటాడని... రాయలసీమ రైతుల దయనీయ పరిస్థితిని కవి గాఢతగా చెప్తాడు. గౌరెడ్డి కవిత్వం అభివ్యక్తి సాగుతున్నట్టనిపించినా కవితల్లో ఎత్తుగడలు బలంగా అక్షరీకరించారు. కవితను ఉన్న స్థితి నుండి మొదలు పెట్టి ఉన్నత స్థితికి తీసుకొచ్చే నేర్పు ఈ కవిత్వంలో ప్రత్యేకం.

కవిత్వంలో ప్రత్యేక శైలి కనబడుతుంది. కవిత్వమిలాగే ఉండాలన్న నిర్దిష్ట సూత్రాలు లేకపోయినా కవితలో ఇవి ఉంటే బాగుంటుందని కోరుకునే కవితాప్రియులకు ఈ కవిత్వం నచ్చుతుంది. వస్తవు, శిల్పం ప్రత్యేకంగా కవితకుండాల్సిన ఎత్తుగడలు, భావుకత, అభివ్యక్తి ఇవన్నీ

కనబడ్డాయి. కవిత్వపు ఎడారిలో అక్కడక్కడా అక్షరాల చెలమల్లు సృష్టించాడు. ఈ కవిత్వంలో వదిలేసిన సామాజిక రుగ్మతలు ఏవి ఉండవు. అవినీతి, అత్యాచారాలు, వలసలు, ఓటరు చైతన్యం అన్నీ ఉన్నాయి. మానవీయ కోణాన్ని స్పృశిస్తూ కవిత్వం సాగుతుంది. వ తనవైపోతున్న విలువల్ని ప్రతిష్ఠించేందుకు ఆరాటం కనబడుతుంది. కవికున్న, కవికుండాల్సిన సామాజిక స్పృహ, బాధ్యత ఈ కవిత్వం గుర్తుచేస్తుంది. మనిషి అంతరంగాన్ని శోధించే ప్రయత్నం, లోతుల్లోకి వెళ్ళి సంచరించే సాహసం ఈ కవి చేశాడు. ఏ పౌరుడు ఓట్ల పండగలో నోట్లకమ్ముడు పోకూడదని, ప్రజాస్వామ్యం అభానుపాలు కాకుండా బతకాలని కోరుకుంటాడు. నేను మాత్రం నిలిచిపోను/ సమిధనై 'నే' కాలిపోను/ వానమబ్బుల నీటితోనే/ కరవు రక్కసి కళ్ళ-నీటిని నింపివేస్తాను/ చండ్రగాడ్పుల నొడిసిపట్టి బీద బతుకుల/ ప్రాణవాయువులూదివిస్తాను. కవి కోరుకుంటున్న సమాజం.. ఈ ఎడారిపాటలో గొంతెత్తి నినదిస్తున్న ఈ కవితాగాత్రం సమసమాజం వైపు నడిపించేందుకే.. కవిని కన్న తల్లి గర్భంబు ధన్యంబు... అన్న జాషువా మాటలు ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోవాలి. ఇటువంటి కవిని ఈ సమాజానికి అందించిన తల్లి కృష్ణమ్మ ముమ్మాటికీ ధన్యజీవి.

జంధ్యాల రఘుబాబు

పదునైన పాటలు

- సయ్యద్ జహీర్ అహ్మద్

9505152560

“పశుర్యేష్టి శిశుర్యేష్టి....” అని ఆర్యోక్తి. గానంలో లీనమైన పశువు, శిశువు పరవశిస్తాయని దానర్థం. కవిత్వం, పద్యం పండితులను పఠితులను రంజింపజేస్తుంది. గేయం, గానం, సంగీతం పామరుల మెదళ్ళలోకి దూసుకుపోతుంది. తన ఉనికిని చాటుకుంటూ పాట ఎల్లలు దాటి ప్రవహిస్తుంది. “ఏదేశమేగినా ఎందుకాలిడినా పొగడరా నీ తల్లి భూమి భారతిని నిలువరా నీ జాతి నిండు గౌరవమూ” అన్నది పాటే. అలాగే రవీంద్రుని జాతీయ గీతం, బంకిం చంద్రుని వందేమాతరం. గాత్రం, సంగీతం, తోడైతే ఆ పాట జనం నాలుకల మీద నర్తిస్తుంది. అలా పాటల పల్లకినెక్కించి ఊరేగించిన కవి, రచయిత, అనువాదకుడు, విమర్శకుడు జంధ్యాల రఘుబాబు కలం నుండి జాలువారిన “సైరా...మా బభారి” అనే శీర్షికతో 30 పాటలతో కూరిచిన సంపుటిని వెలువరించారు. ఈ పాటల పుస్తకం చిరు ప్రయత్నమని, తొలి ప్రయత్నమని తన ముందుమాటలో చెబుతారు. పాట పరమార్థం ప్రజలకు చేరడం, సమాజానికి ఉపయోగపడటం అంటారు. పాట వినోదానికే కాదు దాని లక్ష్యం సమాజానికి ఉపయోగపడటం అన్నది ప్రజా కవుల ఉద్దేశ్యం. ఈ పాటల సంపుటికి ప్రముఖ పాటల రచయిత స్ఫూర్తి, ప్రజా గాయకులు మహమ్మద్ మియ, ఎం.పి.బసవరాజు ముందు మాటలు

పాటల గురించి మనకెన్నో విషయాలను తెలుపుతాయి. పుస్తకం చివరిలో అభినందన మందారాలంటూ ఈ పుస్తకం పై జిల్లాలోని కవుల అభిప్రాయాలనూ పొందుపరిచారు.

ఈ సంపుటిలోని మొదటి పాట ఘన నివాళి శీర్షికన “వాసు నీ ఊసేది/ వాసు నీ పాటేది/ మధ్యలోనే మమ్మొదిలి/ చిరునవ్వుగా మిగిలినా” అంటూ మొదలై కర్నూలు జిల్లా ప్రజా నాట్యమండలి గాయకుడు, రచయిత, దర్శకుడు ఆర్.ఎ.వాసు ఆకస్మిక మరణంతో తనలోని భావోద్వేగాన్ని అక్షరబద్ధం చేసి ఎలిజీని ఇలా నివేదిస్తారు. “నడుస్తూ సమాజపు/ నడకల్ని గమనిస్తూ/ ఆకలితో నిద్రపోయి మెలకువతో రాస్తావు/ ఒక చేతిలో ఎర్రని జెండా/ ఒక చేతిలో వెలుగుల కలము/ చివరిదాక పట్టావు/ చిగురాకుగ రాలినావు”. “నేల తల్లినిరా ప్రకృతి మాతనురా/ జీవానికి జన్మనిచ్చిన భూమాతను నేనురా/ విచ్చిన్నం చేయకురా విగతవైపోకురా/ విశాల జగతిని నిర్జీవం చేయకురా” అనే పల్లవితో సాగే గీతంలో పర్యావరణ పరిరక్షణకు వృక్షాల నరికివేతలవల్ల భూతలం వేడెక్కి జీవం మనుగడె ప్రశ్నార్థకమవుతుందంటారు. “మా వూరి బ్యాంకు” అన్న పాటలో గ్రామీణ బ్యాంకులు గ్రామానికి దీపికలు, రైతునోటి నాలుకలు, దేశానికి ఏలికలు, దేశభక్తి రెపరెపలు అని గ్రామ స్వరాజ్యాన్ని కోరతారు. “చిన్నోడికి రుణమియ్య/

షేక్స్పియర్‌నో, బెర్నార్డ్‌షానో చదువుతున్నామంటే జీవితం పట్ల వారి అవగాహనను మనం ప్రత్యక్షంగా తెలుసుకుంటున్నామన్న మాట. ఆ అవగాహన నుంచి ప్రయోజనం పొందుతున్నామన్న మాట. విద్యార్థి దశలోనే కాదు. ఆ దశను గడిచి పోయిన తర్వాత కూడా పుస్తక పఠనం అనేది వ్యక్తి అలవాట్లలో ఒకటి కావాలి. అదొక నిరంతర వ్యాపకం. ఒక వ్యసనం కావాలి. కాని ఆ అలవాటుకు, వ్యసనం కాని వ్యసనానికి విత్తనం మాత్రం విద్యార్థి దశలోనే పడాలి.

- నందూరి రామమోహనరావు

చిక్కులెన్నో పెడితివి/ పెద్దోడికి వేలకోట్లు/ అప్పనంగ ఇచ్చితివి” అంటూ “నేటికైన కళ్ళు తెరువు మోడీ/ నేటికైన నిజం చూడు జెట్లీ” అని నాయకులకు ఉద్బోధ చేస్తారు.

సైరా మా బళ్ళారి పుస్తకం టైటిల్. “సైరా మా బళ్ళారి/ నాటకానికి నువ్వేవేశావ్ దారి బళ్ళారి/ తెలుగునాట నటనకు నువ్వే పునాది బళ్ళారి” అని బళ్ళారి రాఘవను ప్రస్తుతించారు. ఆయన నాటక రంగానికి చేసిన సేవలకు ప్రతీక ఈ గేయం. ఇదే శీర్షికతో రెండు పాటలతో ప్రజానాట్యమండలి 9వ రాష్ట్ర మహాసభల సందర్భంగా ఆడియో సి.డి. తేవడం జరిగింది. పాటని రూపకంగా కూడా మలిచారు. “అన్నింటా మహిళలు/ ముందుండాలని కోరావు/ నాటకాన నాయికలు/ రావాలని పిలుపిచ్చావు”, “ప్రయోగాల గనియే నీవు/ ప్రగతిశీల గతియే నీవు/ ఆధునికం నీ ఆలోచన/ శాస్త్రీయం నీ పంథా”, “ప్రజలకోసమే కళలంటూ/ దేశాలెన్నో తిరిగావు/ అనుభవాలు పంచావు/ అవగాహన పెంచావు” అంటూ ఆయన జీవితకాలంలో నాటక రంగానికి చేసిన సేవలకు ప్రతీక ఈ గేయం. “చిరిగిన చొక్కానైనా తొడుగు/ పుస్తకం తప్పక కొను” అంటూ పుస్తకమే సాధనం అన్న పాటలో పుస్తకంపై ఆసక్తి కలిగిస్తారు. “ఘరాను బైబిల్ గురు గ్రంథం/ భగవద్గీత త్రిపీఠకం/ ఆగమశాస్త్రం అవేస్త్రా/ కొజికి వేదం ఏదైనా/ అదీ ఓ పుస్తకమే/ అదీ మన నేస్తమే” అంటారు. కదం తొక్కవే కర్నూలు అన్న గేయంలో కర్నూలు ప్రశస్తిని, ఉనికిని తెలుపుతూనే హైకోర్టుకై పోరాటం చేయమని చెబుతారు. “చదువంటే మూడక్షరాలు/ చదువంటే మూడో కన్ను/ చదువంటే శాశ్వత నేస్తం/ చదువంటే జీవన సత్యం” అనే పల్లవితో రాసిన గీతం చదువువల్ల విజ్ఞానం కలుగుతుందని చక్కగా చెబుతారు జంధ్యాల.

“అవినీతి అధమనీతి” కి పట్టం కట్టే లంచగాండుల వైఖరిని దుయ్యబడుతూ పథకాలను, వృద్ధుల పంచుళ్లలోను మామూళ్ళు ముక్కుపిండి వసూలు చేస్తున్నారంటారు. సొంత

లాభం కొంత మానుకొని పొరుగువారికి సాయపడవలెనోయ్ అన్న గురజాడ సూక్తిని పెడచెవిన పెట్టారంటారు. “మతం మత్తు మందురా/ కులం కుళ్ళు కంపురా/ విభజనల చేసి మనల/ ఆటబొమ్మల చేస్తారు” పల్లవిలో కారల్ మార్క్స్ మాట నిజమేనంటారు. ఇంకో పాట “ప్రభుత్వ పాఠశాల” లో గవర్నమెంటు బడిని కళ్ళకు కట్టినట్టు, అందులో ఉన్న వెసులుబాటు, సౌకర్యాలు ప్రయివేటు బళ్ళలో దొరకవని చెబుతారు. “మహిళా దినోత్సవం” పాటలోని ఒక చరణంలో “ఈ భ్రూణ హత్యలను ఈ యాసిడ్ దాడులను/ ఈ మానభంగాలు ఈ అవమానాలను/ నిర్భయ చట్టాలెన్ని వచ్చినాగాని/ ముందుండి అతివలే ఆయుధాలు కావాలి” అని మహిళల్లో వైతన్య స్ఫూర్తిని రగిలించారు. కాలాలు పద్ధతులు ఎన్ని మారినా కాని/ కష్టజీవి చెమటకు విలువ కట్టలేని జనం/ ప్రపంచాన ఉన్నారని కనిపెట్టి నడవాలి/ చేయి చేయి కలిపి మనం ముందుకు సాగాలి” అని మేడే ప్రచార గీతంలో చెబుతారు.

పామరునికి కూడా తెలిసిందేమంటే రాయలసీమలోని మురా కక్షలు, ఫ్యాక్షన్లు, కరువు కాటకాల మీద రైతన్నల వలస, బలవన్మరణాల గురించి తప్పకుండా సృజిస్తాడనడానికి జంధ్యాల “సీమ బతుకు” పాట అద్భుతంగా రాశారు. మొత్తానికి ఈ పుస్తకంలోని 30 పాటలు ప్రభోద గీతాలే. పలు సందర్భాల్లో పాడుకోగలిగేలా కూడా ఉన్నాయి. కవర్ పేజి బళ్ళారి రాఘవతో పాటు పలువురు ప్రముఖ గాయకులు, అమరులైన కర్నూలు జిల్లా ప్రజా గాయకులు నాగరాజు, ఆర్.ఎ వాసుల ఫోటోలతో ఆకర్షణీయంగా రూపుదిద్దుకుంది. రాయలసీమలో కవిత్వ, కథా సంపుటిలు, సంకలనాలు ఎక్కువగా వేస్తున్న తరుణంలో పాటల పుస్తకం రావడం హర్షించదగిన విషయం. ఆ విషయంలో జంధ్యాల రఘుబాబును అభినందించవలసిందే. ♦

కవిత

మట్టి వాసనతో
మనసు చిందులు వేస్తుంది
మరి
ఆ చినుకురాక ఎప్పుడూ??
ఆ మేఘం
తీరుబడిగా
ఎక్కడ ముచ్చట్లు చెబుతూ కూర్చుందో??
ఇక్కడి సీమ బతుకుపోరాటాన్ని చూసే
తీరుబడి లేనట్టు గా ఉంది.
నేల బీటలు వారి
రైతు డొక్కలు ఎండి

మేఘమా! ఓ మేఘమా..!!

- లక్ష్మీకందిమక్క
89196 99815

పశు, పక్షుల దాహార్తరోదన
వినిపించటంలేదా??
ప్రాణ సంకటం కనిపించటం లేదా??
కనికరంతో
కాసిన్ని చినుకులు రాల్చే
సహృదయత నీకు లేదా? ఓ మేఘమా
ఓ మేఘమా నువ్వెక్కడా?
అస్తిత్వంకై అలమటిస్తున్న
ఈ సీమబతుకును
కరుణతో ఓసారి చూడరావా..!!
మేఘమా! ఓ మేఘమా..!!

మేఘానికి మనవి

వాన వాసన
వస్తోంది మట్టి తడుస్తూ..
వయ్యారి గాలి
గుంభనంగా మోసుకొస్తోంది
పొరుగుూరులో పులకరిస్తూ జడివాన
మా ఊరులో జాలిలేక జాడలేని వాన

ఇప్పుడు మా ఊర్లో
మేఘమైతే ఉంది
దానికి జాలైతే లేదు ఎందుకో..?
తను కన్నీరు కార్చదు
మా కన్నీటిని తుడవదు
మా బతుకుల్ని బండకేసి కొట్టి
బడాయిగా తుర్రుమంటుంది

నగరాన్ని నాన్పుతావ్
పల్లెల్లో ముఖం చాటేస్తావ్
పట్నం పోకడ నీకూ వంటబట్టిందేమో
ఆటోచ్చి అటు వెళ్ళిపోతావ్
కరుణించి కురిసి
మా కన్నీటిని ఆపు
మా బడుగు రైతుల జీవితాల్ని నిలుపు

- మహబూబ్ బాషా చిల్లెం..
9502000415

మా పల్లె పాడితో కళ కళ లాడింది
నేడు పాడే మీద చేరి
పతనమై పిచ్చి చూపులు చూస్తోంది
పొరుగుూరులో పడే వాన
మా ఊరిలో పడలేదని
పైకెత్తిన తల నీ వైపే చూస్తోంది
పరిహాసం ఎందుకూ..?
కాస్త పలకరించి పోరాడూ..?

ఇప్పుడు మాక్కావాల్సింది
అతి వృష్టో అనావృష్టో కాదు
ఆరుగాలం శ్రమించే రైతన్న కు
నీరు కావాలి..

రైతన్న దేహానికి శ్రమ కావాలి
పాడి పంటలతో పల్లె పులకరించాలి
జయ హెళా.. వ్యవసాయం అంటూ
మాగాణి వీధులన్నీ మారు మ్రోగాలి
అది నగరంలోని వాన వల్ల కాదు
నీ రాకతో మా పల్లె మట్టితోనే
సాధ్యమౌతుంది..
అసాధ్యాన్ని సుసాధ్యం చేసే దమ్ము నీకుందా..? ♦

కలలు-కన్నీళ్ళు

- కావేరిపాకం రవిశేఖర్
984 93881812

కన్నీళ్ళు....

“కాదు లాంటి ఈ పాడు ప్రపంచం లో కల్తీ లేనివి కన్నీళ్ళొక్కటే”.....నిశ్చయంగా.

అది సముద్రపు ఒడ్డున ఉన్న ఓ అందమైన రిసార్ట్ (ప్రకృతి చికిత్సాలయం పేరిట). అక్కడ ఉన్న అలంకరణ సామగ్రి నుంచి ఆహారం వరకు అన్నీ ఖరీదైనవే. కొన్ని ప్రత్యేక దినాలలో ఆ రిసార్ట్ ఖరీదైన కార్లతో నిండి వుంటుంది. కొత్త కొత్త నోట్ల కట్టలు, మత్తెక్కించే పరిమళాలు, విదేశీ మద్యం మత్తులతో ఆ వరినరాలన్నీ తూలుతూ తడబడి నడుస్తుంటాయి. వీటన్నింటితో పాటు అక్కడి మరో ప్రత్యేకత. అందాల విందులు...ఆ పొందుల కోసం విచ్చేసే పెద్దమనుషులు...అవును పెద్దమనుషులే మరి.

దాని పక్కన్నే ఓ బెస్తవల్లె....వాళ్ళు ఆరుకాలాలు పనిచేసినా ఆకలి...ఆకలి. ప్రాణాలకు భరోసా లేని బతుకులు వాళ్ళవి. బొక్కెడు బువ్వు కోసం బతుకుల్నే బలిపెడుతుంటారు.

అక్కడ విచిత్రమైన పరిస్థితి...”ఓ వైపు ఆకలి మండుతుంటే మరో వైపు ఆశలు మరుగుతుంటాయి”.

అయితే ఆ అందాల వెనుక ఎన్నో ఆవేదనలు.... ఆక్రోశాలు.... ఆక్రందనలు.... అవసరాలు.... విలాసాల వెంపర్లాటలు. వాళ్లను కాంక్షతో చూసే కన్నులే అన్నీ, అభిమానంమాటున అణగారిపోతున్న శీలాలు తమను ప్రశ్నిస్తుంటే మౌనంగా రోదిస్తుంటాయి.... ఆ బాధాతప్త

హృదయాలు.

పార్థమి... సముద్రం పోటుమీదుంది. “ఏరోయ్ సోములు సముద్రం మంచీ కసురు మీదుండాదిరా” అన్నాడు అక్కడ వాచ్ మెన్ గా పనిచేసే భగవంతుడు. అందరూ అతన్ని అలానే పిలుస్తారు.

“అవును మామా ఎప్పుడూ సముద్రం ఇంత కసురు మీదుండడం పుట్టి బుద్ధెరిగినాక చూశ్చే.”

“సోములు మామా ... ఈరోజు భలే కళగా ఉంది ఇక్కడ యవ్వారం. ఊర్లో అంతా కొత్త పిట్టలొచ్చాయని అంటుండారు జనం.”

“చత్...నోర్మయ్ రా...అయినా అయ్యన్నీ మనకెందుకురా? కష్టాన్ని నమ్ముకున్నా కడుపు నిండనోళ్లం, ఖర్చు బెట్టుకుంటూ కబుర్లు జెప్పుకొనేవోళ్ల గోలలు మనకెందుగ్గాని పోరా..పో” అంటూ గేటు మూశాడు.

పున్నమి వెలుగులు వేడివేడి ముద్దులతో, తీపి మూల్గులతో నిండిపోయింది. మరో రెండు రోజులు అక్కడ కన్నీళ్లన్నీ కళ్ల వెనుక దాక్కొని నవ్వుల్ని పూస్తూనే ఉన్నాయి. కొత్త తేనెలను జుర్రిన తేనెటీగలన్నీ వెళ్లిపోయాయి.”ఆ అన్యాయాల్ని చూస్తూ ప్రశ్నించలేని సముద్రం, తనలోని అసహ్యన్ని నురుగులా కక్కుతుంది.

ఆ ప్రాంతం దరిదాపుల వైపు కూడా ఎవరూ కన్నెత్తిచూడరు...చూడనివ్వరు. ఎందుకంటే దాన్ని నడిపేది

ఓ పెద్ద నాయకుని అనుచరుడు కాబట్టి. అక్కడికొచ్చే బొమ్మలకు(అభాగ్యులకు) రోజువారి ఖరీదు నిర్ణయిస్తారు నిర్వాహకులు. వాళ్లు ఎక్కడెక్కడి నుంచో వస్తారు పరిస్థితులకు తలవంచి...అయితే ఆ రోజు వాళ్లకు విశ్రాంతి.

వాళ్లలో ఓ అయిదుగురు సముద్రం ఒడ్డుకు వెళ్లారు. ఇసుకలో పిల్లల్లా పరుగులెత్తారు. గవ్వల్ని ఏరి పిచ్చుకగూళ్లు కట్టారు. అలలు వాళ్ల కాళ్లకు తగులుతుంటే చక్కిలిగింతలు పెట్టినట్లు ఒక్క పెట్టున నవ్వారు. అందరూ ఓ చోట కూర్చోని ఒకరి పేర్లు మరొకరు రమణి, రోజా, రాగిణి, రంభ, రత్నవేల్ అని తెలుసుకున్నారు. అవి నిజం పేర్లు కావని వాళ్లందరికి తెలుసు. ఇంతలో అటుగా వెళ్తున్న ఓ బెస్త యువతి వీళ్లను చూసి కిసుక్కుమంటూ నవ్వుతూ వెళ్ళింది.

అందరి కళ్ళల్లో పల్చని కన్నీటి తెర...ఆర్తి మిగిల్చిన కన్నీటి తడి అది. అవును వీళ్లను సంఘం వేశ్య అనో, వెలయాలు అనో, వ్యంగంగా పతివ్రతా అనో, లేక లం...అనో పిలుస్తుంది. ఒక్కసారిగా అక్కడి వాతావరణం గంభీరంగా మారింది.

వాళ్లలో బాగా చదువుకున్నట్టుంది రాగిణి. అక్కడి వాతావరణాన్ని తేలికపరచేందుకా అన్నట్టు ఒక్కసారిగా పెద్దపెట్టున నవ్వి, అయినా మన బతుకుల్లో గుబుళ్లు... దిగుళ్లు.. చీత్యాలూ ఇవన్నీ మామూలేగా అంది నిరాశ మనసులో కదలాడుతుంటే. ఇప్పుడు మనమంతా సరదాగా ఓ ఆట ఆడదాం అంటే అందరూ ఒప్పుకున్నారు. అది మన ఈ జీవితాల్లోని సంఘటనల్ని నిజాయితీగా చెప్పుకోవాలి.(ఎక్కడెక్కడి వాళ్ళో అయినా అందరికి కాస్త తెలుగు తెలుసు)

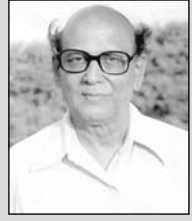
మొదట రాగిణి చెప్పడం మొదలెట్టింది. మాది పడమటి కొండల్లో ఓ చిన్న గ్రామం. నేను, నా భర్త, ఆరేళ్ళకొడుకు మాదో చిన్న కుటుంబం. నా భర్త మా ఊరికి దగ్గర్లోని టాన్లో ఓ షాపులో గుమస్తాగా పనిచేసేవాడు. ఉన్న అర ఎకరం పొలంపై వచ్చేది అంతంత మాత్రం ఆదాయమే అయినా బతుకు బండి నడిచిపోతుండేది. విధికి కన్నుకుట్టించేమో ఓ రోజు మా బాబు రక్తం కక్కింది. డాక్టర్ దగ్గరకు తీసుకెళ్లగా కాన్సర్ మొదటి స్టేజీ. పదిలక్షల డాకా ఖర్చవుతుందన్నాడు డాక్టర్. ఎక్కడా అప్పు దొరకలేదు. ఉన్నపొలం అయినకాడికి తెగనమ్మితే వచ్చిన డబ్బు చాల్లేదు. బంధువులంతా మొహం చాటేశారు. బాబు దీనంగా చూసే చూపులు, మావారి

నిస్సహాయత, ఏమి పాలుపోని స్థితి...నా కాళ్ళు ఈ వృత్తిలోకి లాక్కొచ్చాయి ఇరవై రోజుల కోసారి నేను ఇంటికెళ్ళేదాకా నా బిడ్డ నాకోసం ఎదురు చూస్తుంటాడు అంది కన్నీళ్ళు తుడుచుకుంటూ....

రోజా ఇలా అంది. మాది ఓ మోస్తరు టాను. నేను స్కూల్లో చదివేటప్పుడు ఎప్పుడూ కలలో విహరించేదానిని. అవి కూడా చాలా ఖరీదైన కలలు పెద్దఇల్లు... కారు... నౌకర్లు...విందులు, వినోదాలతో నిండిన విలాసవంతమైన జీవితాన్ని కోరుకునేదానిని. మావాళ్లు నాకిష్టం లేకున్నా నా పెళ్ళి చిన్నపల్లె లోని రైతుతో జరిపించారు. ఒక్కసారిగా జీవితం తిరగబడ్డట్టుంది. పేదరికం కలల్ని కాటేసి నవ్వుతున్నట్టనిపించింది. నడవని కాలం జీవితాన్ని భారం అంటుంటే....తీరని కలలు బ్రతుకు షోరం అంటున్నట్టుండేవి". ఆవేశం ఇల్లు విడిచి పారిపోయేలా చేసింది. అలా ఎంతో దూరంగా ఉన్న ఓ నగరం చేరుకున్నాను. కోరికలు అదుపుతప్పి పరిగెత్తి..పరుగులెత్తి అలిసిపోయి కూలబడి ఇలా చివరకు జీవితం ఈ ఋరదలోకి లాగబడ్డది.

రంభ నాదో విచిత్రమైన కథ. మాదో చిన్న పల్లె టానుకు దగ్గర్లో. "పేదరికం మా ఊరి ఆడపడుచు, పెళ్ళైనా పుట్టింటిపై మమకారంతో ఇక్కడే ఉండిపోయింది". ఒట్టిపోయిన బావులు...ఎండిపోయిన పొలాలు...కళ్ళల్లో తప్ప కనుచూపుమేర ఎక్కడా కనిపించని నీళ్ళు. అటువంటి మా ఊరి పక్కనే సెజ్ రావడం, పొలాలకు రేట్లు పెరగడంతో అందరి చేతుల్లో వద్దంటే డబ్బు. దాంతో అక్కడి ప్రజల జీవనవిధానమే ఒక్కసారిగా మారిపోయింది. ఆ డబ్బుతో మా నాన్న ఒకటే తాగుడు....మా అమ్మకు షాపింగ్ పిచ్చి. పేదరికం తీర్చని కోరికల్ని గుత్తగంపగా తీర్చుకునే క్రమంలో నన్ను పట్టించుకోనేవారు కాదు. ఆ సమయంలో పరిచయమైన శ్రీనివాస్ నెమ్మదిగా ప్రేమలోకి దించాడు. ప్రేమకు...ఆకర్షణకు తేడా తెలియని వయసు. ప్రేమమైకం నన్ను ఆలోచించ నివ్వలేదు. మనం ప్రేమలో చరిత్ర సృష్టించబోతున్నామనే శ్రీనివాస్ మాటలు నమ్మి, చేతికందిన డబ్బు, నగలతో అతనితో వెళ్ళిపోయా (లేచిపోయానంది సంఘం). రంగురంగుల కలలు...రంజుగా సాగుతుంది జీవితం. డబ్బు అయిపోగానే శ్రీనివాస్ నన్ను ఇక్కడ అమ్మి మాయమైవాడు. మొదట్లో తిరగబడ్డా కాని దెబ్బలు...ఆకలి...అవమానాలు నన్ను ఈ రొంపిలోకి ఆసాంతం లాగివేశాయి అంది నిట్టూరుస్తూ....

చిత్ర రచనలో విషయ ప్రాధాన్యం కంటే, రూప ప్రాధాన్యం అధికం. ఇక నాట్యంలో విషయం, రూపం కూడా సమాన ప్రాధాన్యం కలిగి వుంటాయి. సాహిత్యంలో మాత్రం వీటన్నిటికి భిన్నంగా రూప ప్రాధాన్యం కంటే విషయ ప్రాధాన్యం మెండు. సాహిత్య కళకు మాధ్యమం భాష. భాష అనేది పరస్పర భావ వినిమయానికి సంబంధించింది. అంటే కమ్యూనికేషన్ అని. అందువల్ల సాహిత్యం అనేది అర్థ ప్రధానమైంది. అందుకే సాహిత్యంలో విషయం ప్రధానం. రూపం రెండవది. ప్రాచీన కాలపు కళలన్నిటిలో విషయ ప్రాధాన్యత వుండేది. విషయాన్ని అభివ్యక్తపరచడానికి మాత్రమే రూపం.

- డా॥ సంజీవ్ దేవ్

రంగనాయకిని ఆకాశం లోని నీలిమ, ఎదురుగా సముద్రపు నీలం రంగు కలవరపెట్టినట్లునాయి. కలవరపడ్డ ఆమె, కనురెప్పలను చిత్రంగా ఆర్పుతూ బిగుసుకుపోయి చెప్పసాగింది. మాదో సంప్రదాయ కుటుంబం....దారిద్ర్యం మమ్మల్ని జాగ్రత్తగా తన కడుపులో దాచుకుంది. రెండో పూట తిండి మాకు అద్భుతం. ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళిచ్చిన బట్టలతో కాలం వెళ్లబుచ్చేవాళ్ళం. కఠిక పేదరికం మమ్మల్ని మరింతగా రాటుదేల్చింది. నాది అందమైన ముఖం, పోత పోసిన బొమ్మలా ఉన్నాననేవారు. అటువంటి నాకు రెట్టింపు వయసున్న వ్యక్తితో వివాహం నిశ్చయించారు. మంచి స్థితిపరులువాళ్ళు. నా పెళ్లితో మా కుటుంబానికి కూడా ఆర్థికంగా కాస్త అండ దొరికింది. కాలం రెండేళ్లు ముందుకు జరిగింది. హఠాత్తుగా అతను మరణించాడు. అతని బంధువులు మోసం చేసి ఆస్తి కాజేసి నన్ను తరిమేశారు. ఒక్కసారిగా బ్రతుకులో శూన్యత....గాఢమైన నిశ్శబ్దం. మళ్ళీ నా వాళ్లందరి ఆకలి...ఆవేదనలు చూడలేని నేను గత్యంతరం లేని స్థితిలో ఈ చీకటి లోయల్లోకి విసిరివేయబడ్డాను...ప్పే...అంది.

చివర నరత్నవేల్ మురుగా అంటూనిట్టూరుస్తూ చెప్పసాగింది. మాది తమిళనాడులోని శంకరాపురం అది చిత్తూరు జిల్లా పక్కనే ఉంది. పచ్చపచ్చని పొలాలతో అందంగా ఉంటుంది మా ఊరు. అందరూ తమిళం, తెలుగు రెండూ మాట్లాడుతారు. మా కుటుంబానికంతా నేనొక్కదానినే సంతానం, అందుచేత గారాభంగా పెంచారు. నాకో పెళ్లిసంబంధం వచ్చింది. అబ్బాయి ఆస్ట్రేలియాలో పనిచేస్తాడు. అమ్మాయి సుఖపడుతుందని ఆస్తులన్ని అమ్మి కట్నంగా ఇచ్చి మరీ రంగరంగ వైభవంగా పెళ్ళి జరిపించారు మావాళ్ళు. తొలిరేయి...మలిరేయి నిస్సారంగా గడిచాయి. అలా రోజులు...వారాలు...నెలలు గడిచిపోతున్నాయి. ఇహో ఉండబట్టలేక ఓ రోజు అతన్ని నిలదేస్తే, నాకో దిగ్రాంతికరమైన నిజం తెలిసింది.....అతనో నవుంసకుడు

అని. ఎందరో డాక్టర్లకు చూపించినా ప్రయోజనం లేకపోయింది. జీవితం హఠాత్తుగా శూన్యమైపోయింది.. ఆశలమేడలన్ని ఒక్కసారిగా కూలిపోయాయి. “హృదయం తప్పు అంది...ప్రాయం ఒప్పు అంది”. అలా మొదలైన మానసిక సంఘర్షణకు కాలమే పరిష్కారం చూపించింది. “ఊరు నన్ను ఉంపుడుగత్తెని చేస్తే..కుటుంబం నన్ను వరువంటూ తరిమేసింది”.వేరే బ్రతుకులేక...ఆకలితో బ్రతకలేక...కళ్ళు అలవాటు పడ్డ ఈ చీకట్లోకే నడిచాను.

అంతరంగాల్లోని విషాదం అలలు అలలుగా పైకి ఉబికి అక్కడ గంభీరంగా నిలబడినట్లుంది. అంతలో రాగిణి మనం స్వతహాగా చెడ్డవాళ్లం కాదు....పరిస్థితులు మలచిన ప్రతిమలం...ఎన్నో కుళ్లు కాలువలను తనలో కలుపుకొని సాగె గంగ లాంటాళ్లమే మనంఅనిఅంటుండగా.

వాళ్లకు కాస్త దూరంలో ఓ కుక్క ఆకాశం వైపు మోరెత్తికూక పెడుతూ ఒక్కసారిగా పరుగుతీసింది ఏదో గ్రహించినట్టు.

అప్పటికి ఎన్నో గంటల ముందు....కొన్ని వందల మైళ్ల దూరం లో కడలి కడుపులో ఓ పెద్ద విస్ఫోటనం...అది మొదట నెమ్మదిగాకంపనమై...ప్రకంపనాలై సముద్రం అల్లకల్లోలంగా మారింది. ప్రకృతిని స్వార్థానికి ఉపయోగించే మనిషిపై కడలి కోవంతో ఊగిపోయింది. తన శక్తిసంతా ఒకేచోట కేంద్రీకరించుకున్నట్టు అలలు అలలుగా మొదలైన ఆ కోవం...ఉవ్వెత్తన ఎగసి రెండు తాటిచెట్ల ఎత్తున ప్రళయభీకరంగా వచ్చిందో రాకాసి అల. క్షణంలో వెయ్యోవంతులో ఆ ప్రాంతాన్ని ముంచేసింది. ఏమి జరుగుతుందో తెలియని స్థితి.....అక్కడ

“కష్టాలు-ఇష్టాలు...కలలు-కన్నీళ్ళు...పాపాలు - పుణ్యాలు ఒకటేమిటి అన్నీ ఆ కడలి కడుపులోకే”.

అక్కడ మిగిలింది నిశ్శబ్దం.....మహా నిశ్శబ్దం. ♦

ప్రకటనల్లో కిచిడీ భాష

- యస్.యమ్.డి. షరీఫ్
9603429366

అవును ఇప్పుడు నడుస్తోంది ప్రకటనల యుగం. ఈ యుగంలో ప్రతివాళ్లు తమను తాము గొప్పగా చెప్పుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. సామాజిక మాధ్యమాలు వచ్చిన తర్వాత ఈ ధోరణి బాగా పెరిగింది. ఇంటా బయట వ్యాపార ప్రకటనల జోరు అయితే సామాజిక మాధ్యమాల నిండా సొంత డబ్బా హోరు. ఇది మంచిదా.. కాదా.. అని చర్చించడం ఈ వ్యాసం ఉద్దేశ్యం కాదు.

ఎవరు ఎవరి గురించి చెప్పుకున్నా పోయేదేం లేదు కానీ వాళ్లు తమ గురించి తాము చెప్పుకునేటప్పుడు ఏ భాష వాడుతున్నారనేదే ఇక్కడ చర్చకు పెడుతున్న అంశం.

ప్రపంచీకరణ తర్వాత వర్తమాన దేశాల భాషలన్నీ కలగావులగం అయిపోతున్నాయి. ఇంగ్లీషు ప్రాబల్యం పెరిగిపోయి మధ్యలో అది ఒక 'మిశ్రమ భాషా పద్ధతి'ని ప్రవేశపెడుతోంది. ఇప్పటికే ఈ భాషాపద్ధతిని సామాజిక మాధ్యమాలతో సహా ప్రసార, ప్రచార సాధనాలన్నీ ఆకళింపు చేసుకుని వికృతరూపం దాలుస్తున్నాయి. ఈ పరిస్థితి ఒక్క మనదేశంలోనే కాదు చైనాలో 'చెంగ్గీష్' అని, స్పెయిన్ లో 'స్పాంగ్గీష్' అని, పోర్చుగీసులో 'పోర్గ్గీష్' అని చెలామణి అవుతుంది. వికీపీడియా చెబుతున్నదాని ప్రకారం ప్రపంచంలోని దాదాపు 20 దేశాలు ఈ సమస్యను ఎదుర్కొంటున్నాయి.

మనదేశంలో కూడా జాతీయస్థాయిలో హిందీని కలుపుకుని 'హింగ్లీష్' అని తెలుగు రాష్ట్రాల్లో తెలుగును

కలుపుకుని 'తెంగ్లీష్' అని ఇంగ్లీషు భాష రాణిస్తోంది. విచిత్రం ఏమిటంటే ఈ భాషకు మెల్లగా సామాజిక అంగీకారం లభించడం.

అవును ఇప్పుడు తెంగ్లీష్, హింగ్లీష్ లేదా కిచిడీ భాషను మాట్లాడేవారికి విపరీతంగా డిమాండు ఉంటోంది. ప్రయివేటు పెట్టుబడులతో అలరారుతున్న ప్రచార, ప్రసార మాధ్యమాల వారు ఈ కిచిడీ భాషను మాట్లాడుతున్న వ్యాఖ్యాతల కోసం తపించిపోతున్నారు. ఏరి, కోరి వీరి కోసం గాలించి మరీ వట్టుకుని ఉద్యోగాలు ఇస్తున్నారు. లక్షల్లో జీతాలు చెల్లిస్తున్నారు. ఇప్పుడొస్తున్న టీవీ లేదా ఎఫ్ఎమ్ రేడియో వ్యాఖ్యాతల భాష, ఆ భాషలో మాట్లాడే వారి కార్యక్రమాలకు యువతలో లభిస్తున్న ఆదరణ చూస్తే ఈ విషయం ఎవరికైనా సులభంగానే అర్థమవుతుంది.

అది, ఇది అని కాకుండా ఇప్పుడు అన్ని రంగాలు ఈ కిచిడీ భాష బాటలోనే నడుస్తున్నాయి. సినిమాలైతే ఎప్పుడో ఈ భాషను సొంతం చేసుకుని కోట్లాది రూపాయలు సంపాదిస్తున్నాయి. ఇన్నాళ్లు హీరోల సంభాషణలకే పరిమితమైన కిచిడీ భాష ఇప్పుడు పాటల రూపాన్ని కూడా తీసుకుంది. ఇటీవల కాలంలో వచ్చిన 'గీతా గోవిందం (2018)' సినిమాలోని 'అమెరికా గర్ల్ అయినా, అత్తిలి గర్ల్ అయినా' పాటతో సహా అనేక సినిమాల పాటలు ఈ భాషలోనే ఉండటం గమనించాల్సిన విషయం.

ఇక ప్రకటనల సంగతి అయితే చెప్పాల్సిన పని లేదు.

కిచిడీ భాషను ఇష్టమొచ్చినట్టు జనం మీద రుద్దేయడంలో ప్రకటనలే ముందున్నాయి. ముఖ్యంగా జనంలో అత్యంత ఆదరణ ఉన్న టెలివిజన్ రంగంలోని ప్రకటనలు ఎక్కువగా ఈ సంస్కృతిని పెంచి పోషిస్తున్నాయి. ప్రపంచంలోనే అతి పెద్ద అడ్వర్టైజింగ్ కంపెనీ అయిన 'గ్రూప్ ఎమ్' (Group M - 2019) లెక్కల ప్రకారం భారతదేశంలో ప్రకటనల కోసం ఏటా 80,678 కోట్లరూపాయలు ఖర్చవు తుంటే ఇందులో 48 శాతం కేవలం టీవీ ప్రకటనల కోసమే ఖర్చుపెడుతున్నారు.

ఇంత పెద్ద పరిశ్రమ అయిన ప్రకటనల రంగంలోని భాషకు మార్కెట్ విశ్లేషకులు చక్కగా 'కోడ్ మిక్సింగ్' (వికీపీడియా) అని పేరు పెట్టేశారు. 'కోడ్ మిక్సింగ్' అంటే ఏంటో కాదు ఒకటి కన్నా ఎక్కువ భాషలు కలిపి మాట్లాడడం. ఇదే ఇప్పుడు బహుళజాతి కంపెనీలు తమ వ్యాపారాభివృద్ధికి సరైన మార్గంగా భావిస్తున్నాయి.

ప్రపంచవ్యాప్తంగా అనేక భాషలు మాట్లాడే ప్రజలు ఉన్నారు. ప్రపంచ భాషా గణాంకాల (Ethnologue -2019) ప్రకారం 7,111 భాషలు ఉన్నాయి. ప్రపంచం కుగ్రామం అయిన తర్వాత అంతర్జాతీయ వ్యాపారులు తమ ఉత్పత్తుల ప్రచారాన్ని ఇన్ని భాషల్లో చేయడం సాధ్యం కాని విషయం. పైగా ఖర్చుతో కూడుకున్న పని. అందుకే వీళ్లు ఎప్పటికప్పుడు ప్రపంచ ప్రజలందరికీ అర్థమయ్యేలా ఒక ప్రామాణిక భాష, సంస్కృతి (Standardization) ఉండాలని ప్రయత్నిస్తూ వస్తున్నారు. అందులో భాగంగానే శరవేగంగా ఎదుగుతున్న ఇంగ్లీషు భాషను ప్రోత్సహిస్తూ వచ్చారు. ఈ ఉచ్చులో అన్ని దేశాలతో పాటు మన దేశం కూడా చిక్కుకుంది.

1991లో ఆర్థిక సరళీకరణ విధానాల తర్వాత పెరిగిన మార్కెట్ సంస్కృతి ఇంగ్లీషు భాషను విపరీతంగా ప్రచారం చేసింది. బహుళ జాతి కంపెనీలు ఆయా దేశాల్లో బ్రాంచీలను పెట్టి ఇంగ్లీషు తెలిసినవారికే ఉద్యోగాలు ఇవ్వడం ప్రారంభించాయి. దీనికి తోడు స్వతహాగానే అనేక భాషల సంస్కృతి ఉన్న భారతదేశంలో ఇంగ్లీషు అనుసంధాన భాషగా ఎప్పటినుంచో ఉంది. కేంద్రం అధికార భాషా హోదాలో హిందీతోపాటు ఇంగ్లీషును కూడా కొనసాగిస్తోంది. దీంతో తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలను ఇంగ్లీషు బోధనా మాధ్యమం వైపు పరుగులుపెట్టించారు. ఈ బహుళజాతి సంస్థలు ఇచ్చే అవకాశాలను అందిచ్చుచుకునే మాయలో నేటితరం మాతృభాష అనే పట్టింపును సైతం వదిలేస్తోంది. మాతృభాష

పుట్టుకతోనే వస్తుంది కాబట్టి ఇక ఆ భాషను నేర్చుకోవాల్సిన అవసరం లేదనే అభిప్రాయం కూడా ఉంది. తల్లిదండ్రుల్లో సైతం ఈ ధోరణి కనిపిస్తోంది. అందుకే ఇంగ్లీష్ మీడియం చదువులకు డిమాండు పెరిగింది. ఇంగ్లీష్ చదువులు చెప్పకపోతే నేడు ప్రభుత్వ పాఠశాలలు సైతం మూతపడే పరిస్థితి. అందుకే ఈ తరం మాతృభాషను కేవలం మౌఖిక భాషగా మాత్రమే గౌరవించి లిఖితభాషగా వదిలేస్తున్నారు. ఒకవేళ మాతృభాషలో రాయాల్సి ఉన్నా ఇంగ్లీషు అక్షరాల్లోనే రాస్తున్నారు. సరిగ్గా ఇక్కడే ఈ 'కిచిడీ' భాష పురుడు పోసుకుంటోంది.

దీనికితోడు పెరిగిన టెక్నాలజీ కూడా అన్నిచోట్ల ప్రాంతీయభాషలకు అనుకూలంగా లేదు. దీంతో చాలామంది సెల్ ఫోన్ సంభాషణల్లో, సామాజిక మాధ్యమాల్లో ఇప్పటికీ తమ మాతృభాషను ఇంగ్లీషు లిపిలో రాస్తున్నారు. ఇంగ్లీషు లిపిలో రాస్తున్నదైనా పూర్తిగా తెలుగేనా అంటే కాదు.. అక్కడ కూడా మిశ్రమ భాషే వాడుతున్నారు. అసలే ఇంగ్లీషు లిపి.. దానికి తోడు కిచిడీ భాష. ఉదాహరణకు మొన్న తెలంగాణ ఎన్నికల సమయంలో ఒక యువ హీరో చేసిన ట్వీట్ ఇలా ఉంది.

“Votes kosam quality leni liquor bottles supply chesina politicians e roju quality gurinchii mataduthunnaru pity on u”
(twitter, Sep 18, 2018)

ఒక్క సినిమా హీరోల భాషే కాదు సామాజిక మాధ్యమాల్లో అందరి భాష ఇంచుమించు ఇలాగే ఉంటోంది. ఇక బయట యువత మాట్లాడే మాటల్లో సైతం ఇదే పరిస్థితి ఉంది. ఇంట్లో మాట్లాడే భాష ఒక్కటైతే బడిలో నేర్చుకున్న భాష మరొకటి. దీంతో మాటల్లో కూడా వాళ్లకు తెలియకుండానే వాళ్లు 'కిచిడీ' భాషను ఉపయోగిస్తున్నారు. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తయారైన ఈ భిన్న వాతావరణాన్ని అచ్చగుడ్డినట్టు ప్రతిబింబించడంలో నేటి ప్రచార, ప్రసార సాధనాలు ముందున్నాయి.

వీటి సంగతి పక్కన పెడితే 'కోడ్ మిక్సింగ్' పేరుతో ప్రత్యేకంగా ఒక థియరీ తయారు చేసి ప్రకటనలను రూపొందించి జనం మీదికి వదులుతున్న బహుళజాతి సంస్థలతోనే ఎక్కువ ప్రమాదం పొంచి ఉంది. ఇప్పుడు వస్తున్న ముఖ్యంగా తెలుగు టీవీల్లోని 'ప్రకటనల భాష'ను చూస్తే ఎవరికైనా ఈ అభిప్రాయం కలుగుతుంది.

తెలుగు టీవీ ప్రకటనలు - భాష

1. “ఇది గ్రోత్ కై అవసరమైనవి మరియు డిహెచ్పి వంటి పోషకాలు బ్రెయిన్ డెవలప్ మెంట్ కై”
-జూనియర్ హార్లిక్స్
2. “ఒక సర్కిల్ ఇలా సగం. డర్ట్ అండ్ డెడ్ సెల్స్. చెసేయ్ శుభ్రం. తర్వాత మూవ్.”
-ఫెయిర్ అండ్ లఫ్లీ వన్ మినిటీ ఫేస్ వాష్
3. “ఇది పిల్లల వికాసానికై క్లీనికల్లీ నిరూపించబడింది, హైట్, వెయిట్ మరియు ఇమ్యూనిటీని పెంచడంలో సహాయం చేస్తుంది” -పీడియాషూర్
4. “స్ట్రీట్ సెక్యూర్ వింగ్స్ లో ఉన్నాయి. సూపర్ అజ్జర్స్ సెంటర్ ఇంకా లీక్ ప్రొటెక్ట్ డిజైన్.. వీటితో ఇది ఇంకుతుంది ఐదురెట్లు ఎక్కువ” -స్ట్రీట్
5. “ఇది ఇస్తుంది టెన్ టైమ్స్ రిస్క్ కవరేజ్, ఎగైన్ సింగిల్ ప్రీమియం అండ్ ఎట్రాక్టివ్ మెచ్యూరిటీ బెనిఫిట్స్”
-ఎల్ ఐసి జీవన్ సుగమ్ పాలసీ
6. “నైస్ మూడ్స్, కొత్త హీరోయినా? హీరోయిన్ కాదండీ యువర్ బ్రయినర్, బ్రయినరా? సో యంగ్. బ్యూటీఫుల్, లుక్ హియర్ మహేశ్. మమ్మీ. ఫైవ్ సిక్స్ సెవెన్, వావ్ మహేశ్ ” -సంతూర్ సోప్
7. “మిసెస్ మూర్తిగారు తీసుకున్నారు కంఫర్ట్ 14 డేస్ ఫ్రెష్ నెస్ ఛాలెంజ్. మీరు కూడా ట్రై చేయండి”
-కంఫర్ట్ ఛాలెంజ్
8. “దీని పీనెట్ ప్రోటీన్స్ మరియు హనీ రోస్ట్ ఫ్లేవర్స్ చేస్తాయి స్ట్రాంగ్. పెంచుతాయి టేస్ట్. స్ట్రాంగ్ అయ్యేందుకు టేస్టీ పద్ధతి” -సన్ డ్రాప్ పీనెట్ బట్టర్
9. “దీని సన్ ఎక్స్ ఫర్ట్, ఆయిల్ కంట్రోల్ అండ్ ఫ్రెష్ నెస్ ఎక్స్ పర్ట్ ఇస్తాయి ఎక్స్ పర్ట్ ఫెయిర్ నెస్. మీరు టప్పంటీ శ్రీ. ఇప్పుడు కాకపోతే మరెప్పుడు?” -న్యూ ఫెయిర్ అండ్ లఫ్లీ మల్టీ ఎక్స్ పర్ట్ ఫర్ మెన్.
10. “గ్రీనరీ, ఐసు, మైండ్ కూడా క్లియర్. రీఫ్రెష్ అయిపోతావురా” -సైట్
11. “హండ్రెడ్ పర్సెంట్ రియల్ ఫ్రూట్స్ తో తయారైన కిసాన్ జామ్” -కిసాన్ రోల్
12. “దీనిటాప్ పీట్ లో ఉన్నాయి ఫిఫ్టీ పర్సెంట్ లార్జర్ హోల్స్” -విప్ టర్ ఆల్ట్రా
13. “కొత్త కేఎఫ్ సి కర్రీ క్రంచ్... చికెన్ తోపాటు”
-కేఎఫ్ సి చికెన్
14. “ట్రై చేయండి పాండ్స్ వైట్ బ్యూటీ ఆవిష్కరించబడిన

జెర్మనైట్ ఫార్ములాతో” -పాండ్స్ వైట్ బ్యూటీ

ఇది ఇప్పుడు తెలుగు టీవీ ప్రకటనల్లో వస్తున్న భాష. వీటిల్లో తెలుగు ఎక్కడ ఉందో భూతద్దం పెట్టి వెతుక్కోవాలి. నిజానికి కోడ్ మిక్సింగ్ లేదా మిశ్రమ భాషను వాడినా కొంత అర్థవంతమైన పదాలను సృష్టించొచ్చు. ‘హింగ్లీష్’ విషయానికొస్తే ‘తెంగ్లీష్’లో ఉన్నంత దారిద్ర్యం లేదు. కొన్ని అర్థవంతమైన పదాలు ఈ మిశ్రమభాష వల్ల హిందీలో పుడుతున్నాయి.

ఉదాహరణకు అందరికీ తెలిసిన ‘పెప్పీ’ శీతలపానీయం ప్రకటననే తీసుకుందాం. ఇందులో క్యాష్షన్ ‘యే దిల్ మాంగ్ మోల్’ అని ఉంటుంది. ఇందులో ‘యే దిల్ మాంగ్’ అనేది హిందీ అయితే ‘మోల్’ అనేది ఇంగ్లీష్. “మనసు ఇంకా కోరుకుంటోంది” అని తెలుగులో అర్థం.

అలాగే ‘పిజ్జా’ అమ్మకాల్లో ప్రసిద్ధి చెందిన డోమినోస్ ప్రకటన క్యాష్షన్ కూడా “హంగ్లీ హై క్యా?” అని ఉంటుంది. ‘హంగ్లీ’ అనేది ఇంగ్లీష్, ‘హై క్యా?’ అనేది హిందీ. ‘ఆకలిగా ఉందా?’ అనేది దీని అర్థం. ఇంకా స్పష్టంగా చెప్పాలంటే ‘యంగ్లీష్’ అనే మాట హిందీ ప్రకటనల నుంచి ప్రసిద్ధి చెందింది. ‘యంగ్’ అనేది ఇంగ్లీష్ అయితే ‘స్టాస్’ అనేది హిందీ. రెండూ కలిపితే ‘యంగ్లీష్’ అయింది. చివరికి ఈ పేరు మీద ఒక బాలీవుడ్ సినిమా కూడా వచ్చింది.

కొన్ని మన భాషా పదాలను గత్యంతరం లేక ఇతర భాషా పదాలతో కలిపినా అందులో ఏదో ఒక కొత్తర్థం ఉండాలి. అంతేతప్ప ఇష్టారాజ్యంగా సొంతభాష ఉనికికే ప్రమాదం వచ్చేలా ఉండకూడదు. నిజానికి తెలుగు భాషలో ఇప్పటికే ప్రాకృత, ఉర్దూ, పర్షియన్, అరబిక్, ఇంగ్లీష్ పదాలు కలసిపోయాయి. అన్ని భాషలనూ కలుపుకుని అభివృద్ధి చెందడం తెలుగు భాషకున్న లక్షణం. కానీ ఇప్పటి పరిస్థితులను చూస్తుంటే తెలుగుభాష ఇతర భాషా పదాలను కలుపుకుని వెళ్లడం కాదు తెలుగు భాషే ఇతర భాషాపదాల్లో కలిసిపోతోందని ఆందోళన కలుగుతోంది.

ఇప్పటికైనా తెలుగులోకం మేలుకోవాలి. కేవలం పరిపాలన, కోర్టుపరమైన వ్యవహారాల్లో తెలుగు కోసం పోరాడమే కాదు ప్రకటనల్లోని భాష మీద కూడా శ్రద్ధ పెట్టాలి. ప్రకటనల్లోని భాష వెనక వ్యాపారం అనే ఒక ప్రమాదకరమైన స్వార్థ లక్షణం ఉంటుంది. వీటిని చూసీచూడనట్టు వదిలేస్తే చేజేతులారా ఈ ‘వంకర టింకర’ భాషకు తలుపులు బార్లా తెరిచినట్టవుతుంది.

కవిత

సరికొత్త ఆలోచనల్ని

దోసిలిపట్టి తాగాలని

బూజు పట్టిన ఆలోచనల్ని

పరకపట్టి దులిపేయాలని

రేపటి తరానికి కొత్త సంతకం కావాలని కలలు కని

కలం పట్టిన వాణ్ణి

నామీద వాలే

స్వచ్ఛమైన ఆలోచనల్ని బంధించాలని

వాటిని కవిత్వ దారానికి అల్లి

మీ ముందు పరచాలని

ఆరాటపడుతూ, అశగా కలం పట్టిన వాణ్ణి

జీవితాన్ని

ఆస్వాదించలేని జనానికి

రేపటి ఉషోదయాన్ని

ఈ రోజే కానుకగా ఇవ్వాలని

వడివడిగా అడుగులు వేస్తూ, వస్తున్న వాణ్ణి

స్వచ్ఛమైన అక్షరాలతో

మనుషుల మధ్య మాలిన్యాన్ని

శుద్ధిచేయడానికి

తేటనీటి వంటి సమాజాన్ని ఆవిష్కరించడానికి

కంకణం కట్టుకొని వస్తున్న వాణ్ణి

చైతన్య కిరణం

- డా॥ ఎ.ఎ.నాగేంద్ర

9490188263

ఎవరి ఆలోచనలకో

నీ 'వీపు' అద్దెకివ్వాల్సిన

పనిలేదంటాను

దుఃఖానికి చరమగీతం పాడమంటూ

చైతన్యరాగాన్ని ఆలపిస్తున్న వాణ్ణి

నేనిప్పుడు

'గాయాన్ని' మాత్రమే కాదు

అభాగ్యుల పాలిట గేయాన్ని'

అబలల వక్షం నిలబడే

నిప్పుక్షపాతినని

నా కంఠంతో

మీ కంఠానికి శృతి కలిపేవాణ్ణి

నేనిప్పుడు

ఊరి అవతల విసిరి వేయబడ్డ 'రాయిని కాదు'

ఊరిమధ్య వెలసిన 'బొడ్రాయిని'

నేను మండుతున్న గోళాన్ని

నిప్పులు కక్కుతున్న చైతన్య కిరణాన్ని

వేయి అబద్ధాలు..

ఒక నిజం దాచడానికి!

గుండె పగిలే నిశ్శబ్దాలు

ఒక శాబ్దిక శతఘ్నిని తూచడానికి!

కోటానుకోట్ల పోరాట దృశ్యధాలు

కనురెప్పల మగత విప్పడానికి!

అనంతానంత అన్వేషణ మార్గాలు

ఒక మృత్యు దుర్గాన్ని దాటడానికి!

పొత్తిళ్ల వేడి స్పృశించని పక్షి గూళ్ళు

ఒత్తిళ్ల కొలిమిలో కుక్షి రసాలు

వెన్నెల తడి తగలని తనువుల్ని

తడుముకుంటూ ఒంటరి జంటలు!

సవాళ్లు

- చొక్కాపు లక్ష్మీనాయుడు

9573250528

ఘనీభవించిన పాదముద్రల క్రింద

తరాల బానిసత్వపు అస్థికలు!

గడ్డి మొలవని దారుల్లో

గానుగెద్దుల సంవృత విన్యాసాలు!

స్వచ్ఛ స్పటిక క్రాంతుల్లో

కంటికందని కాంతి వక్రతా సవాళ్లు

పాదరసపు పరుగుల్లో ఆకలి పగుళ్లు

పారదర్శకత్వానికి మకిలి ఆనవాళ్ళు.

అంతర్వేత్రాల విస్తృత పరివ్యాప్తిలో

అచ్చాదనా రాహిత్యమై రంగుల
కలలు.

విస్తరించాల్సిన విలువల

వీలునామాలో

నిర్దిష్టంగా నేలరాలుతున్న సహస్రకోటి

శిరస్సులు.

స్వీకారం

రైలుబండి కథలు
డాక్టర్ దుట్టా శమంతకమణి
వెల : 300/- పేజీలు: 185
ప్రతులకు : 9491962638

2016 జనవరి మాసంలో ఆరంభమై 2018 జూలై మాసం వరకు కొనసాగిన ఈ కథలు ఓ క్రమంలో మాసాల ప్రత్యేకత ఆధారంగా రాసినవి. యాదృచ్ఛికం అనడం ఆత్మవంచన. భిన్న సంఘటనల, విభిన్నవ్యక్తుల సమాహారమే జీవితం. వీటిని కలిపే అంతఃస్ఫూతం ప్రేమ. ఈ 31 కథలను బోగీలుగా భావిస్తే సామాజిక సమస్యలను వెస్టిబ్యూల్ లా అమర్చాను.

- శమంతకమణి

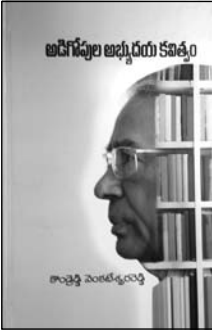

అరణ్యపర్వం
సలీం

వెల : 120/- పేజీలు: 152
ప్రతులకు: 7588630243

దుర్భర దారిద్ర్యం అనుభవిస్తూ, కలుగుల్లో ఎలుకల్లా మురిక్కాల్కుల్లో పెరిగే పురుగుల్లా బతుకీడుస్తున్న పార్థితేగ జీవన వైవిధ్యాన్ని చిత్రించిన నవల. ఎక్కడ దొంగతనం జరిగినా మొదటి అనుమానితులుగా పోలీసుల చేతుల్లో లాఠీ దెబ్బలు తింటూ, చేయని నేరానికి జైలుశిక్ష అనుభవించే

పార్థితేగలో పుట్టిన గుంజన్ కి, పగతో రగిలిపోయిన పులి పిల్లకి మధ్య జరిగిన పోరాటాన్ని చిత్రించిన నవల.

అడిగోపుల అభ్యుదయ కవితవ్వం
కొండ్రెడ్డి వెంకటేశ్వరరెడ్డి
వెల : 100/- పేజీలు: 134
ప్రతులకు: 9848252946

అసమ సమాజంలో, అభ్యుదయ కవితన కాలంలో రాసింది తర్వాత కాలంలో కూడా ప్రాసంగికత కలిగి వుంటే, ఆ కవి అసలైన అభ్యుదయ కవి. అడిగోపుల అలాంటి అభ్యుదయ కవి. దీనిని పట్టుకోవడం కొండ్రెడ్డి విమర్శనా శక్తికి నిదర్శనం. అధిక ధరలు మొదలు అవినీతి దాకా, గుడిసె మేడ వ్యత్యాసాలు మొదలు అనేక అంతరంగాల వైరుధ్యాలను అడిగోపుల కవితవ్వంలో కొండ్రెడ్డి ఆయనలోని అభ్యుదయ కవినీ, తనలోని అభ్యుదయ విమర్శకుణ్ణి ఆవిష్కరించాడు.

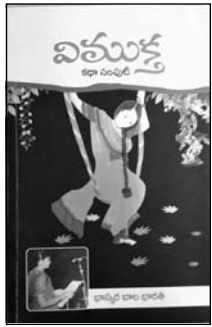
- రాచపాళెం చంద్రశేఖరరెడ్డి

వెలుతురు చెట్లు కవిత్వం
శాంతయోగి యోగానంద
వెల : 120/- పేజీలు: 120
ప్రతులకు: 9110770545

వస్తువులోనే కాదు, వస్తు నిర్మాణంలోనూ ఓ విభిన్నత, ఓ ప్రత్యేకత తైలి వుంది. వస్తు నిర్మాణంలోని గాఢత, ఆర్ధత, సామాజిక చింతన, సంస్కరణ కలగలసిన కలపోత ఈ కవితవ్వం. జీవితపు లోతులను చూసిన అనుభవం, అనుభవం నుండి విస్తృతిని పరుచుకున్న విశ్లేషణ, అందులో నుండి జనించిన ప్రశ్న, ప్రశ్నలోనే తేల్చి చెప్పే సమాధానం ఈ వెలుతురు చెట్లు.

- పరవస్తు విష్యక్సేన

విముక్త కథా సంపుటి
భాస్కర బాల భారతి
వెల : 100/- పేజీలు: 120
ప్రతులకు: 9491353544

సామాజిక, వాస్తవిక దృష్టితో రాసిన కథలు. మనచుట్టూ నిరంతరం జరిగే సంఘటనల సమాహారమే ఈ కథలు. యాంత్రికమైపోతున్న మనిషి ఈ కథలు చదివితే వాస్తవ జీవితంలో జీవించడానికి ఉపయోగ పడతాయనడంలో ఎటువంటి సందేహం అక్కర్లేదు. మారిన పరిస్థితులు, మారవలసిన పరిస్థితులు గురించి చక్కగా తెలియజేస్తాయి భాస్కర బాల భారతి కథలు.

- డాక్టర్ ఎ.ఎ. నాగేంద్ర

విద్వాన్ విశ్వం

పెన్నేటి పాట - ఒకనాడు కావ్యానుశీలనం
డా॥ అమళ్ళదిన్నె వేంకటరమణప్రసాద్
వెల : 80/- పేజీలు: 72
ప్రతులకు: 9010570550

“పెన్నేటి పాట” ... రాయలసీమ ఆధునిక కావ్య మనదగిన “పెన్నేటి పాట” గురించే గాక; విద్వాన్ విశ్వమే రాసిన, చారిత్రక గాఢ అనందగిన “ఒకనాడు” కావ్యం గురించీ; అమళ్ళదిన్నె వేంకటరమణప్రసాద్ గారు రాసిన కావ్యానుశీలనం ఈ గ్రంథం-!. ఈ రెండు గ్రంథాలను మనసుపెట్టి పఠించేవారికి, ఆ కావ్యాలను ఆస్వాదించటం ఎలాగో నేర్పగల అనుశీలనం ఈ గ్రంథం.

- సింగమనేని నారాయణ

గుర్రం జాషువా 48 వ వర్ధంతి

విజయవాడలో ఎం.బి. విజ్ఞానకేంద్రంలో గుర్రం జాషువా వర్ధంతి సభలో ప్రసంగిస్తున్న సర్వశిక్షా అభియాన్ స్టేట్ ప్రాజెక్ట్ డైరెక్టర్, ప్రముఖ రచయిత వాడ్రేవు చినవీరభద్రుడు. చిత్రంలో సాహితీస్రవంతి రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు వొరప్రసాద్, కెవిపిఎస్ నాయకులు నటరాజ్, వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం నాయకులు దదాల సుబ్బారావు, ప్రజానాట్యమండలి రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి అనిల్.

విజయవాడలో మాకినేని బసవపున్నయ్య విజ్ఞానకేంద్రంలో కెవిపిఎస్, ప్రజానాట్యమండలి, సాహితీస్రవంతి ఆధ్వర్యంలో జూలై 24న గుర్రం జాషువా 48వ వర్ధంతి సభ జరిగింది. కెవిపిఎస్ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు నటరాజ్ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సభలో సర్వ శిక్షా అభియాన్ స్టేట్ ప్రాజెక్ట్ డైరెక్టర్, ప్రముఖ రచయిత వాడ్రేవు చినవీరభద్రుడు పాల్గొన్నారు. జాషువా చిత్రపటానికి పూలమాల వేసి నివాళి అర్పించారు. ఆయన మాట్లాడుతూ కవికోకిల, నవయుగ చక్రవర్తి గుర్రం జాషువా గొప్పతనాన్ని దేశానికి చాటి చెప్పాల్సిన

బాధ్యత తెలుగు వారిపై ఉందని అన్నారు. జాషువా పద్యాల్లో అద్భుతమైన సాహిత్య విలువలు ఉన్నాయని, ఆయన రాసిన 'క్రీస్తు చరిత్ర' పద్యకావ్యం సాహిత్య విలువల పరంగా గొప్ప పుస్తకమని పేర్కొన్నారు. 20వ శతాబ్దపు కవులను పదిమందిని తీసుకుంటే వారిలో జాషువా ఒకరిగా నిలుస్తారని అన్నారు. పద్యాల్లో పదాల పొందికలో జాషువా అందువేసిన చెయ్యి అన్నారు. సాహితీస్రవంతి రాష్ట్ర అధ్యక్షులు వొరప్రసాద్ మాట్లాడుతూ తెలుగు సాహిత్యంలో జాషువాది విలక్షణ స్థానమని అన్నారు. స్వీయజీవితంలోని సామాజిక దుర్మార్గాన్ని శక్తివంతమైన సాహిత్యంగా మలచారని అన్నారు. వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం రాష్ట్ర అధ్యక్షులు దదాల సుబ్బారావు మాట్లాడుతూ వ్యవస్థలోని దుర్మార్గాన్ని తన సాహిత్యం ద్వారా జాషువా ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లారని అన్నారు. సమగ్రదృష్టితో జాషువా సాహిత్యాన్ని రచయితలు అధ్యయనం చేయాలని అన్నారు. అనంతరం జరిగిన కవి సమ్మేళనంలో కె.ఎక్స్. రాజు, వారాల అజయ్, శాంతిశ్రీ తదితరులు స్వీయ కవితా పఠనం చేశారు. కొండపల్లి మాధవరావు, డి.వి.ఎస్. రాజు జాషువా పద్యాలు పాడి సభికులను ఆకట్టుకున్నారు. ప్రజా నాట్యమండలి రాష్ట్ర కార్యదర్శి అనిల్, కెవిపిఎస్ నాయకులు ఆంధ్ర మాల్యాది కార్యక్రమాన్ని పర్యవేక్షించారు.

విశాఖపట్నంలో జాషువా వర్ధంతి సభ

విశాఖపట్నంలో సిబిటియు కార్యాలయంలో జూలై 24న గుర్రం జాషువా వర్ధంతిని పురస్కరించుకుని కెవిపిఎస్, గిరిజన సంఘం సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో 'జాషువా కవిత్యం - సమకాలీనత' అంశంపై సదస్సు జరిగింది. సాహితీస్రవంతి రాష్ట్ర కార్యదర్శి చీకటి దివాకర్ ముఖ్య అతిథిగా హాజరయి ప్రసంగించారు. ఆయన మాట్లాడుతూ జాషువా కాలంనాటి కవులంతా భావకవిత్యం రాన్నంటే దానికి భిన్నంగా కులవివక్ష, అంటరానితనంపై కలాన్ని జాషువా ఎక్కువెట్టారన్నారు. ఒక దళితుణ్ణి కథానాయకుడిగా తీసుకుని 'గబ్బిలం' కావ్యాన్ని రాశారన్నారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 72 ఏళ్ళు గడిచినా నేటికీ వివక్ష కొనసాగడం దారుణమని అన్నారు. స్టేట్ ఫ్లాంట్ గుర్తింపు యూనియన్ ప్రధాన కార్యదర్శి వై.టి. దాస్ మాట్లాడుతూ జాషువా దళితుడిగా పుట్టడం వల్ల మహాకవి అయినా అవమానాలు ఎదుర్కొన్నారని అన్నారు. రాష్ట్ర గిరిజన ఉద్యోగుల సంఘం

విశాఖపట్నం స్టేట్ ఫ్లాంట్ లో సిబిటియు కార్యాలయంలో జరిగిన గుర్రం జాషువా వర్ధంతి సభలో ప్రసంగిస్తున్న సాహితీస్రవంతి రాష్ట్ర కార్యదర్శి చీకటి దివాకర్. చిత్రంలో వై.టి. దాస్, బి. తౌడన్న, చంద్రికారాణి, ప్రకాశ్ పరకుమార్.

ఉపాధ్యక్షులు బి. తౌడన్న మాట్లాడుతూ సమాజంలో అసమానతలు, కులమత బేధాలపై ప్రజలను చైతన్యపరిచిన వేమన, గురజాడ, కందుకూరి, జాషువా వంటి కవుల రచనలు సామాన్య ప్రజలలోకి విస్తృతంగా తీసుకెళ్ళాలని కోరారు. కెవిపిఎస్ స్టేట్ డివిజన్ కార్యదర్శి ప్రకాశ్ పరకుమార్ అధ్యక్షతన ఈ సదస్సు జరిగింది.

రాయలసీమ జీవితంపై సాహిత్య సదస్సు

- విజయ్ పిళ్ళా
9490122229

సాహితీస్రవంతి ఆధ్వర్యంలో కడపలోని బ్రాహ్మణ భాషా పరిశోధన కేంద్రంలో ఎద్దుల సిద్ధారెడ్డి స్మారక ఉపన్యాసంలో భాగంగా '21వ శతాబ్దపు రాయలసీమ సాహిత్యంలో రాయలసీమ జీవితం' అనే అంశంపై సదస్సు జరిగింది. ఈ సదస్సు ప్రారంభ సమావేశానికి సాహితీ స్రవంతి రాష్ట్ర కమిటీ సభ్యులు పిల్ల కుమారస్వామి రెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. ఆయన మాట్లాడుతూ తూ 21వ శతాబ్దంలో రాయలసీమ ప్రపంచీకరణ ప్రభావానికి లోను అయిందన్నారు ప్రజా జీవితంలో కరువు తో పాటు అనేక మానవ సంబంధాలు దెబ్బతిన్నాయన్నారు. దానివలన సాహిత్యంలో కూడా అనేక మార్పులు వచ్చాయి అన్నారు. ఈ మార్పుల గురించి సాహిత్యంలోని ప్రక్రియల్లో కవిత్వం కథ నవల నాటికల్లో ఎలా ప్రతిఫలించింది ఈ సదస్సులో వక్తలు తెలియజేస్తారు అన్నారు.

ముఖ్యఅతిథిగా హాజరైన వేమన విశ్వవిద్యాలయం ఆచార్యులు ఈశ్వర్ రెడ్డి మాట్లాడుతూ ప్రపంచీకరణ వలన తెలుగు భాష కు ప్రమాదం వాటిల్లుతుందన్నారు. దానివలన సాహిత్యం కు ప్రమాదం వస్తోందన్నారు. సాహిత్యం అభివృద్ధి చెందాలంటే సాహిత్యకారులు ఎక్కువ కావాలన్నారు. సాహిత్య సభలు ఎక్కువగా జరగాలన్నారు. సభలను విద్యార్థుల దగ్గరికి, ప్రజల దగ్గరకు చేరవచేయాలన్నారు. ఆత్మీయ అతిథిగా హాజరైన జన విజ్ఞాన వేదిక గౌరవాధ్యక్షులు రఘునాథ్

రెడ్డి మాట్లాడుతూ పాలకులు మారినా రాయలసీమ వెనుకబాటుతనం అభివృద్ధి అజెండా రాలేదన్నారు. ఇప్పటికీ పోలవరం, అమరావతి గురించే మాట్లాడుతున్నారని, అందువలన రాయలసీమ అభివృద్ధి చెందాల్సిన విషయం పైన సాహిత్య కారులు తమ గళం విప్పాలని ఆయన కోరారు. కర్నూల్ నుంచి ఉపన్యాసకులుగా వచ్చిన వెంకట కృష్ణ మాట్లాడుతూ రాయలసీమ కవిత్వంలో రాయలసీమ సమస్యల కన్నా ఆ సమస్యలకు కారణాలను, ఆ సమస్యల నివారణకు ప్రజలు చేయాల్సిన కర్తవ్యాలను, ఉద్యమాలను తమ కవిత్వంలో కవులు ప్రతిబింబింప చేసారని అన్నారు. రాయలసీమ కవిత్వం ప్రపంచీకరణ మూలాలను కూడా పట్టుకుందని అన్నారు

కథా విభాగానికి అధ్యక్షత వహించిన నీలవేణి మాట్లాడుతూ రాయలసీమ కథా సాహిత్యం కరువు ఫ్యాక్షన్ లతోపాటు మానవ సంబంధాల పైన కూడా దృష్టి పెట్టిందన్నారు. కుప్పం నుంచి రాయలసీమ కథపై మాట్లాడటానికి వచ్చిన శ్రీదేవి మాట్లాడుతూ రాయలసీమ కథ తమ అస్తిత్వ వేదనను వ్యక్తీకరించిందన్నారు. 21వ శతాబ్దంలో వచ్చిన కథల్లో ఎక్కువ భాగం మానవ సంబంధాల పైన విలువల పైన, స్త్రీల హక్కుల పైన, బాలల హక్కుల పైన దృష్టికోణం ఎక్కువగా వచ్చిందన్నారు.

పాలకొల్లు నుంచి ప్రసంగించడానికి వచ్చిన పొదిలి నాగరాజు నవల గురించి మాట్లాడుతూ రాయలసీమ నవలలో

కర్నూల్లో పోతులూరి వీరబ్రహ్మం

సాహిత్య, సాంస్కృతిక సమ్మేళనం

ఆహ్వానసంఘం ఏర్పాటు

సామాజిక తత్వవేత్త పోతులూరి వీరబ్రహ్మం రాష్ట్రస్థాయి

సాహిత్య, సాంస్కృతిక సమ్మేళనం అక్టోబర్ 12న కర్నూలులో నిర్వహించనున్న నేపథ్యంలో జూలై 28న కర్నూలులోని ఎంపిపి సమావేశ హాలులో ఆహ్వాన సంఘం ఏర్పాటయ్యింది. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా హాజరయిన కర్నూలు పార్లమెంటు సభ్యులు సంజీవ్ కుమార్ మాట్లాడుతూ ఆధునిక నమాజంలోనూ కులం మానవ ప్రగతికి ప్రతిబంధకమవుతుందని, కుల రహిత సమాజాన్ని నిర్మించి అంతరాలు చెరిపేద్దామని, నవీన సమాజ ఆవిర్భావానికి పునాదులు వేద్దామని అన్నారు. పోతులూరి వీరబ్రహ్మం వంటి

గతంలో ఉన్న ఫ్యాక్షన్ తగ్గిపోయినా కరువు మాత్రం ప్రతిఫలించిందన్నారు. సన్నపురెడ్డి వెంకటరామిరెడ్డి, వి.ఆర్. రాసాని, స్వామి ఇటీవల నవలలు రాశారన్నారు. సన్నపురెడ్డి రాసిన నవలకు తానా వారు అంతర్జాతీయ బహుమతిని కూడా ప్రకటించారన్నారు. ఈయన కరువు గురించి రాస్తే, వి.ఆర్. రాసాని కరువుకు మూలాల్ని, బతుకు పోరాటాన్ని చిత్రీకరించారన్నారు. స్వామి బహుజనుల జీవితాలను గురించి రాశారన్నారు.

నాటకాల విభాగానికి అధ్యక్షత వహించిన షేక్ మస్తాన్ పులి మాట్లాడుతూ నాటకాలు ప్రజల జీవితాలను ప్రతిబింబిస్తాయని అన్నారు. రాయలసీమ నాటకాల గురించి మూల మల్లికార్జున్ రెడ్డి మాట్లాడుతూ నాటకాలు ప్రజలను రంజింప చేస్తూ

సంఘసంస్కర్తలను ఆదర్శంగా తీసుకుని సామాజిక మార్పుకు ప్రయత్నిస్తే కనీసం భవిష్యత్తు తరాలకైనా మంచి జరుగుతుందని అన్నారు. కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు గ్రహీత ఆచార్య రాచపాలెం చంద్రశేఖర రెడ్డి

మాట్లాడుతూ కులరహిత సమాజం కోసం కృషి చేసిన వేమన, పోతులూరి వీరబ్రహ్మం వంటి వారి భావాలను ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్ళాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. పోతులూరి సామాజిక కోణం మానవ వికాసానికి మార్గం చూపిస్తుందని పేర్కొన్నారు. సాహితీస్రవంతి రాష్ట్ర అధ్యక్షులు వొరప్రసాద్ మాట్లాడుతూ పోతులూరి వీరబ్రహ్మం ఆనాడే కుల వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా ప్రచారం చేశారని, నేటి సమాజం ఆయనను స్ఫూర్తిగా తీసుకుని ముందుకు సాగాలని అన్నారు. ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ ఈ సందర్భంగా పోతులూరి వీరబ్రహ్మం జీవితం, బోధనలపై పలు పుస్తకాలను ప్రచురిస్తుందని తెలిపారు. సాహితీస్రవంతి రాష్ట్ర కార్యదర్శి జంధ్యాల రఘుబాబు అధ్యక్షత వహించిన ఈ సభలో ఆహ్వాన సంఘం గౌరవ అధ్యక్షులుగా ఎన్నికయిన విద్యా సంస్థల అధిపతి పుల్లయ్య, లలిత కళాసమితి అధ్యక్షులు పత్తి ఓబలయ్య, కె.వి. సుబ్బారెడ్డి, సాహితీ స్రవంతి జిల్లా ప్రధాన కార్యదర్శి కెంగార మోహన్, శేషయ్య, బసవరాజు, జిల్లాలోని వివిధ సాహిత్య, సాంస్కృతిక సంస్థల ప్రతినిధులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

ఆలోచింపజేస్తాయన్నారు. రాయలసీమ నాటకాలలో యాక్షన్ తో పాటు హాస్యం, ఆవేదన బలంగా ఉందన్నారు. సామాజిక నాటకాలకు ఇంకా ఆదరణ తగ్గలేదని వాటిని ప్రదర్శిస్తే ప్రజలు విరివిగా హాజరవుతున్నారన్నారు. మిగతా ప్రక్రియలకన్నా నాటకాలలో వచ్చిన సాహిత్యం తక్కువగానే ఉందన్నారు అనంతపురం నుంచి శ్రీరాములు కడప నుండి మల్లికార్జున్ రెడ్డి ఇలా కొద్ది మంది మాత్రమే రాస్తున్నారు అన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో కదిరి ప్రాంతపు కవి శంకర్ నారాయణ రాజు, శివారెడ్డి, జానుమద్ది ప్రభాకరశాస్త్రి అనంతపురం నుండి సుధాకర్, మల్ రెడ్డి, ఎద్దుల మహాలక్ష్మి జనవిజ్ఞాన వేదిక నాయకులు నరసింహా రెడ్డి గాయత్రి విద్యార్థినీ విద్యార్థులు తదితరులు ఈ సాహిత్య కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

సాహితీ సంగమం

యువకవులు కవిత్వం రాయడంలో మరింత రాటుదేలాలని ప్రముఖ కవి డాక్టర్ రాధేయ అన్నారు. సాహితీ ప్రవంతి అనంతపురం జిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో నెలనెలా ప్రతీ చివరి శనివారం సాయంత్రం సాహితీ సంగమం కార్యక్రమం లో భాగంగా జూన్ 29 ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

వద్ద జరిగిన కవిత్వంతో కరచాలనం కార్యక్రమంలో రాధేయ పాల్గొని ప్రసంగించారు. ఈ కార్యక్రమం లో అన్నర్, డాక్టర్ ఉద్దండం చంద్రశేఖర్, మధురశ్రీ, డాక్టర్ ఎ.ఎ.నాగేంద్ర, దాదా ఖలందర్, కుంచె లక్ష్మి నారాయణ, జి.ఎల్.ఎన్.ప్రసాద్, అప్పల నాయుడు, శిరీష తదితరులు కవిత్వం వినిపించారు. ఈ కార్యక్రమం లో సాహితీ ప్రవంతి జిల్లా అధ్యక్షురాలు ప్రగతి, ఉపాధ్యక్షులు యాడికి సూర్యనారాయణ రెడ్డి, ప్రజ్ఞా సురేష్, ఆర్ట్ కళాశాల అధ్యాపకులు గురుదేవ్, డాక్టర్ శ్రీధర్ నాయుడు, రంగనాథ్, విద్వాన్ విశ్వం విజ్ఞాన కేంద్రం కన్వీనర్ రాజ్ మోహన్, సభ్యులు శ్రీనివాసరావు, అధ్యాపకులు రామాంజనేయులు, సంగీత విద్వాంసులు శేషగిరి రాయుడు, విశ్రాంత అధ్యాపకులు ధనుంజయ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ఉత్తమ కవిత్వం వినిపించిన కొండా శిరీష కు ప్రోత్సాహక బహుమతి అందజేయబడింది. ♦

విశాఖలో గుర్రం జాషువా వర్ధంతి

విశాఖపట్నం సాహితీప్రవంతి ఆధ్వర్యంలో జూలై 24న ఎల్ఐసి ఎంప్లాయిస్ క్లబ్లో గుర్రం జాషువా 48వ వర్ధంతి సందర్భంగా 'జాషువా సాహిత్య పరామర్శ' అంశంతో సభ జరిగింది. సాహితీప్రవంతి విశాఖ గౌరవ అధ్యక్షులు ఎన్. రమణాచాలం అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సభలో ప్రముఖ సాహిత్య విమర్శకులు ఆచార్య చందు నుబ్బారావు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం తెలుగుశాఖ ఆచార్యులు ఆచార్య యోహాన్ బాబు పాల్గొని ప్రసంగించారు. గుర్రం జాషువా జాతీయ మహాకవిగా నిలుస్తారని, జాషువాని దళిత కవిగా చెప్పుకోవడం తగదని, కార్మికుల, కర్షకుల, దళితుల కష్టాలు, వివక్ష సమర్థవంతంగా ఎత్తి చూపారని, కుల,మత ద్వేషాలు, మూఢనమ్మకాలపై ధ్వజమెత్తారని అన్నారు. మొదటి సార్వత్రిక ఎన్నికలలోనే ధన ప్రభావాన్ని ప్రస్తావించి ఓటు విలువను చాటి చెప్పారన్నారు. సమాజ రుగ్మతలను తన కవితల ద్వారా చాటి చెప్పిన కవికోకిల జాషువా విశ్వసరుడని చందు

నుబ్బారావు పేర్కొన్నారు. సాహితీలోకానికి వెలుగు చూపిన మహాకవి జాషువా అని యోహాన్ బాబు అన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో విశాఖ సాహితీప్రవంతి అధ్యక్షులు ఎ.వి. రమణారావు, శివకోటి నాగరాజు, సుజాతామూర్తి, పెంటకోట రామారావు తదితరులు నిర్వహణలో పాలుపంచుకున్నారు. చిన సూర్యనారాయణ, శివాజీ పట్నాయక్ లు జాషువా పద్యాల పాడి సభికులను అలరించారు.

కంచరపాలెంలో జాషువా వర్ధంతి సభ

కంచరపాలెంలోని బొట్టా నర్సింగరావు భవన్ లో జూలై 25న జాషువా వర్ధంతిని పురస్కరించుకుని సభ నిర్వహించారు. కవి ప్రాన్సిన్ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సభలో రంగస్థల నటులు రాములు, ఎ.వి. రమణారావు తదితరులు ప్రసంగించారు. జాషువా సాహిత్యం వర్తమాన సమాజానికి మరింతగా అవసరం ఉందని వక్తలు అన్నారు. పెంటకోట రామారావు ఈ కార్యక్రమాన్ని పర్యవేక్షణ చేశారు. ♦

శ్రీకాకుళంలో కందుకూరి

శతవర్ధంతి సభ

సమాజాన్ని వెనక్కినెట్టి మరింత మూఢత్వం, దోపిడీ, అణచివేతలో ప్రజలను ఉంచాలని అధికారంలో ఉన్న పాలకులు భావిస్తున్నప్పుడు దానికి వ్యతిరేకంగా కందుకూరి స్ఫూర్తితో ప్రజలను కదిలించే ఉద్యమాలను నడపాల్సిన అవసరముందని మాజీ ఎమ్మెల్యే, ప్రజాశక్తి దినపత్రిక సంపాదకులు ఎం.వి.ఎస్. శర్మ అన్నారు. ప్రముఖ సంఘ సంస్కర్త, సాహితీవేత్త కందుకూరి వీరేశలింగం శతవర్ధంతి సందర్భంగా జూన్ 30న శ్రీకాకుళంలోని స్థానిక బాపూజీ కళామందిర్లో శ్రీకాకుళం సాహితీ స్రవంతి ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించిన 'సాహిత్య, సామాజిక, సాంస్కృతిక సమాలోచనలు - చర్చలు' అనే సదస్సులో ఆయన ఉపన్యసించారు. ప్రభుత్వం మనుధర్మ శాస్త్రం అమలు చేయాలనుకుంటోందని, ఈ తరుణంలో కందుకూరి అవసరం పడిందని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. ముస్లిము మహిళలకు అన్యాయం జరిగిపోతుందంటూ హడావుడిగా ట్రిపుల్ తలాక్ బిల్లును తెస్తున్నారని, అదే బిజెపి కాశ్మీర్లో దిక్కుమొక్కూ లేకుండా పడిఉన్న హిందూ వితంతువుల మీద షబానా అజీ 'చాటర్' అనే సినిమా తీయబోతుంటే భారతీయుల పరువు పోతుందంటూ గగ్గోలు పెట్టాన్నారని విమర్శించారు. దళితులపై దాడులు, హత్యలకు పాల్పడుతూ అవి లేవనెత్తితే పరువుపోతుందంటూ గోల చేస్తున్నారని చెప్పారు. హిందూ మహిళలకు సమానత్వం ప్రసాదించే హిందూ కోడ్ బిల్లును సవరించాలన్న అంశంపై బిజెపి పాలకులు మాట్లాడటం లేదని విమర్శించారు. స్త్రీ సమానత్వం అసంపూర్ణంగా ఉండడం వల్లే కందుకూరి సంస్కరణ ఉద్యమాలను గుర్తుచేసుకోవాల్సిన పరిస్థితులు వచ్చాయన్నారు. ప్రభుత్వం భాష మీద కూడా

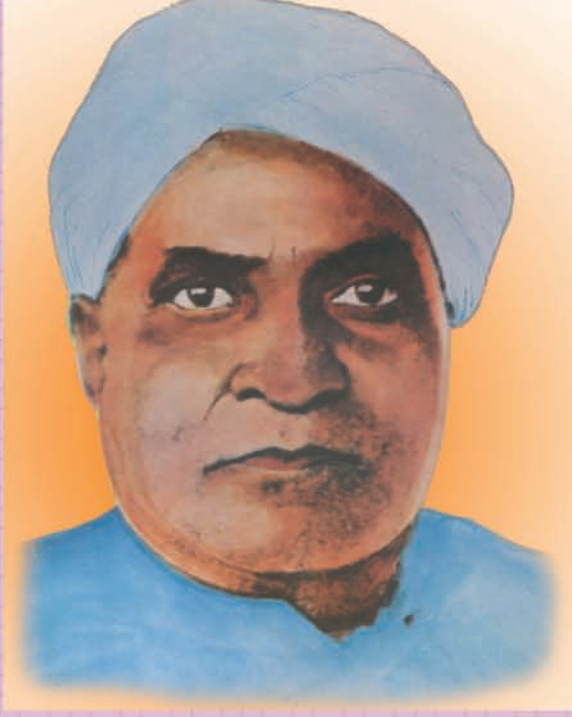

దాడి చేస్తోందన్నారు. హిందీ తప్పనిసరి చేస్తూ యుజిసి గుట్టుచప్పుడు కాకుండా ఉత్తర్యులు జారీ చేసిందన్నారు. మాతృభాషను దూరం చేసే నూతన విద్యావిధానం తీసుకురావడం ద్వారా అశాస్త్రీయమైన దుర్మార్గమైన లాజిక్లు చెల్లుబాటు అవుతాయని పాలకులు భావిస్తున్నారని చెప్పారు. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మందస జమిందారులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడిన వీరగున్నమ్మ వీరోచిత పోరాట స్ఫూర్తిపై రెండు మూడు రోజులు ఉత్సవాలు నిర్వహిస్తే బాగుంటుందని సూచించారు. ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ ఫ్రాంపెసర్ కె.పి. సుబ్బారావు మాట్లాడుతూ ప్రస్తుత బిజెపి పాలనలో స్వేచ్ఛ, ప్రశ్నించే హక్కు లేకుండా పోయాయన్నారు. ప్రపంచంలోని ఏ దేశంలోనూ ఇంత దారుణ పరిస్థితులు లేవని చెప్పారు. హిందూత్వ సిద్ధాంతం వల్లే మోడీ రెండోసారి గెలిచారని చెప్పారు. ప్రజాస్వామ్యం, రాజ్యాంగం, సెక్యులరిజం కంటే వారికి మనుధర్మ శాస్త్రం ప్రామాణికమని విమర్శించారు. దేశంలో సాంస్కృతిక సామ్రాజ్యవాదం నిర్మించాలని చూస్తున్నారని చెప్పారు. సాహితీ స్రవంతి శ్రీకాకుళం జిల్లా కమిటీ ఆర్గనైజింగ్ కార్యదర్శి విజయ్.మూర్తి అధ్యక్షతన నిర్వహించిన ఈ సమావేశంలో విశాఖ జిల్లా సాహితీ స్రవంతి జిల్లా అధ్యక్షులు ఎన్.శ్రీనివాసరావు, జనసాహితీ ప్రధాన సంపాదకులు పి.ఎస్.నాగరాజు, రచయిత్రి పత్తి సుమతి, సాహితీ స్రవంతి నాయకులు డి.రామకృష్ణనాయుడు, ఎన్ రమణారావు తదితరులు పాల్గొన్నారు. ◆

విమలాశాంతి సాహిత్య పురస్కారం

శాంతి రజనీకాంత్ స్మారక కథా పురస్కారం 2019 కోసం కథా సంపుటాలను ఆహ్వానిస్తున్నట్లు విమలాశాంతి సాహిత్య సాంఘిక సాంస్కృతిక సేవాసమితి ఛైర్మన్ శాంతినారాయణ ఒక ప్రకటనలో తెలిపారు. 2017 - 18 సంవత్సరాలలో ప్రచురించబడిన కథా సంపుటాలను నాలుగు

కాపీలను సెప్టెంబర్ 15 లోపుగా వి. వెంకటేశులు, 3-328, ఎస్ఎస్ఎస్ సూపర్ మార్కెట్టు దగ్గర, తపోవనం, అనంతపురం చిరునామాకు పంపవలసిందిగా కోరారు. ఎంపికైన కథా సంపుటి రచయితకు డిసెంబర్ నెలలో జరిగే పురస్కార ప్రదానోత్సవ సభలో పదివేల రూపాయల నగదుతో సత్కరించనున్నట్లు తెలిపారు. వివరాలకు 9916671962 ద్వారా సంప్రదించవచ్చు. ◆

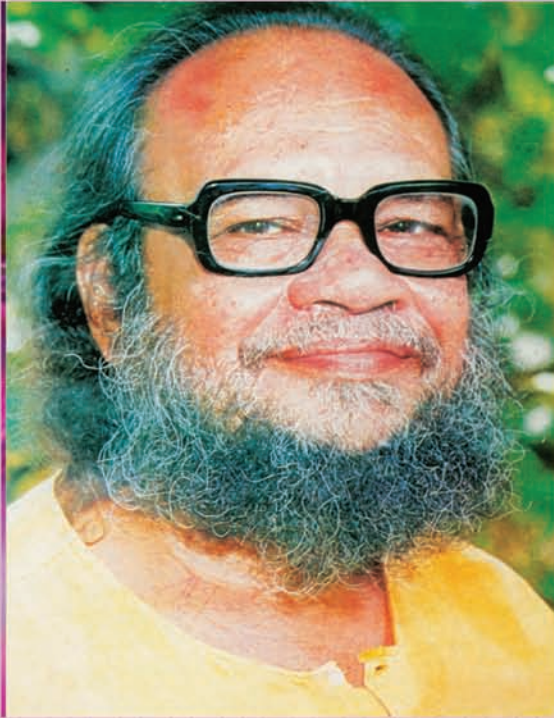
గిడుగు రామమూర్తి పంతులు

(29.08.1863-22.01.1940)

మగ్నూం మొహియుద్దీన్

(04.02.1908-24.08.1969)

ఆరుద్ర

(31.08.1925-04.06.1998)

డా.శరణి రంగాచార్య

(24.08.1928 - 08.06.2015)

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ తాజా ప్రచురణలు

కందుకూరి వీరేశలింగం తన జీవితకాలంలో చేసిన అసాధారణ కృషి తెలుగుప్రజలను విశేషంగా ప్రభావితం చేసిన విషయం మీకు తెలిసిందే. ఆనాడు సమాజంలో పేరుకుపోయి ఉన్న మూఢత్వాన్ని, ఛాందసత్వాన్ని తన ఆధునిక భావాలతో చీల్చివేసాడు. ఒకవైపు సంఘసంస్కరణ ఉద్యమాన్ని విజయవంతంగా నిర్వహిస్తూనే మరోవైపు తన పద్మనై న కలంతో అద్భుతమైన రచనలు చేశాడు. వీరేశలింగం రచనలు ఏ కోణంలో చూసినా ఈనాటికీ విశేషమైన ప్రాసంగికతను కలిగి ఉన్నాయి. కందుకూరి మరణించి 100 సంవత్సరాలు పూర్తయిన సందర్భంలో మరోసారి కందుకూరి సంఘసంస్కరణ ఉద్యమాన్ని, వారి రచనలను ఈ తరానికి గుర్తుచేయడం అవసరమని భావించి కందుకూరి వీరేశలింగం శతవర్షంతి సందర్భంగా ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ ఈ దిగువ తెలిపిన పుస్తకాలను ప్రచురించింది. విలువైన ఈ పుస్తకాలను ప్రస్థానం పాఠకులకు ప్రత్యేక రాయితీతో ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ అందిస్తుంది.

కందుకూరి వీరేశలింగం రాజశేఖర చరిత్రము
పేజీలు : 184,
ధర : 140/-

కందుకూరి వీరేశలింగం రాజశేఖర చరిత్రము
తొలిసవలగా ప్రాచుర్యం పొందిన కందుకూరి వీరేశలింగం నవల 'రాజశేఖర చరిత్ర'. తొలిసవలగానే కాకుండా ఆనాటి సమాజాన్ని వాస్తవిక దృష్టితో రికార్డు చేసిన రచనగా కూడా గుర్తింపు పొందింది. తప్పనిసరిగా చదవవలసిన పుస్తకం.

స్వీయచరిత్ర సంగ్రహము కందుకూరి వీరేశలింగం
కందుకూరి వీరేశలింగం స్వీయచరిత్రను ప్రసిద్ధ రచయిత కొడవటిగంటి కుటుంబరావు సంక్షిప్తీకరించారు. అత్యుత్తమ జీవిత చరిత్రలో ఈ పుస్తకం కూడా ఒకటి. కందుకూరి జీవితంలోని ప్రతి సంఘటనా ఉత్తేజం కలిగిస్తుంది. ఆధునిక వైతాళికుడి పేజీలు : 192,
జీవితం విలువైన అనుభవాల సమాహారం. ధర : 150/-

స్వీయచరిత్ర సంగ్రహము కందుకూరి వీరేశలింగం
పేజీలు : 192,
ధర : 150/-

క్రాంతి ఖడ్గం కందుకూరి
పేజీలు : 56,
ధర : 35/-

ఈ పుస్తకాన్ని ఐదవ మహిళా సంఘం ప్రచురించింది. కందుకూరి మహిళల సంక్షేమానికి ఎటువంటి కృషి చేశారో తెలియజేస్తూ, ఆయన సేవలను విభిన్న కోణాలలో విశ్లేషిస్తూ మహిళా ప్రముఖులు, రచయిత్రులు, కవయిత్రులు రాసిన వ్యాసాలు ఇందులో ఉన్నాయి.

సంఘసంస్కరణ దమ్మారి మన కందుకూరి
పేజీలు : 336,
ధర : 270/-

ప్రముఖ రచయిత, విమర్శకుడు రాచపాళెం చంద్రశేఖర రెడ్డి సంపాదకత్వంలో వెలువడిన వ్యాస సంకలనం ఇది. ఇందులో సీనియర్ సాహిత్య వేత్తల వ్యాసాలతో పాటు నమకాలీన ప్రముఖ రచయితల వ్యాసాలు ఉన్నాయి. కందుకూరి జీవిత, సాహిత్యాల గురించి, ఈనాడు కందుకూరి ప్రాసంగికత గురించి ఆలోచింపచేసే వ్యాసాల సంకలనం.

యుగపురుషుడు వీరేశలింగం
పేజీలు : 336,
ధర : 270/-

ప్రముఖ రచయిత, సామాజిక, రాజకీయ విశ్లేషకులు తెలకపల్లి రవి సంపాదకత్వంలో పునర్ముద్రించిన అలనాటి విలువైన పుస్తకం ఇది. తెలికిచర్ల వెంకటరత్నం, దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి, ఆవుల సాంబశివరావు సంపాదకత్వంలో 'యుగపురుషుడు' పేరుతో స్థానిక సంచికగా వెలువడింది. ఆనాటి పెద్దలు కందుకూరిని ఎలా చూశారో ఈ పుస్తకం చెబుతుంది.

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

27-1-54, కారల్ మార్క్స్ రోడ్, గవర్నర్ పేట, విజయవాడ - 2, ఫోన్ : 0866 - 2577533

బ్రాంచీలు : విజయవాడ, విశాఖపట్నం, తిరుపతి, గుంటూరు, కాకినాడ, ఏలూరు, విజయనగరం, ఒంగోలు, నెల్లూరు, కర్నూలు, అనంతపురం.

If Un delivered please return to: Prasthanam, C/o M.B. Vignana kendram, 27-30-4, 3rd Floor Akulavari veeidhi, Governorpel, Vijayawada - 520002. Ph: 0866-2577248, Cell: 9490099059